

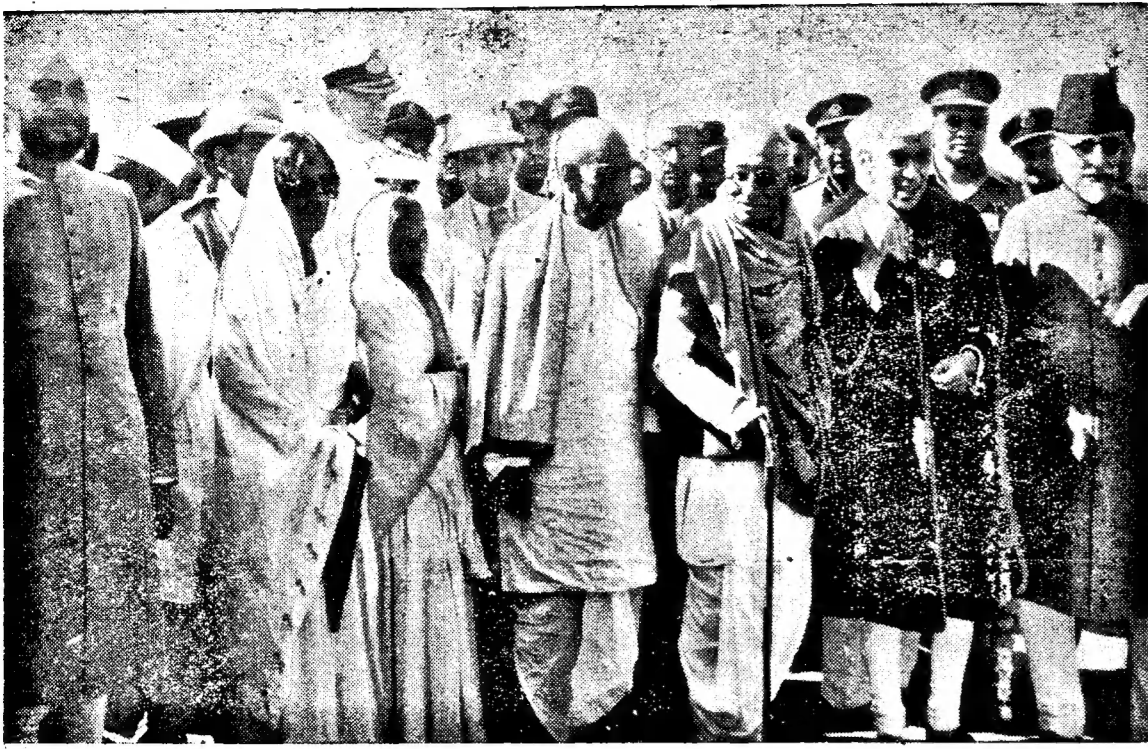
Saravali N. kelanani,
VETAPALLEM

ఆంధ్రపత్రిక

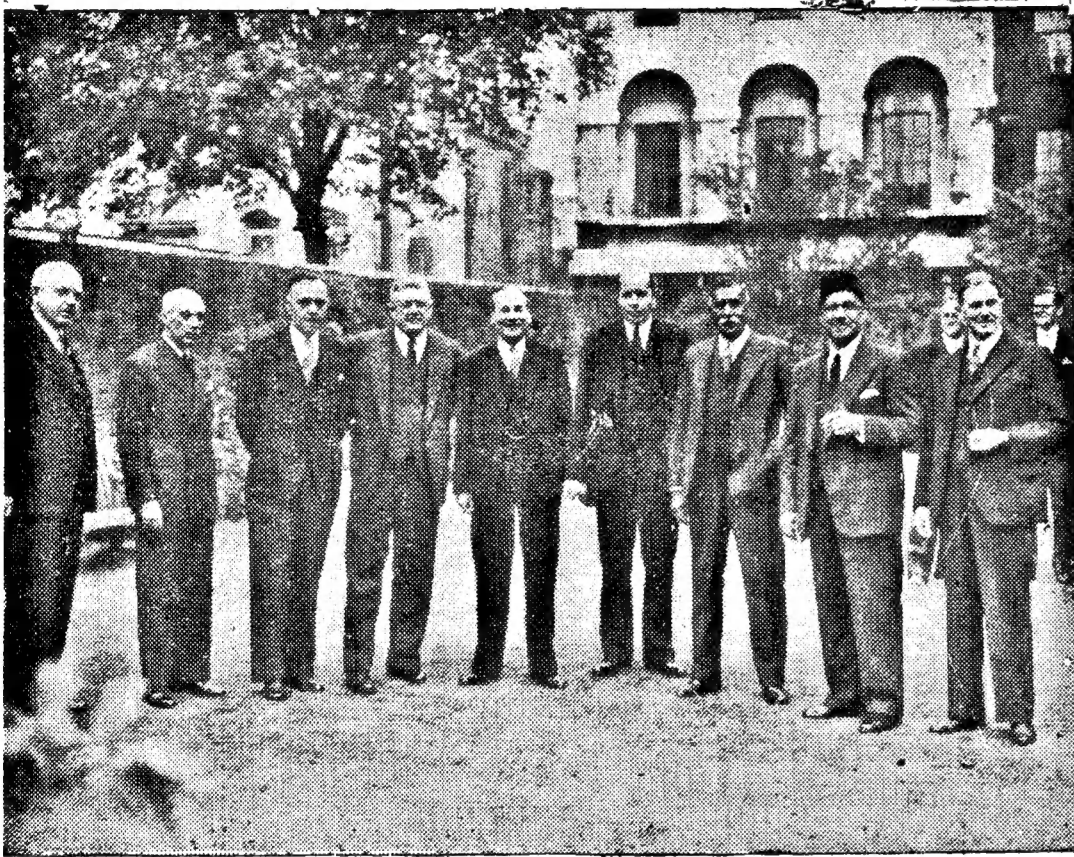
సచిత్రవారపత్రిక

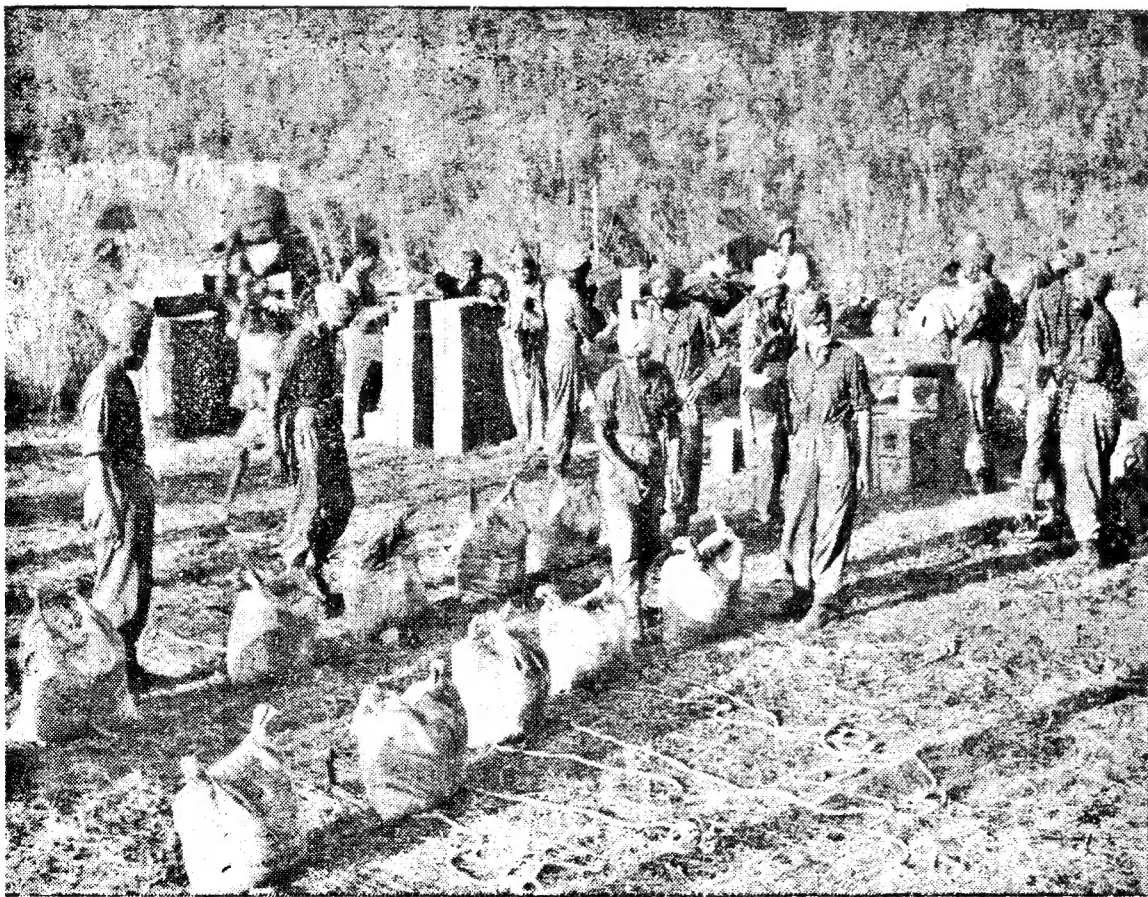
ప్రజామాంజలి

ప్రధానికీ ప్రముఖుల స్వాగతం
 లండనులో జరిగిన కామన్వెల్త్ ప్రధానుల సభకు వెళ్ళియండి తిరిగివచ్చిన భారతప్రధానికీ పండిట్ నెహ్రూకు పాలం విమానాశ్రయందద్ద గవర్నరు జనరల్, ఉపప్రధాని, తదితర మంత్రుల సుస్వాగతం

ఈమధ్య లండనులో సమావేశమై అనేకానేకవిషయాలూ చర్చించిన కామన్వెల్త్ ప్రధానులు. ఎడమనుండి రెండవవారు భారతప్రధాని పండిట్ నెహ్రూ

ఆహార-రేషన్ల సరఫరా
 కాశ్మీరు యుద్ధరంగంలోవున్న భారతీయ సైనికులకు రాయల్ ఇండియన్ సైనికసరఫరాదశంవారు ఏ దినమున కాదినం ఆహారకేవలం, ఇతరసరఫరాలూ అందజేస్తున్న దృశ్యము. రోజురోజూ ప్రాంతీయ సరఫరా గిడ్డంగి వద్ద చేరే సైనికులు తమతమ సామగ్రి స్వీకరిస్తారు.

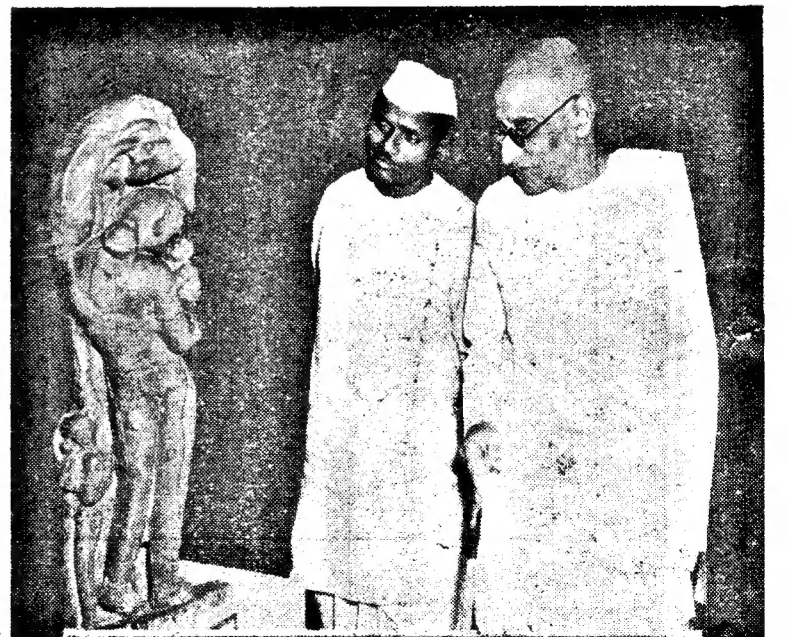
◆ చిత్రాల్లో వార్తలు ◆

బాపూజీ దర్శనం
 మొగమెన్ననే కామన్వెల్త్ మహాసభా సందర్భంలో లండను వెళ్ళినప్పుడు ఇండియా పశ్చిమవారు ఏర్పాటుచేసిన గాంధీజయంతిప్రదర్శనంలోని గాంధీజీప్రతిమను తచకదీక్షతో చూస్తున్న భారతప్రధాని పండిట్ నెహ్రూ

నూతన రాష్ట్రపతితో భారతప్రధాని
 "శ్రేష్ఠ"పత్రిక రజతోత్సవమునకు హాజరైన ప్రధాని నెహ్రూ, పురుషోత్తమ దాస్ టాండక్, రాష్ట్రపతి డా॥ పట్టాభి, ఎడ్మిర్ పోలార్ జేబింధు గుప్తగారలు

గవర్నరు జనరల్ కళాశ్రద్ధ
 ఢిల్లీ ప్రభుత్వ భవనంలో ఇటీవల జరిగిన ఒక భారతీయకళాప్రదర్శనంలోని కళావస్తువులను కన్నుల కరువు దీరా చూస్తున్న గవర్నరు జనరల్ రాజాజీ

సంవత్సర చందా రూ. 12-0-0

విడిపత్రిక అకౌంట్ 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన నరభర ! యప్రియము తన మనంబున కగు దా

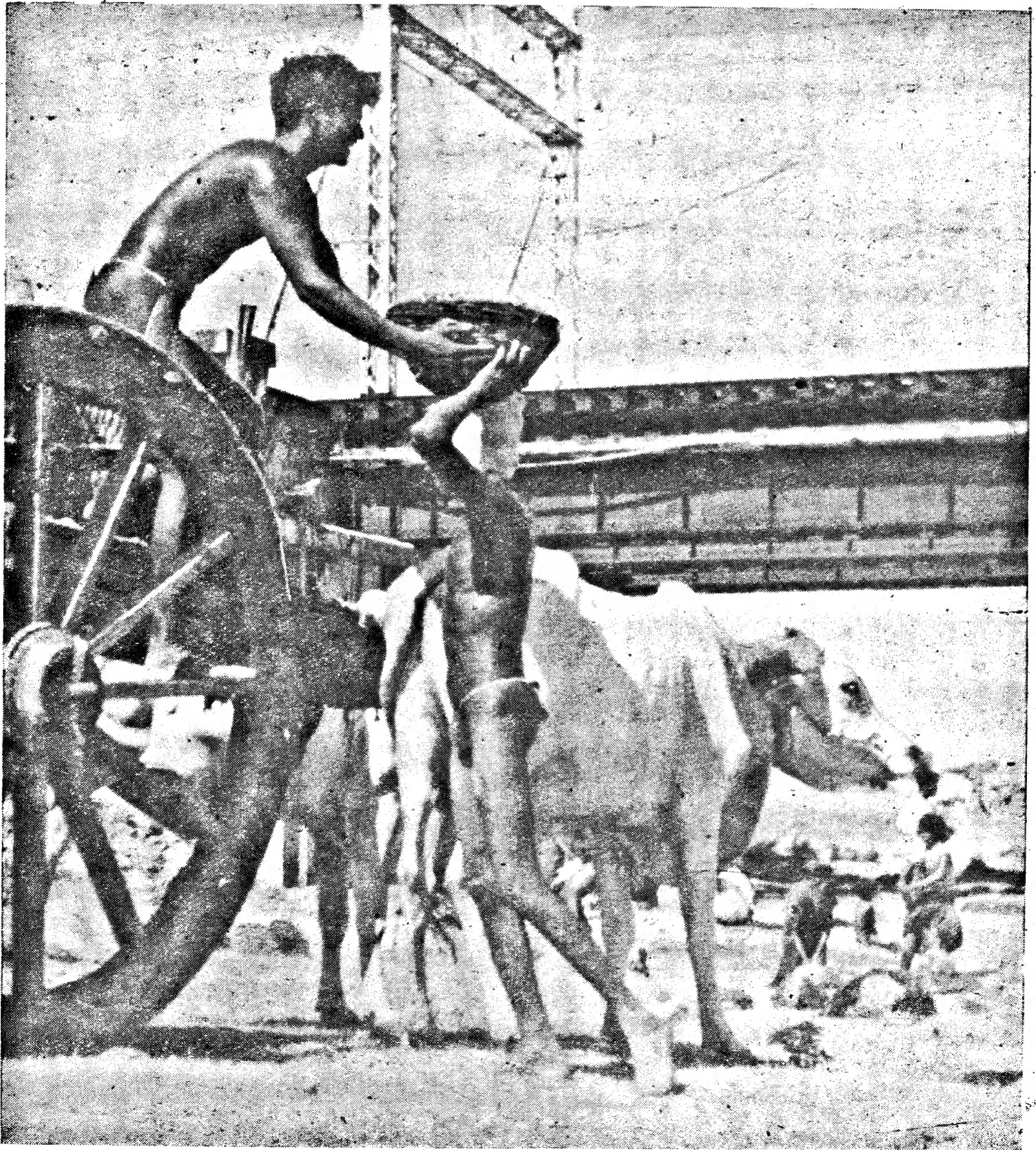
నొరులకు నవి నేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁగా. (మహాభారతము)

సంపుటము 41

సంచిక 11

Founder : K. NAGESWARA RAO

సర్వధారానావత్సర కార్తిక బహుళ పాడ్యమి బుధవారము

కష్టజీవులు

ఆంధ్రపత్రిక

1948-వ సం॥ నవంబరు నెల 17-వ తేది బుధవారము

భాషారాష్ట్రాలు: ప్రభుత్వ విపరీతవైఖరి

రాజ్యాంగ పరిషత్తు సమావేశము వందును, ప్రతి కావి లేఖరుల సభ యందును ప్రధానామాత్యుడు ప్రపంచ సమస్యలపైన, కామన్వెల్త్ రాజ్యములతో భారతదేశమునకు ఉండవలసిన సంబంధములపైన వెల్లడించిన యభిప్రాయములను అంగీకరింపనివారుండక పోవచ్చును. కాని దేశీయసమస్యలు, వాటి పరిష్కారమునకు అనుసరింపవగు మార్గములనుగురించి వారు వెల్లడించిన భావములు బహుజనాంగీకారమును పొంద వని నిస్సందేహముగ చెప్పవచ్చును. ఇటీవల భారత ప్రభుత్వము, ఆ ప్రభుత్వమును చూచి వివిధ రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు అనేక ప్రధాన విషయములం దనుసరించుచున్న విధానము తీవ్రఅసంతృప్తికారణమైన దని అంగీకరింపక తప్పదు. ఏ విషయ ప్రసక్తి వచ్చినను "అందుకు ఇది తగిన సమయముకాదు" అను ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరములు ప్రజలలో వైరాళ్యమునకు, ఒక విధమగు నిర్లక్ష్యతకు దారితీయుచున్నవి. గాంధీమహాత్ముడు వక్కాటిం చుచుండిన వైతికప్రమాణము వానాటికి అదృశ్యమగుచున్నది. సకాలములో తగిన చికిత్స జరుగకున్న పరిణామము అత్యంతప్రమాదకరమగు నని, ప్రభుత్వమునందు బాధ్యతగల స్థానముల నధిష్ఠించినవారు గుర్తింపవలసియున్నది.

వ్యాధినిర్మూలనమునకు అవసరమైనది తక్షణచికిత్సగాని, వ్యాధిగ్రస్తుని నిర్మూలనము గాదు. వ్యాధిముదిరిదుర్లక్షణము లేర్పడక పూర్వము చికిత్స జరిగిన, వ్యాధివ్యాప్తిని అరికట్టుటే గాక, వ్యాధిని సమూలముగ నిర్మూలించుటకూడ సాధ్యమే. ఇటీవల భాషారాష్ట్రముల నిర్మాణముపై ధ్వజమెత్తినవారు ఈ విషయమును గ్రహింపవలసి యున్నది. భాషారాష్ట్ర వాంఛ ఉన్నాదజనిత మనువాదకూడ నేడు అగ్రనాయకులలో పలువురు ముట్టచోచినయము.

భాషారాష్ట్ర నిర్మాణమున కిది అదను కాదను వాదము నిర్వేతుకమైనదేగాక అతిపేలవమైనది. దేశమును ఈనాడు ఎదుర్కొనుచున్నవి, ఆర్థిక, సాంఘిక సమస్యలు గాని రాజ

కీయసమస్యలు గావు. ఆర్థిక రాజకీయ రంగములందు అధికార వికేంద్రీకరణ సిద్ధాంతమును కాంగ్రెస్ అంగీకరించి నది. నూతన రాజ్యాంగమును తయారు చేయునపుడు ఆ నూతన రాజ్యాంగము ఈ సిద్ధాంతముల ననుసరించి యున్నదా, లేదా యని విచారించవలసి యున్నది. కాని భారత ప్రధానామాత్యుని మొదలు హైదరాబాదులోని భారత ఏజెంట్ జనరల్ వరకు ఈ ప్రధానవిషయమును, వాస్తవిక పరిస్థితులను ఎవ్వరు గుర్తించినట్లు కన్పింపదు.

ఉత్పత్తిని వృద్ధిచేయుటకు పరిశ్రమలను జాతీయముచేయవలెనని, పరిశ్రమల లాభములందు పనివారికి భాగముండవలెనని, పరిశ్రమనిర్వహణయందు కార్మికులకు ప్రమేయము ఉండవలెననియు వాదించువారు పరిపాలన సమర్థముగ నుండుటకు ప్రజలకు ఆ పరిపాలనతో ప్రత్యక్షసంబంధము, ఆ పరిపాలన యందు భాగస్వామ్యము ఉండవలెనని అంగీకరింపకపోవుట విచారితముగ నున్నది. డాక్టర్ అంబేద్కర్ గారు భాషారాష్ట్ర విచారణ సంఘమువారికి సమర్పించిన నివేదికలో సూచించినట్లు ప్రజాస్వామ్యము తృప్తికరముగ అమలు జరుగవలెనన్న, భాషారాష్ట్రములు అవసరము. అప్పుడుగాని ప్రభుత్వయంత్రముతో ప్రజలకు సన్నిహిత సంబంధ మేర్పడదు.

భారత ప్రధానామాత్యుడు గత సంవత్సరమున ఈ విషయమై సుదీర్ఘ, విస్తృత ప్రకటన చేసినపుడు, తత్తాపి రాజ్యాంగ రచనా సంఘ సూచనను అనుసరించి సంవత్సర అధ్యక్షుడు విచారణ సంఘమును నియమించినపుడు వారి విషయమును గ్రహించి రని రాష్ట్రనిర్మాణావశ్యకతను గుర్తించి రని అందరు భావించిరి. కాని ఇటీవలి ప్రకటనలనుబట్టి సమస్య పరిష్కారమును, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువలెనే, వాయిదా వేయుటకు, జాత్యం చేయుటకు వీరును విచారణ సంఘములను నియమింపదలచినట్లు స్పష్టమగుచున్నది. బ్రిటిష్ అధికారము అంతరించినను, బ్రిటిష్ విధానము వర్ధిల్లుచున్నదను విమర్శ సహేతుకమైనదే నని ఇందువల్ల ధృవపడుచున్నది.

స్వాతంత్ర్యమును భద్రపరచుటకు, ఇంతవరకు లభించిన ప్రయోజనములను కూడదీసికొనుటకు, ప్రజాస్వామిక వ్యవస్థకు సుస్థిర పునాదులు వేయుటకు భాషారాష్ట్ర నిర్మాణము అత్యంతావశ్యకము. సమస్యల నెదుర్కొని పరిష్కరించుటే రాజ్యాంగ తంత్రజ్ఞుల లక్షణము. ఈ భాషారాష్ట్ర ఉద్యమమును తెగడుటకు వినియోగించు కాలములో, ఉద్దేశక ఉత్సాహములలో ఏ కొద్దియైనను సమస్య పరిష్కారమునకు వినియోగించిన ఎన్నడో ఈ సమస్య పరిష్కారమై భారతదేశ సర్వతోముఖాభివృద్ధి ఇప్పటికంటె తృప్తికరముగ, శీఘ్రగతిని జరిగియుండెడిది.

రాజ్యాంగ ముసాయిదా

"ఆనాటి మన లక్ష్యనిర్వచన తీర్మానమునకు మరింత మెరుగుపెట్ట సంస్కరింపవచ్చును. ఆ తీర్మానములో మన రాజ్యాంగవిధానము ఉండవలసిన ప్రాతిపదిక లంశములన్నియు క్రోడీకరింపబడినవి" అని భారత ప్రధానామాత్యుడు పండిట్ జవహర్లాల్ నెహ్రూ ఈ నెల 8 వ తేదీన భారత రాజ్యాంగ పరిషత్తులో సభ్యుల కర్తవ్యమును బోధించుచు తెలిపిరి. "భారత జాతి సంకల్పబలమంతయు లక్ష్య నిర్వచన తీర్మానములో ఇమిడియున్నది. ఏ జాతీయసంకల్పబలమైనను ఎల్లకాలము హెచ్చుస్థాయిలో నుంచుట సాధ్యము గాదు. కాని ఆ ఉచ్చస్థాయిలోనే ఈ రాజ్యాంగవిధానమును తయారుచేయుటకు పూనుకొనబడెను. అట్టి ఉచ్చస్థాయిలోనే ఈ రాజ్యాంగవిధానమును మన మిష్పాధు పరిశీలించుటకు పూనుకొనవలెను" అని నెహ్రూ హెచ్చరించెను. కాని రాజ్యాంగ ముసాయిదాపై గతవారము జరిగిన స్థూలచర్చను, సోమవారము సమావేశమున ప్రొఫెసర్ కె. టి. పాగారి సవరణను ఖండించుచు రాజ్యాంగ రచనా సంఘాధ్యక్షుడు డాక్టర్ అంబేద్కర్ చేసిన ప్రసంగమును పరిశీలించిన 'రాజ్యాంగ రచయితలు' నెహ్రూ హెచ్చరికను, సలహాను పాటించినట్లు కన్పింపదు. రాజ్యాంగము ప్రజలకుగాని, ప్రజలు రాజ్యాంగమునకు గాదను సాధారణ సూత్రమునే డాక్టర్ అంబేద్కర్ గుర్తించినట్లు కన్పింపదు. రాజ్యాంగ ముసాయిదా లక్ష్య నిర్వచన తీర్మాన సూత్రములు పొందుపరుపబడినట్లు కన్పింపదు. కనుకనే ప్రొఫెసర్ పా "యూనియన్ ఆఫ్ స్టేట్స్" అను పదములకు ముందు "సెక్యూలర్, ఫెడరల్, సోషలిస్ట్" అను మాటలను చేర్చవలసినదని కోరెను. కాని అంబేద్కర్ గారు అందుకు సమ్మతించలేదు. "రాజ్యాంగము ప్రభుత్వ వివిధాంగములను సక్రమపద్ధతిన నడుపుటకు ఉద్దేశింపబడిన ఒక సాధనముగాని, ప్రత్యేకసిద్ధాంతములను, లేదా ప్రత్యేకపక్షములను అధికారమునం దుంచుట కేర్పడినది కాదు" అని అంబేద్కర్ గారు వాదించిరి.

రాజ్యాంగపరిపాలనా పద్ధతులు, వివరములకు సంబంధించిన దేగాక ప్రభుత్వయంత్ర నిర్మాణమునకు సంబంధించిన దని కూడ అంగీకరింపవలసి యున్నది. ప్రజలు వాంఛించు ప్రభుత్వయంత్రనిర్మాణమునకే రాజ్యాంగము దోహదము చేయవలెను. అట్టి పనిని ఈ రాజ్యాంగ ముసాయిదా చేయుట లేదనియే చెప్పవలెను. 1942 ఆగస్టులో అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సంఘము చేసిన చరిత్రాత్మక మైన తీర్మానము "రాజ్యాంగవిధానము దుక్కిదున్నులైతులకు, కర్మాగారములందు పని చేయు కార్మికులకు చెందవలెను" అని ప్రకటించినది. ఈ రాజ్యాంగము స్థిరపడిన ఇంతలో అట్టి పరిణామము సాధ్యముగాదు. అధమము లక్ష్య నిర్వచన తీర్మాన లంశములపై నను రచనాసంఘమువారు ముసాయిదాలో చేర్చుటకు ప్రయత్నింపలేదు. కొన్ని ఆ తీర్మానాంశములకు విరుద్ధమైనట్లు జూలుకూడకలవు.

ముందు యుగములవారి వాంఛలను, అభీప్రాయములను గమనించి ఇష్టానుసారముగా రాజ్యాంగమును తయారు చేయుచున్నట్లు అంబేద్కర్ గారు సూచించుచుండిరి. దేశకాలపరిస్థితినిబట్టి రాజ్యాంగమును మార్పుకొనవచ్చునని, అట్టి మార్పుల కవకాశము ఉండవలెననియు అంబేద్కర్ గారు వాదించిరి. కాని ఇప్పటి పరిస్థితులకు, ప్రజల అభిమతములకు తగినట్లుగ ఈ రాజ్యాంగమున్నదని అంగీకరించుటకు వీలుగాదు. కేంద్రమునందు రెండు శాసనసభల నేర్పాటుచేయుటే ఈ వాదమునకు బల మిచ్చినది.

భారతదేశ ఏకత్వమునకు ఐక్యతకు భంగము కలుగవచ్చునని 'ఫెడరల్' అన్న ప్రయోగమునకు అంబేద్కర్ గారు అభ్యంతర పెట్టి యుండవచ్చును. కాని మిగత రెండు ప్రయోగములకు వారు తెలిపిన అభ్యంతరములు విమర్శకు నిలువవు. ప్రపంచమంతట, ముఖ్యముగ ఆసియాఖండములో కమ్యూనిస్టు శక్తులు విజృంభించినవి. జాతీయశక్తులను విచ్చిన్నము చేయుటకే అన్ని దేశములందును కమ్యూనిస్టులు ప్రబలనన్నాహములను చేసికొనుచుండిరి. అట్టి ప్రమాదము భారతదేశమున కేర్పడకుండ చూడగల శక్తి, చూడవలసిన బాధ్యత నూతన రాజ్యాంగమును తయారుచేయువారి పైననే ఉన్నది. దాదాపు నాల్గువేల సవరణలు ప్రతిపాదించిన సభ్యులు నోటీసు ఇచ్చి రన్న ముసాయిదా ఎంతటి సంస్కారమును బొందవలసి యున్నదో స్పష్టము కాగలదు.

పరిషత్తు సభ్యులు, కాంగ్రెస్ అధిష్ఠానవర్గము, కేంద్ర ప్రభుత్వమంత్రులు కూడ దేశావసరములకే హెచ్చు ప్రాధాన్య మిచ్చి, సుస్థిర ప్రస్వామ్య భారతదేశ నిర్మాణమున దోహదము చేయగల రాజ్యాంగమును తయారుచేయవలసి యున్నది. ఈ బాధ్యతను పరిషత్తు నిర్వహింపగలదని ఆశించుచున్నాము.

నేటి ప్రపంచం

విజయలక్ష్మీవండిట్

క్షీంచడానికి గీటురాయివండిట్. సమితి ఈ తీర్మానాన్ని ఎంతవరకు ఆమోదించి, అమలు జరపగలదో చూడాలి.

* * *

చైనా అంతర్గతంలో కమ్యూనిస్టునేల విజయ పరంపరను సాధిస్తున్నది. చాంగ్ కై షేక్ ప్రభుత్వానికి రాజధాని అయిన నాంకింగ్, నగరానికి ముప్పు వాటిల్లి నట్లు ఇటీవలి వార్తలు తెలియజేసినవి. మంచూరియా రాజధానిని ఆక్రమించిన కమ్యూనిస్టులు 'గ్రేట్ వాల్'ను నైతం దాటి ఉత్తరచైనా రక్షణకేటగిని జయప్రదంగా చేదించడమేగాక నాంకింగ్ దిశగా పెద్దపెట్టున దండయాత్ర ప్రారంభించారు. ఉత్తరదేశీన హ్యూచోనగరసమాపంలో "గ్రాండ్ కెనాల్" వద్ద దాదాపు లక్షన్నరమంది కమ్యూనిస్టు సైన్యము చిందరవంద రై నారనీ, దాదాపు 87 వేల మంది ప్రమాదాలు సంభవించినవనీ, అనేక వేల మంది కమ్యూనిస్టులు మరణించారనీ ఇటీవల వార్తలు తెలుపుతున్నప్పటికీ, ఆరికవిచ్చి తిన్నట్లు, ప్రభుత్వోద్యోగులలో తాండవిస్తున్న అవినీతి లంచగొండితనాలవల్లా చాంగ్ కై షేక్ ప్రభుత్వము కమ్యూనిస్టుమహాప్రవాహాన్ని ఆట్టే కాలం అరికట్ట గలుగుతుందని తోచదు. కమ్యూనిస్టులకు రష్యాసహాయసంపద పూర్తిగా లభ్యమవుతున్నదని చాంగ్ కై షేక్ ఆరోపించి లాభం లేదు. వారికి పరోక్షంగా రష్యా సహాయపడుతుంటే, తన ప్రభుత్వానికి ప్రత్యక్షంగా అన్యదేశ సైనిక ఆధిక్యహాయము లభ్యమవుతున్నాడే. ఎప్పటికైనా తోటిప్రజలతో సమాధాన పడి, దేశాన్ని బలిష్ఠం చేసుకోవలసిన బాధ్యత చాంగ్ కై షేక్ మీద వున్నది. ఇదివరకుకంటే విరివిగా అమెరికా కనడాల సహాయం చాంగ్ కై షేక్ కు నేటి విపద్ధశలో లభ్యం కావచ్చు. దేశంలో ఏర్పడిన ఘోరమైన కాటకంవల్ల తన సైన్యంలోనే ఏర్పడిన తిరుగుబాటు ధోరణివల్లా తన సహచరుల అవినీతి వర్తనవల్లా, ఎంత అమెరికా సహాయం లభ్యమైనా ప్రయోజనం వుండదనే తోస్తున్నది. తాత్కాలికంగా కొన్ని విజయాలు చేకూరితే చేకూరవచ్చు; కాని దీర్ఘ అంతర్గతస్థితిగా ఇప్పటికే అతిసంక్షుభితమైన చైనా ఇక మరి విపత్కరమైన పరిస్థితులను ఎదుర్కొనవలసి వస్తుంది. ఈ స్థితిలో నూతన నాయకత్వమే చైనాకు కరణ్యం.

మొదట రాజ్యాల ప్రతినిధులు గల అంతర్జాతీయ విచారణసంఘం జనరల్ హిడల్గో, జోక్వి హిరోటా, కెంజీ డోయిహారా మొదలైన జపాన్ యుద్ధనేరస్తులపై నేరారోపణలను ఖాయపరచు తీర్మానం విధించింది. 1941 డిసెంబరులో పెర్ల్ హార్బర్ సంఘటనకు రెండు నెలలు క్రితం జపాన్ ప్రధానీ, యుద్ధమంత్రి అయిన జనరల్ హిడల్గో, 1944 మొదలు 1945 వరకు సింగపూర్ లో జపాన్ సేనాధిపతిగా పనిచేసిన కెంజీ డోయిహారా, కొనోయి మొత్రివర్గంలో విదేశాంగమంత్రిగా పనిచేసిన జోక్విహిరోటా మొదలైన వారందరూ ఈ విచారణలో ముద్దాయిలు. హిడల్గో, హిరోటా, డోయిహారాలకు, ఇంకా నల్లరు ప్రముఖులకు ఉరిశిక్ష విధించారు; ద్వితీయ ప్రపంచసంగ్రామంలో జరిగిన నేరాలకు, అంతకు పూర్వం మంచూరియా ఆక్రమణ మొదలు జరిగిన నేరాలకు కలిపి ఆ సేకమందికి యూవజ్ఞకారాగార శిక్షలూ, కాలపరిమితితో కూడిన కారాగార శిక్షలూ విధించారు.

వాస్తవానికి వీరందరూ యుద్ధనేరస్తులే అయితే, ఈ నేరాలన్నిటికీ కారణభూతుడైన జపాన్ చక్రవర్తి హిరోహిటో ప్రధాన దోషి కావలసింది. కాని ఆయనమీద మాత్రం ఏవిధమైన విచారణా జరగలేదు. జపాన్ చక్రవర్తిని నిర్దోషిగా ఎంచిన మిత్రరాజ్యవిచారణకర్తలకు, కేవలం ఆయనఆజ్ఞలను శిరసావహించి పనిచేసిన నుత్రులు, సేనానులు ఏవిధంగా దోషులొదురుహ్యం. అసలు ఈ నేరనిరూపణ మొత్తం పడకొండు న్యాయమూర్తులూ సంపూర్ణ ఏకీభావంతో చేసింది కాదు. న్యాయమూర్తిగా పనిచేసిన భారతప్రతినిధి పాల్, హాలెండు ప్రతినిధి డా॥ బి. వి. రోలింగ్, ఫ్రాన్సు ప్రతినిధి టెర్నార్డ్ గారలు విచారణ సంఘంలో అధిక సంఖ్యాకులు చెప్పిన తీర్పుపట్ల తమ అభిశంసనను అభివ్యక్తం చేశారు. వీరిలో భారతప్రతినిధి పాల్ మరీ తీవ్రమైన ఆక్షేపణను తెలియజేశాడు.

ద్వితీయ ప్రపంచసంగ్రామానికి పూర్వం మంచూరియా ఆక్రమణ సందర్భంలోనూ, తదితర సందర్భాలలోనూ జరిగిన సంఘటనలను గురించి విచారించడానికి న్యాయమూర్తులకు ఏవిధమైన అధికారమూ లేదని చెబుతూ విచారణసంఘంలోని భారతప్రతినిధి పాల్ ఇలా కూడా తన వాదనను బలపరుచుకున్నాడు: "అంతర్జాతీయ జీవితవిధానంలో ఒక జాతి మరొక జాతిపై ఆధిపత్యం చలాయించడం నేరంగా పరిగణించిందని ఎవరూ భావించలేరు. ప్రపంచంలో ఈనాడు అనేకబలీయమైన జాతులకు ఇదే వృత్తిగా వున్నది. ఇది నేరమే అయితే నేటి అంతర్జాతీయ జీవితవిధానమే ఘోరమైన నేర మవుతుంది. ఏవిధంగా చూచినప్పటికీ జపాన్ యుద్ధనేరస్తులపై ఏనేరమూ రుజువు కానేలేదు."

దయాదాక్షిణ్యరహితమైన క్రూరధోరణిలో యుద్ధం చేయాలనే ఉద్దేశం ముద్దాయిలకు వున్నట్లు ఎక్కడా నిదర్శనం కనబడలేదనీ, అమాటకు వస్తే, ఏటంబాబు ప్రయోగాన్ని నిర్ణయించిన మిత్రరాజ్యాలపైనే ఇట్టి నేరాన్ని ఆపాదించవలసి వుంటుందనీ కూడా న్యాయమూర్తి పాల్ అన్నాడు.

పాశ్చాత్య పారిశ్రామిక పోకడలను, విజ్ఞాన సంపదను జాగ్రత్తగా అలవరచుకొని మార్గప్రాయరజ్యాలలో అచిరకాలంలోనే అమోఘంగా పైకి వచ్చినదేశం జపాను. జపాన్ జాతిఅభివృద్ధి పాశ్చాత్య రాజ్యాలకు, ముఖ్యంగా బ్రిటన్, అమెరికాలకు కంటకంగా పరిణమించినా, ప్రాచ్యభిండ జాతులకు మాత్రం సర్వదా గర్వహేతునే అయింది. యుద్ధంలో ఓడిపోయి సమ్రాట్ పతనావస్థను పొందిన జపాన్ జాతిపట్ల విశేషరాజ్యలు చూపవలసినంత ఔదార్యాన్ని చూపకపోవడం నిజంగా కోపనీయమే. యుద్ధం

ఒక రాక్షసకృత్యమన్న మాట నిస్సందేహమే అయినప్పటికీ, అందులో ఏజాతి ఎంతవరకు నేరం చేసిందనే విషయాన్ని—విచారణ సంఘంలో భారతప్రతినిధి చెప్పినట్లు—చరిత్రే నిర్ణయించవలసి వుంటుంది. విజయసాధనకు అమెరికా సాగించిన ఏటంబాబుల ప్రయోగంతో పోల్చుచూస్తే, యుద్ధంలో జపానువారు చేసిన నేరాలు వాస్తవానికి నేరాలే కాకేమో వని అనిపించక మానదు. అందుచేత విచారణసంఘం విధించిన మరణశిక్షలను అమలుచేయడం ఘోరమైన అన్యాయ మనిపించుకొనక మానదు.

* * *

దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయుల విషయంలోనే గాక, పొరుగున వున్న నైర్జుతిఆఫ్రికా విషయంలోకూడా డా॥ మలాక్ ప్రభుత్వం సంపూర్ణంగా అసూయకాల్గిన ఒకేగట్టుకొంటున్నది. ఐక్యరాజ్యసమితి ధర్మకర్తృత్వసంఘంలో దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధి ఎరిక్ తా చేస్తున్న విపరీత వాదనను చూస్తే ఎరిక్ తా అత్యర్థం చేయక

జపాన్ మాజీ ప్రధాని హిడల్గో

మానదు. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులను మృత్యుపై సమితి ఆదేశాలను ఏవిధంగా పడేపడే ఢిక్కరిస్తున్నదో, నైర్జుతిఆఫ్రికా ధర్మకర్తృత్వసాపేక్ష సమస్యపైకూడా డా॥ మలాక్ ప్రభుత్వం అసందర్భనైఖరినే చూపుతున్నది. ఏదోవిధంగా నైర్జుతి ఆఫ్రికాను హిట్లర్ పద్ధతిలో కబళించి తేయవలె నన్నదే దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వోద్దేశం. నైర్జుతి ఆఫ్రికా 1918 క్ పూర్వం జర్మనీ వలస రాజ్యం. ప్రభుత్వప్రపంచసంగ్రామానంతరం దీనిమీద దక్షిణాఫ్రికా ఆధ్వర్యంక్రింద మాంటేటరీ పరిపాలనను నానాజాతిసమితి ఏర్పాటు చేసింది. మాంటేటరీ పరిపాలనను నిర్వహిస్తూ దక్షిణాఫ్రికా నైర్జుతి ఆఫ్రికా ఆదిమనివాసుల అభ్యున్నతికిగాని, ఔమనికిగాని ఏవిధంగానూ శ్రమపడిన పాపాన పోలేదు.

నానాజాతిసమితి గతించిపోయింది కాబట్టి దాన్ని సాకుగా తీసుకొని నైర్జుతిఆఫ్రికాను స్వాతంత్ర్యదానికి మలాక్ ప్రభుత్వం ఎత్తువేసి నాటకం ఆడుతున్నది. మాంటేటరీ పరిపాలనా విధానానికి బదులుగానే, కొత్తగా ఏర్పడిన ఐక్యరాజ్యసమితి ధర్మకర్తృత్వ విధానాన్ని ఏర్పాటుచేసింది. ఈ అంశాన్ని దక్షిణాఫ్రికా అంగీకరించక, నైర్జుతి ఆఫ్రికా తమతో సన్నిహితసంబంధాన్ని పెంపొందించుకోవలెనని మాత్రమే అభిలషిస్తున్నదనీ, దాన్ని ఆక్రమించే ఉద్దేశం తమకు ఏమాత్రం లేదనీ వాదిస్తున్నది.

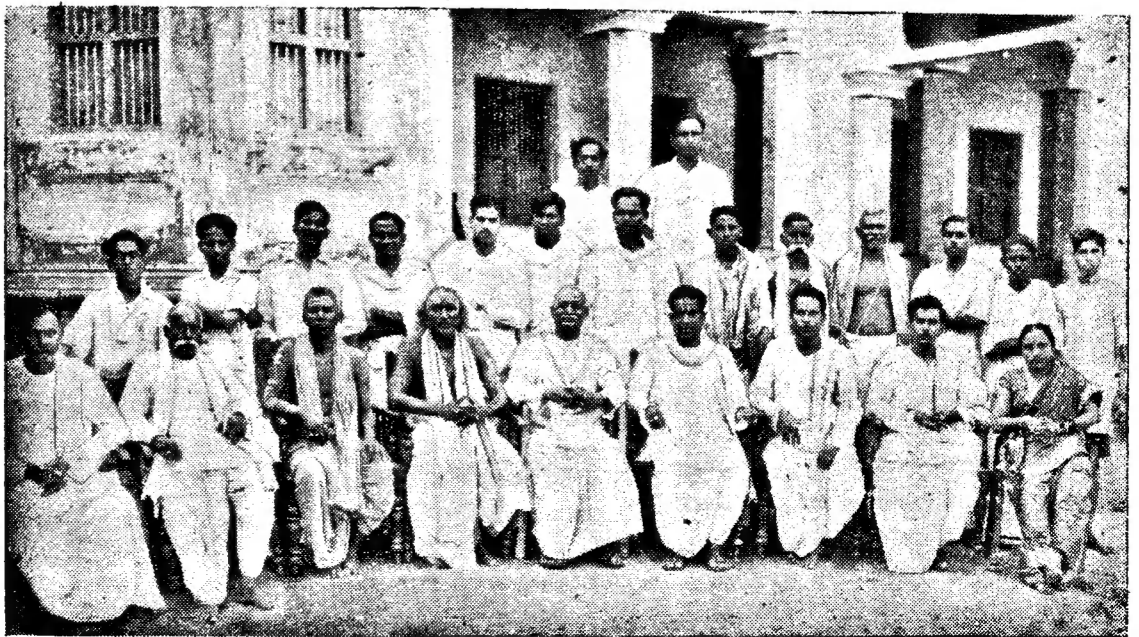
దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వ మొండివాదనను ఖండిస్తూ సమితిధర్మకర్తృత్వ సంఘంలో భారతప్రతినిధివర్గ నాయకురాలు క్రిమతి విజయలక్ష్మీ తీవ్రమైన హెచ్చరిక చేసింది. "నైర్జుతి ఆఫ్రికాను తక్షణమే ధర్మకర్తృత్వాధికారం క్రిందికి మార్పడం అవసరమని సమితి దక్షిణాఫ్రికాను ఆదేశించాలి. అక్కడి ప్రజలు ఏవిధమైన ఏర్పాటును వాంఛిస్తున్నారో తెలుసుకోడానికి సమితి నిష్పక్షిక విచారణ సంఘాన్ని ఒకదాన్ని పంపించాలి," అని క్రిమతి విజయలక్ష్మీ ఉద్ఘాటించింది.

ఇటీవల దక్షిణాఫ్రికాకు, నైర్జుతిఆఫ్రికాకు మధ్య జరిగిన ఒడంబడిక నైర్జుతిఆఫ్రికాను తమలో కలిపివేసుకోడానికి ఉద్దేశంపలిపినది కాదనీ, ఉభయరాజ్యాలమధ్యా సన్నిహితసంబంధాలను సాపేక్షమేడమే దాని అంతర్గతమనీ మలాక్ ప్రతినిధి వాదించాడు. దక్షిణాఫ్రికా విపరీతవాదనను ఏమాత్రం సమితి అంగీకరించడానికి వీలేదనీ, ఐక్యరాజ్యసమితి 1947 మొదలు ఇస్తున్న ఆదేశాలను దక్షిణాఫ్రికా నిర్లక్ష్యం చేసి ఢిక్కరిస్తున్నదనీ విజయలక్ష్మీ ఘంటా పథంగా చెప్పింది.

నైర్జుతి ఆఫ్రికాలో ఆదిమనివాసులైన బోయో, తెగవారి దుర్భర ఆర్థికసాంఘిక పరిస్థితులను వివరిస్తూ, ఆదిమనివాసుల శ్రేయస్సుకై పాటుపడుతున్న రెపరెండ్ మైకేల్ స్కాట్ ను దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వం ఏవిధంగా పారిస్ రాకుండా చేసిందీకూడా విజయలక్ష్మీ చెప్పింది.

పాకిస్తాన్, చైనా, ఉరుగ్వే, బ్రెజిల్, మెక్సికో, ఫిలిప్పీన్స్ ప్రతినిధులు, రష్యా, పోలాండు, జెకోస్లావీయా ప్రతినిధులు భారత దేశవాదనను బలపరుస్తూ నైర్జుతిఆఫ్రికా ధర్మకర్తృత్వపాలనకిందకి వచ్చితిరాలని హెచ్చరిక చేశారు. దక్షిణాఫ్రికాను ఏవిధంగానూ ఒత్తిడి చేయడానికి వీలేదని సామ్రాజ్యాధిపత్యంగల బ్రిటన్, ఫ్రాన్సు ప్రతినిధులు ఎదుగు వాదన చేశారు.

నైర్జుతి ఆఫ్రికాసమస్యపై విజయలక్ష్మీ ప్రతిపాదించిన తీర్మానం దక్షిణాఫ్రికాను లొంగదీయడంలో సమితి కక్షిసామర్థ్యాలను పరీ

తూర్పుగోదావరిజిల్లా శృంగరములో ఈమధ్య శ్రీ రాధాకృష్ణ భక్తసమాజము జరిపిన లక్ష్మీగణపతి నవరాత్రి మహోత్సవములో పాల్గొనిన పారిశ్రామిక, వాద్యకారులు

|| లీ. యస్. ఎలియట్ ||

‘చతుర్వేది’

ఈ సమస్యల సాహిత్యంలో నో టేల్ బహుమానం అరవైయేండు నిండిన ఆంగ్ల కవిశేఖరుడు తా మన్ స్టర్ స్స్ ఎలియట్ కి వచ్చిందే. ఇది ఆంగ్ల సాహిత్య ప్రయులంతా సంతోషించదగిన వార్త. ఆంగ్ల సాహిత్యంలోనే కాదు, ఏ సాహిత్యంలోనైనా సత్య కొత్తదాన్ని కోరేవారూ, వెచ్చుకునేవారూ ఈవార్త విని ఆనందించాలి. ఆనందించటమే కాకుండా ఇంతటి విశేష గౌరవానికి పాత్రుడైన టి. యస్. ఎలియట్ మహాకవిని అభినందించాలి.

ఈ గౌరవం అమెరికాకు దక్కుతుందా? ఇంగ్లండుకు దక్కుతుందా? అనే ప్రశ్న పెంబనే తట్టుతుంది. ఎందుకంటే టి. యస్. ఎలియట్ జన్మించిన తేదీ ఆ మెరికా. 1888 వ సంవత్సరంలో అమెరికాలో జన్మించాడు. కాని అమెరికాను విడిచి ఇంగ్లండులోనే కాపుర ముంటున్నాడు. 1927 నుంచి ఆయన బ్రిటిష్ పౌరుడుగా పరిగణించబడుతున్నాడు. అమెరికా ఎలియట్ కన్నతల్లి. ఇంగ్లండు పెంపుడుతల్లి. ఈ రెండుదేశాలూ తమ పుత్రుడు పొందిన గౌరవానికి పుత్రోత్సాహంతో నేడు పొంగిపోతవి. ఈ ఆనందంలో ఆంగ్లదేశంకూడా భాగం పంచుకోవాలని. ఎందుకంటే ఎలియట్ ని అభిమానించినవారూ, అనుసరించినవారూ, ఆస్వాదించినవారూ అధునికాంగ్లకవిశేఖరులలో చాలామంది వున్నారు. ఆంగ్లకవిత్వంలో బయలుదేరిన కొన్ని కొత్తపోకడలకి టి. యస్. ఎలియట్ ప్రభావమే కారణమని చెప్పవచ్చును.

అంతేకాదు. టి. యస్. ఎలియట్ కేవలం ఆంగ్లకవిమాత్రమేకాదు. ఇరవయ్యే శతాబ్దంలోని ప్రత్యేక పరిణామాలనీ, వింతసంఘటనలనీ తన కవిత్వంలో ప్రతిబింబింపజేశాడు. అందువల్ల విశ్వసాహిత్యంలో టి. యస్. ఎలియట్ తేజశ్వానికే ప్రతినిధిగా నిలబడగలడు. కవిత్వంలో అధునికరీతులన్నిటికీ ఎలియట్ మూర్తిభావం. భావంలో, శైలిలో చందస్సులో విప్లవాన్ని ప్రబోధించిన కవిశేఖరుడు టి. యస్. ఎలియట్. పరిశీలిస్తే ఈయన ప్రభావం ఈశతాబ్దంలో వివిధ దేశాల సాహిత్యంలో ముఖ్యంగా కవిత్వంలో అపారంగా కనిపిస్తుంది. ఎలియట్ కి నో టేల్ బహుమానం వచ్చిందంటే ఆ ప్రభావాన్ని గుర్తించి, గౌరవించాల్సి అర్థం.

ఎలియట్ కి నో టేల్ బహుమానం రావటానికి రెండే రెండు కారణాలు. ఈశతాబ్దంలో ఆంగ్ల సాహిత్యంలో ఇంతటి ప్రతిభని ప్రదర్శించిన కవి మరొకడు లేడు. కేవలం ప్రతిభమాత్రమే కాక, అపారమైన పుష్పత్తికూడా ఎలియట్ కుంపాదించాడు. నేటి ఇంగ్లీషుకవులలో ఇంతటి పండితుడు లేడని నిస్సంశయంగా చెప్పవచ్చును. అందుకే కొందరు విమర్శకులు ఎలియట్ పుష్పత్తిని గురించి “ఎలియట్ ఇరవయ్యే శతాబ్దపు మల్లన్” అని ప్రశంసించారు. మిల్లన్ లాగా ఎలియట్ కూడా గొప్పకవి, గొప్పపండితుడూ. అన్నిటిని విుంచింది ఎలియట్ శైలిలోని కొత్త భవనం. కొన్ని కొన్ని రచనలు చదువుతుంటే ఈ తాత్పర్యం ఎంతో మేల్కొలుగా పొస్తున్నట్లు మనసిక్కుంది. దీనికి ఒక్క ఉదాహరణ ఇస్తే చాలు. “సంధ్యా కాలపు సూర్యుడు, అపరేక్షానికి సిద్ధంగా బల్బమీద పడుకో తొట్టి క్లోజ్ ఫోర్ డిచ్చిన రోగిలాగా వున్నాడు” అని ఒకచోట ఎలియట్ అస్తమయాన్ని వర్ణించాడు. ఎందరో మహాకవులు అస్తమయాన్ని వర్ణించారు. కాని ఇది సక్రమ ఇరవయ్యే శతాబ్దపు వర్ణన. ఆధునికవిజ్ఞానం, ఆధునిక నాగరికత, ఆధునిక వాతావరణం ఎలియట్ కవిత్వంలో పూర్తిగా ప్రతిబింబిస్తుంది.

అసలు ఎలియట్ సాహిత్యజీవితం 1917 లో ఆరంభమయింది. “ప్రాప్రాక్” అనే పద్య సంపుటి ఆయన మొదటిరచన. కాని 1920 లో ఆయన ప్రచురించిన పద్యసంపుటమే ఎలియట్ కి ప్రసిద్ధానికి పునాది.

ఈ పద్యసంపుటం వెలువడేసరికి మొదటి ప్రచురణయ్యే ముగిసి ఎక్కువ రోజులు

కాలేను. యుద్ధం పేరిట జరిగిన విప్లవంపై ల్ల యూరప్ ఖండించుతూ రుద్రభూమిగా వుంది. యువకుల విశ్వాసాలూ, ఆదర్శాలూ, స్వప్నాలూ పునాదులతో కూడా నేలకూలిపోయినయ్యే. నాటి యువకులకి మానసిక వ్యాకర్ణం ప్రాప్తించి భవిష్యత్తుమీద ఆశలన్నీ కుడిచి పెట్టుకు పోయినయ్యే. యుద్ధంలో విజయం పరాజయం కంటే దుర్భరమయి పోయింది. ఏళ్లతరబడి కలలు కన్న ప్రపంచశాంతి ఎంతమాదిర్చి పోయింది. యుద్ధకాలం నాటి ధర్మపన్నాలన్నీ కూడా కాలంగా తేలిపోయినై. శాంతి ప్రపంచనాల్నీ ఆర్ధంలేని శుష్కప్రియాలుగా తయారైనయ్యే. అంతటా వారణమైన సైతికపతనం కాన వచ్చింది. ప్రజలు నిరాశచెందారు; నిస్పృహ పొందారు. మానవత్వం మీద విశ్వాసాన్ని కోలుపోయారు. గతాన్ని మరచిపోవాలని పోతమీచారు. కాని గతాన్ని మరచించగల బావి ఒకపొందలేకపోయారు. రోజురోజూ తారు

పెనసరంగా వుంటుంది. ఇవి కవీ బుద్ధిపూర్వకం గానే ప్రవేశపెట్టిన గుణాలు. పుష్పత్తిపూర్వకైన ఎలియట్ తన చదివిన వివిధగ్రంథాలలోంచి కొన్ని భాగాలని ఎత్తి తన కావ్యంలో ప్రవేశ పెట్టాడు. పాతకుడికి కూడా సమానమైన పాండిత్యం లేకపోతే ఇవి అర్థం కావు. సినిమాలో సాధించే శిల్పవిద్యాసాలని ఎలియట్ కవిత్వంలో సాధించటానికి పూనుకున్నాడు. దగ్గర వస్తువులని దూరంగా వున్నవాటితోనూ, ప్రస్తుతకాలాన్ని గతకాలంలోనూ, పేరవైన నాటిని గంభీరమైనవాటితోనూ లీనం చెయ్యాలని ప్రయత్నించాడు. అది ప్రతిభావంతమైన ప్రయత్నం. ఆయన పుటికీ “మరుఘ్నామి” ప్రభావంజరకంకాదు. అనేక గ్రంథాలను సరివిన సంకీర్ణులకే ఈ కావ్యం సావ్యధన విశాతుంది. ‘బిటి ముఘలు’ (The Hollow Men) అనే కావ్యం 1925 లో వెలువడి ‘మరుఘ్నామి’ లాంటి ఎలియట్ సంపాదించిన కీర్తిని నిలచెట్టింది.

కర్నాటక కాంగ్రెసు ప్రముఖ నాయకుడు ఆర్. దివాకర్, నుత్తురాప్రతిపతి డా. పట్టిభిగాణు రాజ్యాంగపరిషత్తుభవన వెళ్లుచున్నారు

మాదై పోతున్న వర్తమానాన్ని పట్టుకు వేళ్ళాడిటం మొదలు పెట్టారు. యుద్ధానంతరం సునిరకాంతి నెలకొనలేదు. జరుగుతుందని ఆశించిన పునర్నిర్మాణం స్వప్నమాత్రం గానే మిగిలిపోయింది. జరిగినదానికంటే ఘోరతరంగా జరగడమే యుద్ధం వెనుభూతంలాగా ఒడి పిన్నాంది. అశాంతితో అస్తవ్యస్తమైన, కళా విహీనమైన వాతావరణంలో ఎలియట్ పద్య సంపుటి 1920 లో వెలువడింది. ఆ నాటి శాంతి హీనమైన జీవితాన్ని ఉన్నపాథాన ప్రతిబింబించే కవిత్వం వెలువడింది దని అంతా సంతోషించారు. ఆనాటి సౌందర్య రహితమైన జీవితంతో శృతికలిపే కవిత్వం వెలువరించి నందుకు అంతా ఎలియట్ ని అభినందించారు. ఈ కవిత్వం ఉదాత్త విషయాలని గురించి ప్రస్తావించదు. వస్తుహీనంగా కనబడుతుంది. శైలిలో నగిగిలు లేవు, అలంకారాలు లేవు. విషయాన్ని నూత్రప్రాయంగా ప్రకటిస్తుంది. కులాసాగా ఛలోక్తి విసిరినట్లు నిర్లప్తంగా కనిపించుతుంది. ఈ సౌందర్య రహితమైన నగ్నకవిత్వం ఆ నాటి నివృప్తానీ, నిష్ఫలతనీ చక్కగా ప్రతిబింబించింది చనిచాలామంది అభిప్రాయపడ్డారు. దగ్గమై, శిథిలమైన నాగరికతా సౌధపు భగ్నరశమీ, పూలనీ కవితావస్తువులుగా వినియోగించగల కవి ఎలియట్ రూపంలో అవతరించాడని అంతా తలపోశారు.

తరువాత ఎలియట్ 1922 లో మరుఘ్నామి (The Waste Land) అనే కావ్యాన్ని ప్రకటించి అందరినీ ఆకర్షించాడు. అప్పటికే ఎలియట్ కి అనుచరవర్గం ఏర్పడి వుంది. ఇప్పుడు వారు భక్తులుగా మారి “మరుఘ్నామి”ని నేడంగా పారాయణ చేయటం మొదలు పెట్టారు. ఈ కావ్యం అయోమయంగా వుంటుంది. కవిమడికారం కట్టే విధించినట్లు

కాని ‘బుధవారం’ (Ash-wednesday) అనే కావ్యం 1930 లో వెలువడి అందరినీ ఆకర్షించినట్లు చెప్పింది. అంతవరకూ దేని మీదా విశ్వాసం లేని నాస్తికుడుగా కనిపించిన ఎలియట్ ఒక్కసారిగా మారిపోయాడు. వినమ్రమైన ఆధ్యాత్మిక దృక్పథం ఈ కావ్యంలో కనిపించింది. ఇది శుష్కశాతక కవిత్వం కాదు. ఆధ్యాత్మిక సంపదతో అలరాతే మహాకావ్యం. ఈ కావ్యాన్ని చదివి ఎలియట్ ధర్మ లు నిస్పృహ చెందారు. “ఇకలాభం లేదు. ఎలియట్ కవి పని అయిపోయింది”దను కున్నారు. కాని రసజ్వలైన విమర్శకులు మాత్రం చాలా సంతోషించారు. ఇకముందు ఎలియట్ మంచి కవిత్వం రాస్తాడని ఆశపడ్డారు.

తరువాత ఎలియట్ నాటకరచనకి పూను కున్నాడు. మొదట “ది రాక్” అనే నాటకాన్ని చర్చిలో ప్రదర్శనం కోసం రచించాడు. “అలయంలో హత్య” అనేది ఎలియట్ రెండో నాటకం. ఇది చరిత్రాత్మకమైన నాటకం. ప్రజల మతవిశ్వాసాలని ఎలియట్ బాగా వినియోగించాడు. ఈ నాటకం బాగా ప్రజాదరణ పొందగలిగింది. “పునస్సమాగమం” (Family reunion) అనేది ఎలియట్ రాసిన సాంఘిక నాటకం. ఈ నాటకం గద్యంలాగే కనిపించే పద్యంలో రాశాడు. దీన్ని విశ్వకవి రిచింద్రులు చాలా మెచ్చుకున్నారు. మొత్తంమీద నాటక రచయితగా ఎలియట్ కి ఎక్కువ కేరణ రాలేదు. ఈ నాటకాలు ఆహూని కంటే చదువుకోటానికే ఎక్కువ బాగుంటున్నాయి.

పూర్వశతాబ్దానికి చెందిన రోమాంటిక్ (భావ?) కవులమీద ఎలియట్ గ్యూజమెట్లాడు. ఇంగ్లండులో అన్-రోమాంటిక్ (అభావ?) కవిత్వాన్ని సృష్టించి ప్రచారం చేశాడు. ఎలియట్ కవిత్వంలో ఉన్నదాన్ని తక్కువ

చేసి చెప్పటం, అన్ని విషయాలపట్లా అవిశేయతని ప్రదర్శించటం అనేవి స్పష్టంగా కనిపించే గుణాలు. అధునాతనులు వీటిని గుణాలుగా పరిగణిస్తారు. సవాతనులు వీటిని దోషాలుని నిరసిస్తారు.

ఎలియట్ కవిత్వంలో అందరినీ ముగ్ధుల్ని చేసే ఉపజ్ఞ (Originality) వుంది. ఇది పేక్స్ ప్లయర్ లాగా, రవీంద్రునిలాగా స్వాభావికమైన ఉపజ్ఞ కాదు. ఇది పాండిత్యంవల్ల కలిగిన ఉపజ్ఞ అని కొందరు విమర్శకుల అభిప్రాయం.

ఉపజ్ఞ వుండికాని కవిత్వంలో గాంభీర్యం, నైశాల్యం వైవిధ్యం తక్కువని కొందరి విమర్శ. ఎలియట్ చాలాతక్కువ అని మరికొందరి ఆక్షేపణ.

ఒకటిమటుకు నిజం. ఎలియట్ ప్రజల కవి కాదు. కవులకవి, పండితులకవి. అతని శైలి నూత్రప్రాయంగా వ్యరపదరహితంగా, నిస్తాడంబరంగా వుంటుంది. సంఘ సంస్కారానికి, హితోపదేశానికి, ఎలియట్ కవిత్వాన్ని వినియోగించలేదు. ఎలియట్ కవిత్వం అందరికీ కాదు; కొందరికే.

ఎలియట్ కొన్ని కొత్త పోకడలని కవిత్వంలో ప్రవేశపెట్టాడు. ఫలప్రదమైన తన ప్రయత్నాలవ్వారా కవి తా సామ్రాజ్యాన్ని విస్తరింపజేశాడు. శాస్త్రానికి సాహిత్యానికి, గద్యానికి పద్యానికి మధ్య వున్న విభేదాలని కొంతవరకు ఎలియట్ నిర్మూలించాడు.

కవిగా ఎలియట్ సాధించిన విజయం అపారం. విమర్శకుడుగా ఎలియట్ సాపించు కున్న స్థానం ఆచంచలం. మేత్యూ ఆర్నాల్డ్ లాగా ఎలియట్ పద్యంకంటే గద్యమే ఎక్కువ రాశాడు. ఎలియట్ వచనశైలి అమోఘమైనది. ఆధునికవిమర్శకాచార్యులలో ఎలియట్ కే అగ్రశీతం. డైరెక్టుమీదా, దాంతేమీదా, ఎలియట్ చేసిన సాహిత్యవిమర్శ అపూర్వమైనది. ‘కవిత్వప్రయోజనం, విమర్శప్రయోజనం’ అనే విమర్శగ్రంథం ఎలియట్ విమర్శనాశక్తికి నిగర్శనం. విమర్శకుడుగా ఎలియట్ గొప్ప ఖ్యాతిని సంపాదించాడు. సమకాలికులమీద అతనికి అభిమానం జాస్తి అని కొందరి ఆరోపణ. ఖండించేటప్పుడు ఎలియట్ నిర్మాక్షిణ్యంగా వుంటాడు. పొగడేటప్పుడు చాలా జాగ్రగా పొగడుతాడు. కనక తేగడినప్పటికంటే పొగడి నప్పుడే ఎలియట్ విమర్శకుడుగా ఎక్కువ రాణిస్తాడు.

మొత్తంమీద, నో టేల్ బహుమానం వున్న డైన, పండితుడైన ఆంగ్లకవి టి. యస్. ఎలియట్ రావటం సంతోషించదగిన, అభినందనీయ సంఘటి. ఈ బహుమానాన్ని పొందటానికి ఇంతటి అర్హత కలిగిన అధునికాంగ్లకవి ఇంకొకరు లేరు.

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

రంగుపూయనక్కరలేదు. అయిర్వేదవిశ్వా తెల్లనిరంగును మార్చి కాళకముగా వెంట్రుకలకు నలుపుచున్న గుణం కానిదో ఔషధ వాసమచేయబడును. తెలుపు కొంచెమయ్యుండిన రూ 2.8-0 మద్యరకమై యుండిన రూ 3.8-0 పూర్తిగాయుండిన రూ 5.0-0.

గమనింపు:— ఇది మొదలుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము.

Dinrakshak Aushadhalaya,
No. 214 P. O. Rajdhanavar (Hazariabagh.)

నవీనరకం రిప్లేవాచి రూ.16/12-

రాస్కావ్ లీవరు ఫ్లాట్ షేపు 10 1/2" నెం. 30W వికెట్ సిల్వర్ కేసు రు. 112.0-8. నెం. 32B DO DO 4 రాళ్ళు రు. 20- 8-0. నెం. 33R DO నెంబర్ నెకర్ రు. 25-12-0. నెం. 55C DO 15 రాళ్ళు రు. 36-12-0. నెం. 44E రోలుగోల్డ్ 10 పట్లగ్యారంటీ రు. 55-12-0. ఒకేసారి 3 వాచిల కొన్నవారికి ఒక గు. 5. పౌంఠెన్ వెన్ ఉచితము. ప్యాకింగు, పోస్టేజీ 14 అణలు. జాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయాలి.
UNIVERSAL WATCH Co., (A)
Post Box No. 11401. Calcutta. 6.

మనకి సర్వప్రపంచం వాళ్ల అక్కయ్యే! అక్కయ్యే లేకపోతే తాను ఒక్క తనా ఉండలేడు. తన బ్రతుకు కృతాంత ఆధారం అక్కయ్యే. తాను జీవిస్తున్నది అక్కయ్యే మూలాననే—తాను జీవిస్తున్నది. అక్కయ్యే కోసం—అవకుంటాడు మను అక్కయ్యే గనక లేకపోతే తానూ లే ఉండకుంటాడు. వాళ్ల అక్కయ్యని మానూ ఉంటే ఏదో అన్నం తింటున్నట్టుగానూ, అక్కయ్యతో మాట్లాడుతూంటే అమృతం త్రాగుతున్నట్టుగానూ భావిస్తాడు మను.

అమ్మకన్నా అక్కయ్యంటేనే ఎక్కువ చురుపు మనుకీ. అక్కయ్యంటే ఎంతో ప్రేమ—ఎంతో భక్తి. దీనికి కారణం మునువీద వాళ్ల అక్కయ్యకు గల వాత్సల్యం. తమ్ముడంటే అక్కయ్యకు వాత్సల్యం. అక్కయ్యంటే తమ్ముడికి ప్రేమ—చిన్ననాటినుంచీ మనని చేతుల్లో పెంచించి అక్కయ్యే. అక్కయ్యే చిత్తో పోస్తేనేగాని తమ్ముడు తెలంబుకూడా పోనుకోడు. అక్కయ్యే ప్రక్కన ఉంటేనేగాని అన్నం తినడు. అక్కయ్యతో మాట్లాడకపోతే అన్నం తీరగకాదు. తన సర్వకార్యక్రమాలలోనూ అక్కయ్యే వెంట ఉండాలినిందే!

చిన్ననాడు అక్కయ్యే అన్నం కలిపి పెట్టేది తమ్ముడికి. మను రాత్రిళ్లు వాళ్ల అక్కయ్యే పక్కనే పడుకునేవాడు. అక్కయ్యే పాలు చెయ్యిలోంటే కోల పాటల్లాగా అరిచేది మనుకీ. ఊరి కొడుతూ నిద్దరో యేవాడు. తెల్లవారి లేచి పక్కమీద అక్కయ్యే లేకపోతే “అక్కయ్యే!” అంటూ పరుగెత్తుకెళ్లేవాడు. మనుకీ బడియాడు వచ్చేదాకా అక్కయ్యేను విడిచి ఒక్కతనా ఉండి ఉండగలడు.

మను చిన్నతనంలో—ఒక రోజు రాత్రి ఏడుస్తూ పడుకున్నాడు. అక్కయ్యే వచ్చి చూచి బుజ్జగించి బుజ్జగించి ఆడిగింది. కారణం ఎంతకీ చెప్పలేదు మను. చెప్పమని బతిమాలింది—చిరకీ చెప్పేడు దుఃఖపడుతూ. “అక్కయ్యే! పుట్టిన వాళ్లందరూ చచ్చిపోతారా?” అక్కయ్యే బళ్లు జలుమున్నది. “వెళ్లివావా! అప్పుడే ఏ కంఠమకా?...!” అన్నది అక్కయ్యే. మను పెద్ద పెద్దరు ఏవవలం మొదలెట్టేడు. “అయితే, నవ్వుకూడా చచ్చిపోతారా అక్కయ్యే?”—అక్కయ్యే గ్రహించింది మనువిచారం మనువీద జాలేసింది ఆ అమాంకత్యానికి—తనమీద వున్న ఆప్రేమకి, అప్రయత్నంగా అక్కయ్యే నోట్లోంచి యామాటలు వచ్చి నాయి: “పోను—బాబూ...పోను...” తమ్ముణ్ణి దగ్గర తీసుకుని పొద్దుదానికి నాత్తుకుంది.

క్రమంగా మను ని బల్లో వేసేరు. అతి కష్టంతో బడిగంటలు లెక్కపెట్టుకునేవాడు మను. బడికి పోవోయే మందు తనా ఉండకా అక్కయ్యే వెంటనే వుండేవాడు. ఇంటి గేటు దాకా వచ్చి తమ్ముణ్ణి, అక్కయ్యే సాగనంపాలి బడికి. మధ్యాహ్నం నికి అన్నం కలిపి పిటి ఫీసు కేరీరు లో పెట్టి యిచ్చేది తమ్ముడికి. ఎంతో ఆనందంతో అది తీసుకుని బడి కెళ్లేవాడు మను. సాయంత్రం బడి గంట కొట్టగానే పరుగెత్తుకొచ్చేవాడు. రాంగానే అక్కయ్యే తమ్ముణ్ణి దగ్గరకెళ్లి “ఏమిటి ఈ పూట బల్లో...మధ్యాహ్నం అన్నం బావుందా?” అని పరామర్శించాలి. “ఇవాళ అలవల నేర్చుకున్నా నక్కయ్యే!” అని ఎంతో సంతోషంతో చెప్పుకొచ్చేవాడు. “అక్కయ్యే! మరి నవ్వు మాకు మేష్టరుగా రాకూడదా? ఎప్పుడూ నాతోనే వుంటావు. ఇద్దరం కలిసి బడికిపోవచ్చు ఊరే?” అనేవాడు అమాంకంగా. కాస్తేపు మేడిమీద కబుర్లు చెప్పుకుని చదువుకునేవారు. మేష్టరుని పెట్టినా వద్దని తీయించేసి అక్కయ్యేదగ్గరే పాఠాలు నేర్చుకునేవాడు. “రేపటికి యీ పదాలు రావాలి తమ్ముడా!” అనేది అక్కయ్యే. మరునాడు ఒప్పుచెప్పేవాడు మను.

మను సెకండుఫారానికి వచ్చేడు. బడి బాగా అలవాటయింది. చదువుకునేవాడు. కొంటె పనులు చేస్తూ గిట్టికజ్జాలు తీసుకున్నాడు. ఒకనాడు బడిలో ఒక పెన్నిలు కాజేసిడు దొంగతనంగా. పెన్నిలు దాచేసి ఏమీ ఎగగనివాడిలా కూర్చున్నాడు. సాయంత్రం బడిగంట కొట్టగానే

కథానిక:

'తమ్ముడు'

శ్రీ ఆనందమూర్తి

గానే ‘అక్కయ్యే!’ అంటూ పరుగెత్తుకొచ్చాడు. ‘ఏమిటి విశేషాలు బడిలో?’ అని అడిగింది అక్కయ్యే మామూలుగా. “నేనో తమాషా చేసేను” అన్నాడు మను. ‘ఏమిటది?’ అంది అక్కయ్యే. పెన్నిలు చూపుతూ ‘నా క్షేంద్రం...తీసుకువచ్చా తెలియదా...’ గమ్యం!’ అన్నాడు మను. అక్కయ్యేకి చూశేడు అక్కయ్యే మెచ్చుకుంటుందని. పెన్నిలు తెలియదా తీసుకువచ్చి గమ్యం చేసే ననేగానీ దొంగిలించి తప్పచేసే నని. అప్పటి కంకా తోచలేదు మనుకీ. అక్కయ్యేకి చూస్తున్నాడు. అక్కయ్యే ఎందుకో విచారంగా కనబడేది. కళ్ల వెంట బడి నీళ్లు కారు తున్నాయి. ఏమిటోగా చూస్తోంది తన చేతిలో వున్న పెన్నిలుని. మనుకీ అర్థంకాలేదు. అక్కయ్యే కన్నీళ్లతోబాటు మను చేతిలో పెన్నిలుకూడ నేలబడేది. అక్కయ్యే దగ్గర కొచ్చి కూచున్నాడు మను. ‘అక్కయ్యే!

ఏంచింది మనుకీ. ‘అక్కయ్యే! ఇప్పుడే యిచ్చినస్తా. అన్నంతింటావా?’ అన్నాడు మను. ‘తింటాను. త్వరగా వెళ్లు’ అన్నది అక్కయ్యే. పరుగెత్తుకెళ్ళేడు. అక్కయ్యే వాకిట్లో నుంచుంది మను రాక కోసం. రాంగానే అంది—‘చీకట్లో వెళ్ళేవు. ఇచ్చేవా బాబూ? రా, భోజనంచేదామ!’ చెయ్యి పట్టుకుని వెంట తీసికెళ్లింది. భోజనంఅయ్యాక తమ్ముడి దగ్గర కొచ్చి ‘తమ్ముడా, దొంగతనం చెయ్యడం, అబద్ధలాడడం తప్ప బాబూ’ అన్నది నెమ్మదిగా. ‘ఇకమీదట చెయ్యి నక్కయ్యే. బుద్ధాచ్చింది’ అన్నాడు మను అక్కయ్యేబడిలోకి జరుగుతూ. తమ్ముడి హృదయం వికసించినందుకు అక్కయ్యే సంతోషించింది. ఒకసారిగా మను శిరస్సుని మార్చుకున్నది వాత్సల్యం ఉట్టిపడేట్లు. మను అక్కయ్యేచేతుల్లో తన ఒళ్లు తాను మరిచిపోయాడు.

రోజులు గడిచిపోయాయి. ఒకనాటిరాత్రి

చిరకాలమునకు పునర్వహారేమైన భారత రాజ్యాంగ పరిషత్తుభ్యుత్థానంతతయనం అయ్యింది గారు, జడ్జిపూరం, శ్రీ కామప్రసాద్ ముఖర్జీ గార్లు ఒకరినొకరు అగ్గినందించు కొంటున్నారు

ఏడుస్తున్నావా? అన్నాడు. ‘తమ్ముడా’ అంది అక్కయ్యే గులక మ్రొగుతూ. ‘ఏమిటక్కయ్యే! అన్నాడు అద్దంగాతో అక్కయ్యే ముఖంకేసి చూస్తూ. ‘దొంగ... తనం...చేశావా బాబూ?’ అన్నది అక్కయ్యే కంఠం కళ్లు తుడుచుకుంటూ. తాను చేసింది తప్పని అప్పుటికి తెలిసి వచ్చింది మనుకీ. అక్కయ్యే ఏడిచింది. తాను చేసింది తప్పకాదా? పెద్దతప్పు. చెయ్యరాని పని చేశాడు కాబట్టే అక్కయ్యే దుఃఖపడింది. తన మూలన అక్కయ్యేకి కష్టం కలిగిందని చాలా నొచ్చుకున్నాడు. ‘అక్కయ్యే, ఏడవకు—తప్పు చేశాను. ఇకప్పుడూ చెయ్యింట్లో అని గుగ్గిలా చెంపలు వాయించుకున్నాడు. తాను చేసిన తప్పు, తప్పని తెలిసి ఒప్పుకున్నాడు. ఇంకెప్పుడూ చెయ్యి నన్నాడు. అక్కయ్యే కెంతో సంతోషమైంది. చెంపలు వాయించు కొంటున్న మనుచేతులు పట్టుకుంది. ‘తప్పమా! వెళ్లి యిచ్చేసిరా’ అని క్రింద పడివున్న పెన్నిలు తీసి మనుచేతి కెచ్చింది. ‘రేపు బల్లో యిచ్చేస్తా నక్కయ్యే!’ అన్నాడు. ‘పున్న పెన్నిలు యిచ్చేనరకూ నే వన్నంతినా’ అంది అక్కయ్యే. ఈ మాటకి మను హృదయం దద్దరిలిపోయింది. పరుల సామ్య తనదగ్గర ఒక్కతనాకూడా ఉండకూడదని తెలుసుకున్నాడు. పాపం! తన మూలన అక్కయ్యే ఎంత కష్టపడిందో! మనుకీ దుఃఖం వచ్చింది. కళ్ల వెంట బడి నీళ్లు కారిస్తే చేతిలో వున్న పెన్నిలు ఒకపాములా కనిపించింది. ఒళ్లంతా కేళ్లు, పాములా కఠినమైన ట్టని

మను, యింటి ప్రక్కన వున్న గుడి నంటపం. పడుకుని దుఃఖిస్తున్నాడు. మను దుఃఖకారణం పాకరులు యింతలో పూహించలేరు. మను హృదయం ఎందుకో తీసి ఆవేదన పడుతోంది. ఆపుకోలేక వెళ్లివెళ్లి ఏడుస్తున్నాడు అనాడు వారి యింట్లో ఉత్సవవిశేషంగా సందడిగా వుంది మరునాడు మను అక్కయ్యేకుపెళ్లి. బంధువులందరూ వచ్చేరు. అందరూ ఆ సంగం భంలో ఉన్నారు. మనుమాటే పరిచిపోయాడు. అనాడు అక్కయ్యేకూడా పట్టించుకోలేదు మను విషయం. మను మంటపంలో నన్నట్టు ఎవరికీ తెలియదు. రాత్రి అయిపోయింది. పన్నెండుయింది...ఒకటయింది...రెండుయింది. మను ఆరాత్రి భోజనానికి రాలేదు. అది ఎవరూ గుర్తించలేదు. మనుకీ రాత్రి నిద్రపట్టలేదు. ఏదో భారం అనభవిస్తున్నాడు. రోజూ తా నెక్కడ వున్నా తెలుసుకుంటూ వచ్చి ‘తమ్ముడా, రా, భోజనానికి’ అని పిలుచు కెళ్ళేది. అనాడు రాలేదు. మనుకీ కష్టంగా వుంది. అక్కయ్యే వివాహం అవడంతోనే మను హృదయంలో ఏదో దిగులుగా వుంది. వివాహం అయితే అక్కయ్యే బావతో వెళ్లిపోతుంది. ‘ఇక తన్ను ‘తమ్ముడా’ అని పిలిచే డెయి? తా నెలా జీవించటం అక్కయ్యే లేకపోతే!’ ఇదే అతని విచారం. తాను భోజనం చెయ్యటానికి యిప్పుడ లేదు. కడుపులో ఏదో ఆరాటంగా వుంది. తన్ను పిలుచుకు పోదానికి అక్కయ్యే వస్తుందనుకున్నాడు మను. కాని అనాడు అక్కయ్యే మనుమాట మరిచిపోయింది. రాలేదు. మనుకీ

ఆవేదన ఎక్కువైంది. ‘అక్కయ్యే నన్ను మరిచి పోయిందా అప్పుడే! నే నెంత అభాగ్యుణ్ణి!’ అని తన్ను తాను నింపించుకున్నాడు. నిద్ర పట్టలేదు. ఇదే దిగులు. తెల్లారింది. మను యింట్లోకి రాలేదు. పళ్లు తోముకోలేదు. ఇంటిలో అందరూ టిఫినుచేస్తున్నారు. మనుమాట ఎవరూ చూడలేదు. ఉదయం ఏడుగంటలకు ముహూర్తం. లోపలి కెళ్లి అక్కయ్యేని చూడాలని, అక్కయ్యేతో మాట్లాడాలని వుంది మనుకీ. కాని ఏమిటో దిగులుగా వుంది. నెమ్మదిగా వాకిటి కిటికీనుంచి చూశేడు. అలంకారాలతో తలవంచుకుని కూచునివుంది అక్కయ్యే పీట మీద. తమ్ముడి గుండెల్లో భారంగా వుంది. అక్కయ్యే ఇంక వెళ్లిపోతుంది! దుఃఖం వచ్చింది. చూడలేకపోయాడు. ఇల్లుదగ్గరి బయటికి వచ్చేకేడు. పెద్దపెట్టున ఏడ్చాడు ఏకాంతంలో. మనుదుఃఖం—అక్కయ్యే తనకు లేకపోయిందనే. అక్కయ్యే వివాహం అయిపోయింది. ఇక కొద్దిరోజులలో బావతో వెళ్లిపోతుంది. మనుహృదయం క్రమేణా జారిపోతోంది. అన్నం సయించదు. ఎప్పుడూ ఏదో వెళ్లివాడులా కనిపిస్తాడు. అక్కయ్యే బావతో పోవోతోంది! ఆమాటే తనకు ఎంతో కష్టంగా వుంది.

“ఉభయవంశలలామ మయుత్పలాశీ అత్తవారింటి కరిగెడు నవసరమున మాతృ జనక సఖీజన భ్రాతృపరిపా మధిపతిప్రేమ జలరాశి కార్వమయ్యే.” పద్యం జ్ఞాపకం వచ్చింది. అంతేకాబోలు! అక్కయ్యే యిక తన్ను మరిచిపోతుంది. తనకు ఏది లేకపోతే తా నుండలేదో తనకు అది యిక వుండదు. అదే మనువిచారం! అక్కయ్యే పోవోతుంటే “అక్కయ్యే! నిన్ను వదిలి ఉండలేను. నేనూ వస్తాను” అన్నాడు ఏడుస్తూ. అక్కయ్యే జాలిపడింది. హృదయం నీరయింది. తమ్ముణ్ణి కాగిలించుకుంది.

ముగ్గురూ ఊరు చేరుకున్నారు. మనుకీ విచారం తగ్గలేదు. అక్కయ్యే తన్ను యిది వరకు మల్లే చూట్టం లేదు. తనతో ఎప్పుడూ కూచుని మాట్లాడేది పూర్వం. ఇప్పుడు అంతగా మాట్లాడదు. “నేను పెద్దవాణ్ణిపోతున్నాను. ఎప్పుడూ కుత్తాణ్ణిగా వుంటే అక్కయ్యేతోనే వుంటావు! పాపాయిన్నయి మళ్ళీ అక్కయ్యే చెతుల్లో పెరిగితే బాగుండును!” అనుకున్నాడు. తాను పాపాయి నవాలనీ—అక్కయ్యేదగ్గరే ఎప్పుడూ వుండాలనీ ఆలోచనలు సాగినయి మనుకీ. కాని, మార్గం? ఒక్కటే తోచింది.

ఒకనాటి రాత్రి తన గదిలో దీపం వెలిగించాడు. కొద్దిసేపయింది...దీపం ఆల్పేసుకున్నాడు!

మరునాడు ఉదయం పనిచేసేది ఒక కాగితం ఆతెచ్చి అక్కయ్యే కిచ్చింది. అది మూచుకొని లోక అక్కయ్యేనీల గూలింది!

“అక్కయ్యే! విచారించండి! మీకు పాపాయినిగా పుట్టాలని ఆశగా వుంది. పాపాయిగానే వుడతాను...”

ఆంధ్ర వాఙ్మయ చరిత్ర

కర్త: కళాప్రహర్ష

కీ|| శ్రీ|| కాశీనాథ:ని నాగేశ్వరరావు

సరికొత్తవిధిని, సంగ్రహరూపంలో నడచిన సమగ్రసమాఖ్య. వయ్యండ్ల వాఙ్మయ చరిత్రకు విశుదదర్శనం.

పాఠశాలలకు నన్నిటిని అవలంబించుచు, సరిగా సమన్వయించి ప్రోత్సహించిన సినిమయ చరిత్ర, కావాలలోనూ వాటిలోనూ అన్యతకస్యయా పంలో ఉండిఉండి, నన్నయ ధర్మయా అతి ఒక్క ఊపున దివ్యాకారంతో తెలుబడి, నానాటికి నవనావ్యయంగా వికసించిన మన వాఙ్మయం పోయిన పలుపోకడలను బాడిమిలో చూపెట్టాలన ఆత్మమాత్రమ గ్రంథమ.

వెల రూపాయలు 2.
రెహలాభువు 0-6-0.
ఆంధ్రగ్రంథమాల,
రెహలాపెట్టె 212, మద్రాసు.

వైవాహిక సమస్యలలో ముఖ్యమైనది ఒకటి. అది ఏ ఒక ప్రత్యేక కారణంమీదా ఆధార పడి ఉంటుంది. ముఖ్యంగా దేశము, కాలము, వృత్తి, ఆర్థికస్థితి, కుటుంబ గుణగణాలను బట్టి ఈ సమస్య నిర్ణయించబడి ఉన్నది.

కొన్ని దేశాలలోనూ, జాతులలోనూ భార్యలు దొరకటం చాలా కష్టము. కొన్ని దేశాలు కేవలం 'కన్యానివాహం' పరమ పవిత్రతగా భావిస్తుంటుంది. అటుంటి సందర్భాలలో కన్యాను ఈ లక్షణాలను అనుసరించి దేశకాల సామ్రాజ్యాల గా నిర్ణయించబడుతుంది. బగండాజాతిలో బహుమత్య ప్రధానం అమలులో ఉంది. స్త్రీపురుష జన సంఖ్య 81:1 ఉన్నా యువకులకు భార్యలు దొరకటం కష్టమట. అందులకు అజాతివాద కన్యకలు చాలాగా కొన వచ్చునే ఉండేంతో కన్యా వివాహాలు చేస్తారు. అందులకు కన్యాత్వం దూషితము కావడం టిటును భూమిల ఉభయవంశాల పరస్పర ప్రాతిభిన్నత అకృత్రముగా పెంపొందించుకోవడానికి ఆకాశం ఉంటుంది. కొన్ని సెమిటిక జాతులలో 18 ఏళ్లు దాటిన పురుషుణ్ణి భార్యగా చూచుకోమని— న్యాయ స్థానం ఒత్తికి చేస్తుంటుంది. అటుంటి నిర్ణయము స్త్రీల విషయంలో 12 వ సంవత్సరానికి ప్రారంభమైంది.

కన్యా వివాహాలు పనికిరావనే వారు వారికి ప్రథమంలో వివేచనాజ్ఞానం ఉండని కాలంలో వివాహం జరిగి, తరువాత రజస్వలయై భర్తగృహంలో నూతనగృహస్థితలతో విడుదల చెందుతుంటారు. అది భవిష్యత్తునాహిక జీవనానికి భంగం కలిగిస్తుందని—అప్రాయ పడ్డారు. యావనారంభంలో వివాహం జరిగితే ఆవయస్కులలో స్త్రీపురుషుల మనస్సులు కొంత పరిపక్వతను పొంది ఉండటంవల్ల ఒకరినొకరు అవగతించేసుకొనగలుగుతారు; అందువల్ల వైవాహిక జీవితంలో ఆనోన్యత ఉంటుందని వారంటారు. యావనారంభంలో జరిగే వివాహంలో కేవలం జాత్యాకర్షణ (Sexual attraction) కు మాత్రమే ప్రధానస్థితి లభిస్తుందనీ, పరిపూర్ణమైన మానసిక, ఉద్వేగి ది కాలము గురించి ఉద్యమోదనలలో ఉన్నవారు ఆలోచించరనీ వీరిని కొందరు ఖండించకపోలేదు.

వివాహాయస్సును నిర్ణయించే ప్రధాన మూత్రాలలో సంతానం ఒకటి. కన్యామూరిన కొద్ది సంతానాన్ని పొందటం కష్టం. కన్యామింపించిన కొద్ది స్త్రీలలో ముఖ్యంగా, కొంత ప్రభుత్వ (Frigidity) ఏర్పడుతుంది. అందువల్ల ముప్పది ఏండ్లు దాటిన స్త్రీ సంతానాన్ని పొందటానికి ఎంతో బాపడవలసి ఉంటుంది. యావనారంభంలో ఉన్నవ్యక్తి శరీరాపాయం లేకుండా సంతానం కలుగుతుందని శాస్త్రజ్ఞులు అభిప్రాయపడుతున్నారు. యావనారంభం ఆయితరువాత కన్యామింపేగా పెరగకపోతే సంతానాన్ని అంత సుకరంగా పొందవచ్చునన్నమాట.

పేగ్గె, మాక్సు క్రిస్టియన్ కోంటి సంతాన శాస్త్రజ్ఞులు పురుషుడు 25 ఏట, అంతకంటే కొంత యువకులకు స్త్రీ వివాహం చేసుకోటం యుక్తమన్నారు. అనేక కారణాలచేత కొద్ది కన్యామూరిన వివాహం చేయటం పనికిరాదని పాశ్చాత్య లోకాలలో శాస్త్రజ్ఞులు పలుకుతున్నారు. వారు చెప్పే ముఖ్య కారణాలను పరిశీలించవలసి ఉంటుంది. ఆధునిక స్త్రీ పురుషునితో సమానస్వేచ్ఛనూ, ప్రాతినిధ్యాన్ని వహిస్తున్నది. అందులకు ఆమెకు ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమున్నది. ఆ కారణమూలంగా వెనకటి వలె వివాహనిర్ణయ విషయంలో పురుషునికి ఆమెకు ప్రధానస్థితి ఉన్నది. ఆమెకు కన్యామూరిన అభివృద్ధి అనుకున్న కొద్ది అనేకులతో పరిచయం కలిగించుకునే అవకాశం లభిస్తుంది. ఆ పరిచయములలో ఆమెతో ఆమె వైవాహికజీవనము సంప్రీతికరంగా ఉంటుందో నిర్ణయించుకునే అవకాశం ఆమెకు లభింపజేయటం ఆత్మీయసరం కనుక కన్యకగా ఉన్నప్పుడే ఇక వివాహం పొడగ దని వీరి అభిప్రాయం.

70వ కారణం విద్యాసంబంధమైనది. భవిష్యత్తునాకృత్యాలను సుమర్థతతో సరిదిద్దుకోదగిన విద్య కొలుసుగణ్యమైన విజ్ఞానం పొందటానికి యుక్తమైన కన్యా ప్రాచీనకాలం

వివాహము - వయస్సు

శ్రీ వావిలాల సోమయాజులు

కంటే విశేషంగా కావలసిఉంది. అందువల్ల కూడా వైవాహిక కన్యామూరిన అభివృద్ధి పొందవలసిన అగత్యం కనిపిస్తున్నదని వారి నిశ్చయము. ఇందునూ లంగా పురుషుని వైవాహిక కన్యామూరిన పెరిగి కావలసిన ధనాదికాన్ని సంపాదించి వైవాహిక జీవనాన్ని సుఖప్రదం చేసుకునే అవకాశాన్ని ఆతడు పొందగలుగుతాడట. ఇటుంటి ఆకాశాలు లేక బాకే జీవితసహపథకులుగా ఉండి పవిత్రతైన యాత్ర సాగిస్తామనకునే భాగ్యభర్త లిద్దరూ నిరాశని పొందుతుంటారు. సంసార బాధ్యతలతో భర్త ఆర్థిక ప్రతిపత్తితోనూ పావులాడుతుంటే, భార్య ఏకాంతతనం గడుపుతూనే, లేక ఆమె కూడా ఆమెకు పూనకోవలసిఉండటం వలనో వైవాహిక జీవనం అసంతృప్తికరమవుతుందని వారి అభిప్రాయము.

కానీ అటుంటి వ్యక్తులు కూడా వైవాహికాసందాన్ని పొందటానికి వీలులేకపోలేదు. అది సంతాన రోధము. వారు కొలది రాబడిలోనే జీవితాన్ని ఇమడ్చుకుంటూ సంతాననిరోధక సామగ్రి (Contraceptives) సహాయంతో సంసారం పెరగకుండా చూచుకుంటూ కొంత కాలం ధనం ఆర్జించిన తరువాత సంతానాన్ని పొందవచ్చుననే పాశ్చాత్య సంతాన శాస్త్రజ్ఞులు కొందరున్నారు. బహుకాలము విశేషంగా సంతాననిరోధక సామగ్రిని ఉపయోగించిన వధూవరులకు సంతానం కలగటం అసంభవమనేవారు కొందరూ, కలితే సంతానం కేవల తామసిక, రాజసిక ప్రస్థులలో ఉంటుందనేవారు కొందరూ లేకపోలేదు. కేటి ఆర్థిక స్థితిని అనుసరించి పాశ్చాత్యదేశాలలో వైవాహిక కన్యామూరిన 20, 25 సంవత్సరాలు స్త్రీకినీ, పురుషుడికి 30 సంవత్సరాలు అనీ వివాహగ్రంథకర్తలు నిశ్చయించారు.

వివాహానికి కన్యకలు రజస్వలలు కావడానికి కొంత సన్న పితంబంధము కనిపిస్తున్నది. పుష్పవతులు కానివాళ్ళకు వ్యక్తిత్వముండదని—మనూ కొందరికి లేకపోవచ్చును—సామాన్యాభిప్రాయము. మొగిల్లెలకు కూడా వ్యక్తిత్వానికి కొంత కన్యామూరిన ఉన్నది. మానసిక శాస్త్రజ్ఞులైన మానజీవితాన్ని (1) నగ్నత్వము (Infancy), (2) బాల్యము (Childhood), (3) యావనము, (4) ప్రాథమ్యము (Adult life), వృద్ధాప్యము (Old Age) అని విభజించారు. నగ్నత్వము ఏడవ సంవత్సరములరకు. ఏడవమొదలు పదునాలుగులరకు బాల్యము. అది మొదలు యావనము ఇరవైవరకు సంవత్సరములరకు. ప్రాథమికవయస్సు 50 సంవత్సరములతో అంతమవుతుంది. తరువాత వృద్ధాప్యము. రోమక ధర్మ శాస్త్రములో స్త్రీపురుష వ్యక్తిత్వయోనిర్ణయం కనిపిస్తుంది. అందు స్త్రీకి 12 వ ఏట, పురుషునికి 14 వ ఏట వ్యక్తిత్వం (Puberty) కలుగుతుందని నిర్ణయం జరిగింది. వీటినిబట్టి సర్వ సామాన్యంగా పదనాలుగు సంవత్సరాల ప్రాంతములో వ్యక్తిత్వం స్త్రీ పురుషులరువుకి కలగటం ప్రారంభమైందని మాకు ఉమ్మడిగా చెప్పవచ్చును. కానీ ఈ వ్యక్తిత్వం కలగటం కూడా ఆదేశాలతో వ్యక్తిత్వమీద విశేషంగా ఆధారపడి ఉంటుంది. ఉష్ణప్రదేశాలలో కొంత వేగంగానూ, శీతలప్రదేశాలలో కొంత ఆలస్యంగానూ బాలబాలికలకు వ్యక్తిత్వం కలగటము సహజమని అభిజ్ఞులు పలుకుతున్నారు. కొన్ని సమయాలలోనూ, సంఘాలలోనూ వారివారి కామకళాజీవనంకూడా బాలబాలికలకు త్వరగా

గానీ, ఆలస్యంగానూ వ్యక్తిత్వం కలగటానికి తోడ్పడుతుంటుంది. ప్రపంచములోని కొన్ని దేశాలలో వ్యక్తిత్వాన్ని (Majority), అంగీకరించటానికి కేవలం రజస్వలసందర్భాన్నిగానీ, ఉద్యమోదనాన్నిగానీ పరిగణించక యావన ప్రారంభనంతరము కొన్ని సంవత్సరాలు గడవనిచ్చారు. ఇటలీలోనూ, హాలండు, గ్రీసు, ఇంగ్లండు, ఫ్రాన్సు దేశాలలో 21 వ వత్సరంగా స్త్రీ పురుష విభేదం శీకుండా వ్యక్తిత్వయోనిర్ణయం (Determining the Age of Majority) జర్మనీలో 20 గానూ, స్వెయిను 23, ఆస్ట్రీయా 24 గానూ ఈ కన్యామూరిన పరిగణిస్తున్నవి. కానీ ఈ కన్యామూరినయము న్యాయశాస్త్రానికి మాత్రమే వర్తిస్తుంది. సామాన్య వ్యక్తిత్వము (Puberty) స్త్రీలకే ముందు ప్రారంభమయ్యేటట్లు అందరూ అంగీకరిస్తారు. ప్రపంచంలోని వివిధ దేశాలలోనూ ఈ శతాబ్దారంభదశలో ఈ కిందివిధంగా వైవాహికకన్యామూరినయం జరిగినట్లు తెలుస్తున్నది.

దేశము	పురుషుడు	స్త్రీ
ఫ్రాన్సు	18	15
జర్మనీ	20	16
ఆస్ట్రీయా	25	24
స్వెయిన్	18	16
గ్రీసు	16	14
హాలండు	18	16
ఇటలీ	18	15
డెన్మార్కు	20	16

అయితే తల్లిదండ్రుల (ఉభయపక్షాలలోనూ, అంగీకారంఉంటే) బాలబాలికలు 14వ సంవత్సరంలో వివాహం చేసుకోవచ్చునని ఆస్ట్రీయా దేశం అభిప్రాయంగా ఉండేది.

భారతదేశంలో వైవాహికకన్యామూరినయం చిత్రాతి చిత్రమైన మూలము అనసరించునట్లు కనిపిస్తుంది. మొదట రజస్వలసంతరవివాహాలు ఉన్నట్లే కనుపించినా తరువాతతరువాత కన్యా వివాహాలు ప్రబలినవని చెప్పవలసివస్తున్నది. అవి వర్ణ వ్యవస్థ ననుసరించి అంతరించేదాలతో కూడా ఉన్నట్లు అర్థమవుతుంది. 'దేశప్రవృత్తి సాత్కృత్యాద్వా' బ్రాహ్మ ప్రాజాపత్యాద్వా వైవాహిక మన్వతమైన వివాహాన శాస్త్రతః పరిణయే దితి వరణవిధానమ్' (2-1-21) అన్న వాత్సల్యయన మహర్షి మూత్రాన్నిబట్టి మాస్తే భారతదేశంలో క్రీ. శ. 4 వ శతాబ్ది మధ్య భాగం నాటికే, అంతకుపూర్వం కొంతకాలంసంచి కూడా అప్పటి వివాహాలు జరుగుతున్నట్లు తెలుస్తున్నది. కొందరు కన్యనూ, కొందరు గాంధర్వ విధానాన యువతినీ వివాహమొడిపట్టు విప్పవచ్చును. కామతంత్రానికి ఏకైక శాస్త్రకారుడు వాత్సల్యయనకు కన్యా సంప్రయుక్తంలో గాంధర్వము ఉత్తమోత్తమ వివాహ మన్నాడు ఒకచోట. అందువల్ల రజస్వలసంతరవివాహాలు కన్యావివాహాలుగానే పూర్వం పరిగణితాలైనవని అనవచ్చును. కన్యా కన్యామూరినయముకూడా అవ్యవస్థగా మారుతూ వచ్చినట్లు కనిపిస్తున్నది. దానిని కొంతగా ఇక్కడ సంగ్రహించటం అవసరం.

భారతీయ గృహ్యసూత్రాలలో కొన్ని విల్ల పుష్పతి కానప్పడు వివాహం చెయ్యమని కొన్ని నగ్నకగా ఉన్నప్పుడే చెయ్యమని (మీరణ్యకే గృహ్యసూత్రము-1-19-2) చెప్పినవి. నగ్నక అంటే ఆసన్నాత్తవ. మానవ గృహ్యసూత్రము పుష్పతి కాని కన్యకను వివాహం చేసుకోమని చెప్పిస్తున్నది (1-7-4). పారాశరగృహ్యసూత్రం లో నూతన వధూవరులు ఔరం తినకూడదనీ, మాడు రాత్రులు

అభివృద్ధి అనం చెయ్యమనీ మిథునకర్మ పనికిరాదనీ చెబుతున్నది (2-1-4). ఆశ్వ లాయన (1-8-10). ఆపస్తంబ (3-8-89) సాంఖ్యాయన (1-17) మానవ (1-14-14), కారక (30-1) ఖాదిర (1-4-9) గోత్రీయ (2-8-15) గృహ్యసూత్రాలలోనూ ఇటువంటి నిబంధనలే కనిపిస్తున్నవి. ఆశ్వలాయన గృహ్యసూత్ర వ్యాఖ్యాత కాలంలో—క్రీ. శ 1200 ప్రాంతము—వివాహం కాగానే గాంధర్వం జరగటం ఉన్నట్లు ఆయనగ్రంథం లో వ్యక్తమవుతున్నది. అందుకల్ల మోదతుని కాలంనాటికి వైవాహిక కన్యామూరిన కన్యకకు 14 సంవత్సరాల అని నిర్ణయం చెయ్యవచ్చును. యాజ్ఞవల్క్యుని (1-2) సూత్రగ్రంథంలో గాంధర్వం కంటిదే చతురికర్మ ఒకటి కనిపిస్తున్నది. ఈ కర్మ వివాహమైన తరువాత, అంటే పాణిగ్రహణానంతరం నాలవ నాడు జరుగుతుంది. నూడు దినాలు గడిచిన తరువాత ప్రథమసంగమం జరుగవచ్చునని కొందరు ఆచార్యుల మతం. ప్రథమ సంగమము ప్రథమరజస్వల సంగమంనంటే జరుగవలెనని సాంఖ్యాయన (1-17-19), పరాశర (1-11) ఆపస్తంబ (3-8-10-11) మీరణ్యకే (1-23) గృహ్యసూత్రాలు పలుకుతున్నవి. కొన్ని గృహ్యసూత్రాలలో వివాహం జరుగుతుండగా ప్రథమరజోదర్శన మైతే కొద్ది పాటి ప్రాయశ్చిత్తం కనిపిస్తున్నది. [బోధాయన్ (4-1-10); కోశిక—(79-16) వైశాఖీ సూరసూత్రాలు (6-1-13). మను స్మృతిలో పుష్పవతి అయిన తరువాత మూడు సంవత్సరాలు గడచిన తరువాత కన్యకకు తల్లిదండ్రులు వివాహం య్యకపోతే ఆమె స్వయంగా భర్తను తుక్కివచ్చును అనే అనుశాసనం కనిపిస్తున్నది. మనువు కన్యక ముమ్మారు పుష్పవతి అయిన తరువాత స్వయముగా పురుషుని సరించి సంగమము పొందవలెననీ, నగ్నకగా ఉన్నప్పుడే వివాహం జరుగవలెనని కొందరు రన్నమాట తప్పనీ త్రోసివేసి నాడు. వీటన్నిటిబట్టి పరిశీలించినప్పుడు రజస్వల కన్యానే వివాహాయస్సు. బోధాయన ధర్మ సూత్రం కూడా (4-1-12-15) ఈ విషయాన్ని అంగీకరించింది.

(17 వ పేజీ గాంధీ)

భారతప్రశస్తి

స్త్రీల ఆరోగ్య భాగ్యానికి లోచ్రా

కేసరికుటిరం లిమిటెడ్ మద్రాస్

బరిస్టర్, నైజామియామియస్సు, ఆంధ్రజిల్లా.

తమిళనాడులకు విశెంట్టు:

నీతారామ జనరల్ స్టోర్స్,

బరంపురం, సికింద్రాబాదు, బెజవాడ, మద్రాస్.

(Jai Hind Publicities)

ప్రాచీన కాలముందు విద్య కేవలం మాటల ద్వారానే (verbal instruction) ప్రబోధింపబడుచుండేది. శిష్యుడు సంభాషణ ద్వారానే విద్య గ్రహించెడివాడు. అందుచే బాలుని విద్యాగ్రహణమున కద్యే వ్యయం చాలా స్వల్పమైనది.

కాని ఆధునిక విద్యావిధానం కడువ్యయ పూరితమైనది. బోధనోపకరణములు (modern aids) విపరీతంగా కావలసివున్నవి. విద్య బోధించుట మాటలద్వారా గాక, వస్తుప్రదర్శన రూపకంగానూ, ఇంద్రియశీతలద్వారానూ (sense training) జరుగవలసి ఉంది. ఇట్లు జరిగినచే బాలుడు నేర్చే విద్య ఉపయోగకరము గనూ, శాశ్వతముగనూ, వాస్తవమైనదిగనూ ఉంటున్నది. కేవలపుస్తకజ్ఞానము (bookish knowledge) జీవితమునకు సంబంధం లేకుండు బయటగాక భాగ్యశక్తిని నెత్తము తిగిస్తోంది. ఇందు చేతనే విద్యావిధానంలో ఒక గొప్ప మార్పు రావలసివచ్చింది.

చలనచిత్రముల ద్వారానేమి, సినిమాలద్వారా నేమి, రేడియోలద్వారానేమి, నేర్పడలసిన విద్య ఎంతైనా కలదు. వీటివలన నేర్చిన విద్య నిత్యమైనదిగనూ, ప్రత్యక్షముగనూ, స్వాభావికముగనూ ఉండగలదు. అందుచేతనే ఆధునిక విద్యావిధానాన్ని రూపొందించుటకు వీటిని కల్పింపదలసిన ఆవశ్యకత ఎంతైనా కలదు. వీటికే ప్రథమస్థానం యివ్వాలి ఉంది.

"Things before words" అని ఒక ఆధునిక విద్యావేత్త చెప్పినట్లు, మాటలకంటే వస్తుచయమునకే ప్రథమ స్థానము ఇవ్వవలసి ఉంది. అప్పుడే బాలునకు స్వాభావికము లభించును. ఏనుగును గూర్చి కేజీల పాఠమును కంఠస్థం చేయుటకంటే, ఒకపర్యాయం ఏనుగును పరిశీలించిన ప్రత్యక్ష జ్ఞానం లభించును గదా! అప్పుడే బాలునకు లేక విద్యార్థికి ప్రథమతరహా జ్ఞానము (first hand knowledge) లభించుచున్నది. ఇట్టి అనుభవజ్ఞానమే ప్రతి విద్యార్థికి లభింపవలసిన ఆధునికవిద్యావిధాన మండేమి అనుచున్నది. సాధ్యమైనంతవరకు ఒక ప్రదేశమును గాని, ఒక వస్తువును గాని ప్రత్యక్షముగా చూచిన శాశ్వతజ్ఞానము లభించును. ఆట్టి దృశ్యమును బాలుడు ఎన్నడూ మరచిపోడు. అట్లు ప్రత్యక్షముగా చూచుటకు వీలుగాని పక్షమున కనీసం చలనచిత్రములైనా సందర్శించవలెను. అప్పుడే కొంత వరకైనా వాస్తవిక (realistic) జ్ఞానము లభించును. ఇందుకు వైజ్ఞానిక చలనచిత్రములు అవినశ్యంగా కావలసి ఉన్నవి. ప్రణాళిక (syllabus) ననుసరించి ఫిల్ములు తయారుచేసి ప్రదర్శింపబడినచో వాస్తవిక జ్ఞానము లభించును. తద్వారా పిల్లల ఉత్సాహము నెత్తము ఇసుమడింపజేయవచ్చును. పాఠశాల కార్యక్రమంలో అభిరుచి పెంపొందజేయవచ్చును.

ఒక జలపాతమును, ఒక మొక్క పెరుగుదలను, ఒక ఇంజను పనిచేయుదాన్ని, ఒక రిజ

ఆధునిక విద్యావిధానంలో చలనచిత్రాలు

శ్రీ ధూళిపాళ్ల కృష్ణమూర్తి

ర్యాయరు దృశ్యమును, హిమానీనదులు, అజంతా గుహలు, కాశ్మీర్ లోయలు, మొదలగువాటిని పిల్లలు పరోక్షంగా దర్శించి ఆనందించుటకు ఎంతైనా ఈ చలనచిత్రాలు దోహద మివ్వగలవు. మానవకోటికీ, సంఘానికి, మానవకోటికీ సంస్కృతికీ గల సంబంధాన్ని నిరూపించుటకునూ, స్థలకాలపరిమితులభేదం లేకుండా ఏవిషయమునైనా, ఏసంఘటననైనా, సులభంగా హృదయంలో నాటేటట్లు చెయ్యడానికి, ఇంతకంటే అమూల్యసాధనం వేరొకటి లేదు. ఇవి పూర్తిగా అన్నిచోట్ల ఆచరణకు వచ్చి

గాని, కొన్ని శతాబ్దాలకు పూర్వం జరిగిన చారిత్రకఘట్టాల్ని చూడగలుగుతూన్నాడు.

అమెరికాలో చలనచిత్రపరిశ్రమకు పితామహుడనదగిన "థామస్ ఎడిసన్" (Thomas Addison) ఏనాడో చలనచిత్రాలు విద్యాబోధనకు అపారంగా తోడ్పడగలవని, ఇవి విద్యావిధానంలో గొప్ప విలువాన్ని నెత్తము తీసుకరాగలవని నెలవిచ్చాడు.

ఈ విషయంలో ఇతరదేశాలు ఎంతో ముందడుగు వేశాయి. అమెరికాలో 1920-1925 వరకూ పాఠశాలల్లోనూ, కళాశాలల్లోనూ, ప్రద

['కాప్స్ ఎటో సి' అనే ఇంగ్లీషు హాస్యచిత్రంలో ప్రసిద్ధహాస్యనటుడు లారెల్ హాస్టి.]

నచో, విద్యాబోధనకు అపారంగా తోడ్పడి, చాలావరకు, పాఠ్యగ్రంథాల స్థానాన్ని ఈ చలనచిత్రాలు ఆక్రమించుకోగలవు. విద్యార్థులు పుస్తకములు చదివి ఊహించుదానికంటే, కంటితోచూచి, చెవులతోవిని, బుద్ధికికాసము పెంపొందింపజేయుటకు ఇవి అపూర్వంగా తోడ్పడగలవు. పిల్లలు కొన్ని వేలమైళ్ల దూరంలో

ర్పించడానికి యోగ్యమైన విద్యాచిత్రాలు దాదాపు 200 తయారైనాయి. చాలా పాఠశాలలు వాటి ప్రదర్శనకు కావలసిన ప్రాజెక్టరులను నెత్తము సంపాదించుకొని విద్యాబోధనకు సాధనంగా ఉపయోగించుకోగలిగినవి. 1936 మొదలు 1947 వరకూ యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో సొండు ప్రాజెక్టరు (Sound projectors) లను

పెట్టుకొన్న పాఠశాలలు నూటికి 70 వంతులు హెచ్చినవి.

1935 లో 6074 చలనచిత్రాలను, 458 టాకీలను; 1941 లో 12,092 చలనచిత్రాలను, 10,747 టాకీలను; 1947 లో 15,000 చలనచిత్రాలను, 85,000 టాకీలను; 1949 లో ఈ టాకీలసంఖ్య దాదాపు 80,000 వరకు గూడా పెరుగునట్లు విషయజ్ఞులు అంచనా వేస్తున్నారు. అమెరికాలోని పాఠశాలల్లో చలనచిత్రములు, టాకీలసంఖ్య దినాదిసాధ్యదమును పొందుచున్నది.

కాని మన హిందూదేశంలో కేంద్రప్రభుత్వం గాని, రాష్ట్రీయప్రభుత్వాలుగాని ఇందునుగూర్చి కనీసం నిర్దిష్టప్రణాళికలుగూడా తయారుచేయలేదు. ఇందువిషయంలో తనకృషి చేయుచుండలేదు. అందుచేతనే విద్యా, విజ్ఞానాలు వలసి నంతగా వృధిపొందడం లేదు.

ప్రభుత్వకర్తవ్యం

కేంద్ర రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వాల విద్యాచిత్రాల (educational films) నిర్మాణ ప్రదర్శనకు ఒక నిర్దిష్టమైన ప్రణాళిక తయారుచెయ్యాలెను. ఉపాధ్యాయుల తోడ్పాటుతోనూ, విద్యావేత్తల సలహాతోనూ, అవి ఆచరణ యోగ్యముగానుండునట్లు చూడాలెను. పిల్లల వయోవర్గమితి, మనోవికాసమునకు, తగిన విధముగా చిత్రాలు తీయబడవలెను. వీటికి ప్రత్యేకమైన బోర్డును నియమించాలి. ఫిలిం రైలబ్రీలను ప్రతిజిల్లాలోనూ స్థాపించి ఆయా జిల్లాకు ప్రదర్శనములకు ఇచ్చుచుండు ఏర్పాటు చెయ్యవలయును. ప్రతితాలూకాలో సాముకు కనీసం, 800 ప్రదర్శనలైనా ఏర్పాటు చేయుటకు తగు ప్రాజెక్టరు స్థలముచేయబడవలెను. 800 ప్రదర్శనలకు ఒక ప్రాజెక్టరు సరిపోవు నని అమెరికాలో అంచనా వేయబడినది.

అమెరికాలో 1947 లో ఆరేసి పాఠశాలల కొక ప్రాజెక్టరువుండెడిది. కాని ఇప్పుడు తరగతి కొక ప్రాజెక్టరు వుండాలని అక్కడి విద్యాశాఖాధికారులు ఆలోచిస్తున్నారు.

మనదేశంలో ప్రస్తుతం కనీసం 100 పాఠశాలల కొక ప్రాజెక్టరునైనా ప్రథమంలో ఏర్పాటుచేసి, క్రమేపీ వాటిసంఖ్య హెచ్చుచేయవచ్చును. ప్రాజెక్టరుల ఖరీదు, చిత్రాలు ఇతరులవైనచో వాటికి బాడుగు, ప్రాజెక్టర్ రూము ఏర్పాటు, ఉద్యోగబృందమునకు వేతనాలు మొదలైనవాటిని ప్రభుత్వమే భరింపవలసి వుంది. ఇట్టి వ్యయపూరితమైన కార్యోపకరణం కేంద్రప్రభుత్వమే ఆస్వర్యం పాలబాగుంటుంది. వీటన్నిటికీ సోపానంగా విద్యాశాఖను కేంద్రప్రభుత్వమే నిర్వహింపాలి. ఇందువలన భారతావనిలోని 7.

పల్లె ప్రజలకు విద్య లభించగలదు. విద్యోగ విజ్ఞానము, విజ్ఞానంతోటి వికోదం నెత్తము లభించగలదు. అందరి ప్రజలు సత్వేరులుగా తయారు కాగలరు.

భారత రాజకీయాలు

విదేశసంచారం జయప్రదంగా ముగించుకొని గతవారం 6-వ తేదీనాడు భారతప్రధాని పండిట్ జవహర్లాలు నెహ్రూగారు స్వదేశానికి తిరిగి చేరుకొన్నారు. నాలుగువారల ఈ యూరపు సంచారం మూలంగా ఆయన యావత్తు ప్రపంచదృష్టిని భారతదేశంపై ప్రసరింపజేసినాడు. అక్కడ ఆయన అనేకమంది పెద్దలతో అనేకవిషయాలు చర్చించాడు. ఇండియా కామన్వెల్త్ లో ఉండడమూ, లేక తప్పకొనడమూ అన్న విషయమైన చాలా చర్చలు జరిగాయి. ఆ బాధ్యత పండితనెహ్రూ రాజ్యాంగపరిషత్తు వారిమీదనే మోపినాడు. మొత్తానికి ఈ విదేశ యాత్ర దేశానికి ఒకవిధంగా లాభకరంగానే తోస్తున్నది.

తన విదేశయాత్రనుగురించి ఆయన వచ్చి రాగానే తన సహచరులకూ, సోదరనాయకులకూ అందరికీ కూడా సవివరంగా నివేదించినాడు. అక్కడ జరిగిన కథలంతా పూసగ్రుచ్చినట్లు మనవి చేసినాడు. ఇక మిగిలిన పూచీ ఇంతా మీదేనన్నాడు.

ఈ వివరణ అందరికీ సంతృప్తికరంగానే ఉంటుంది. ఆక్షేపణ లేదు. కాని భాషారాష్ట్ర

విషయమై ఆయనభోరణిమాత్రం చాలా మందికి ఆశాభంగకరంగానూ, వింతగానూ కనిపిస్తుంది. యూరపుమండి తిరిగివచ్చిన తర్వాత రాజ్యాంగ పరిషత్తుభలో గతవారం మాట్లాడుతూ భాషారాష్ట్రీయనుగురించి ఆయన వెల్లెబుచ్చిన ఈ అభిప్రాయాలు చిత్తశుంచండి:

"భాషాప్రయుక్తంగా రాష్ట్రాలను విభజించడం తప్పనిసరి అన్నసంగతి ఏనాడో నిర్ధారణ అయింది. దానిని ఎవరూ ఇప్పుడు కాదన్న వారు లేరు. మన భవిష్యత్తు దృష్ట్యా ఈ సమస్య మిక్కిలి ముఖ్యమైనదే. అయినప్పటికీ నేను తక్షణం తేల్చుకోవలసినంత అవసరంలేదు. దీనికి సంబంధించిన అన్నివిషయాలనూ తీరికగా, పాండిత్యప్రకర్షతో కూడిన చర్చల ద్వారా తేల్చుకోవలసి వుంటుంది. దీనివిషయంలో ఇప్పుడప్పుడే మన దురదృష్టవశాత్తు ఉండేకాలు, ఆవేశాలు ఉత్పన్నమయినవి. కాబట్టి తమకు తగిన సమయముని తోచినప్పుడు దానినిగురించి ఆలోచించవచ్చును."

కాని, ఎందువల్ల ఇది అడను కాదో మాత్రం

చెప్పలేదు. ఈ భాషారాష్ట్రీయసమస్యనుగురించి ప్రశాంతంగా కూర్చొని శాస్త్రీయంగా సమాలోచనలుచేసి తేల్చువలసి యున్నదన్నారు. ఏనాడో తీర్మానమై యున్న ఈ విషయాన్ని తిరిగి సమాలోచన చేయవలసి యున్నదనడంలో ఆయన అభిప్రాయమేమో విశదం చేయనూలేదు.

రాజ్యాంగ పరిషత్తు నిర్మించిన భాషారాష్ట్రీయ పరిశీలన సంఘంవారు ఇదిగో అదిగో అంటే తమ నివేదికను సమర్పింపబోయే ఈ సమయంలో, అది చేతికి అందీఅందకముందే ప్రధాని ఈవిధమైన అభిప్రాయాలు వెల్లడించుట అది వరకే విముఖంగాఉన్నారేమో అని అనుమానిస్తున్న పరిశీలన సంఘానికి ఇది మరింత ప్రోద్బలంగా ఉంటుం దేమోనని భాషారాష్ట్రీయవాదులు కించపడడానికి అవకాశ మిచ్చుట విచారకరము.

రాజ్యాంగ పరిషత్తులో మొన్న సోమవారం నాడు తిరిగి ప్రారంభమైన రాజ్యాంగ విధాన మసాయిదా చర్చలు లోగడ అనుకొన్నట్లు డిసెంబరు మొదటివారంలోపల పూర్తిఅయే

లక్షణాలుగాని, డిసెంబరు 9 వ తేదీనాటికి పరిషత్తు దానిని ఆమోదించే సుభవంగాని ఇప్పటి భోరణిపట్టి ఏమీ కనబడలేదు. రాజ్యాంగ విధాన మసాయిదాకు పరిషత్తుభ్యులు అంజ జేసిన నాలుగువేలకు పైబడిన సభ్యులపైనా క్లాజువారి చర్చ జరగవలసియున్నందున మరి కొంత కాలయాపన తప్పదనే తోస్తున్నది. డిసెంబరు ఆఖరుకు ఈ చర్చలు ముగిసి, పరిషత్తు ఈ రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించవచ్చునని భావింపబడుతున్నది.

రాయలసీమ మహాజనసభవారు గతవారం అనంతపురంలో శ్రీ యం. కె. వి. రెడ్డిగారి అధ్యక్షతన సమావేశమై, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రీయభజన నూత్రాన్ని ఆమోదించినా, రాయల సీమ జిల్లాలలో సమేతంగా ఆంగ్లరాష్ట్రాన్ని వెంటనే ఏర్పాటుచేయరాదనీ, శ్రీ బాగ్ ఒడంబడికలోని పరతులను రాజ్యాంగ చట్టంలో ఇమడ్చటం ద్వారా ఆచరణలో పెట్టవలెనని ఏకగ్రీవంగా తీర్మానంచేసి, సోపానముగా తద్యధికారుల వాదనల దౌర్బల్యాన్ని స్థాపించడంతో రాయలసీమ ఆంగ్లరాష్ట్రీయ నిర్మాణానికి ప్రతికూలమన్న విపరీతభావన తొలగిపోవుట ముదాహమైన విషయం.

[ఉజ్జయినిగరంలో, నిష్ప డంతా విక్రమాదిత్యసింహాసన మనే భరంతు మీద కూర్చుని యెదురుచూస్తూన్న నన్నొక పదిమంది వ్యక్తులు తెల్ల గుడ్డలు ముసుగులేసుక నమిషిస్తుంటారు.]

నేను : ఇక కర్కం చేపి; నేను మిహిర గులుణి బంపమంటే పదిమంది బ్రాహ్మణవితంతువులు పంపావ్! నా ఉపాసనలో ఏ లోపానికి వ్రాయచ్చి త్తమిది?!

(వచ్చిన వ్యక్తుల్లో మొదటివాడు—సరిగ్గా ముసుపాచ్చిన శాక్యచక్రవర్తికి నకలు : అంత కంటే భయంకరుడు : అనుచరులంతా శాక్య రాజానుచరకు మల్లి నే వున్నారు. నాకు గండ్ల తల్లడమాతూంటే—

అనుచరు : (సన్నని గొంతుతో) జయభవ! దిగ్విజయాభవ! అపూర్వమార్గాం పతేజా! పారసీకసామ్రాజ్య వివాశికా! భరతవర మహి పాలకాశ్రేణర విలాస కుక్షింభరా! కైష్టవమత మహాపంకనిమగ్న సనాతనశైవమతోదార కా! శ్రీహరిరాజాధిరాజ కిరీట రత్నోద్ధిష్టిపివాద కమలా! హే మిహిరగుల సామ్రాజ్యచక్రవర్తి నమస్తే నమస్తే నమః.

నేను : బౌ న్నాకంతా, ఆర్థమైంది కాలి, యీ వితంతువేనా లేందుకు స్వామి!

చక్రవర్తి : ఇహో, నిమ్మకేంగా, అంటే సన్నని గొంతుతో మాట్లాడవయ్యా!

నే : ఎందుకని?!

చ : ఇంత భూలోక ముంటే మమ్మల్ని కలుసుకోడానికి ఉజ్జయినే కన్పించిందా నీకు!

నే : ఏముందండి యిక్కడ?!

చ : ఏ ముందంటావే యేమో యెరగనట్లు! ఇక్కడ ఏచెట్టు, గుట్ట, రాయి, రస్మా కన బడ్డామా కానాటి యశోధర్మవర్మ, సరసింహ గుప్త బాలాదిత్యుడు కనబడ్డారు. (పద పద పడకుమా)

నే : ఆకాల మెక్కడా, యీకాల మెక్కడా; వెయ్యిసంవత్సరా డ్దాటాయే—దేనికండీ యీ భయం?

చ : నీకెం కుడుములాగు—కాదు ఎందు చాపలా గున్నావ్! ఆయుధరంగంలో జరిగిన ఘోర మెరుగుంటే యిట్లా గంటావా? మేం చెయ్యమంది స్థంపి పౌరుషాన్ని ప్రకటిస్తే, యశోధర్మవర్మ వెనకుండి మమ్మల్ని పట్టించి 'యోధుల్లో "బరేవ్, కిణ్ణి వీడు చింపినవాళ్ళ" అక్రిం చెయ్యిందా"—అనడం తరవాత వాండ్లు కాళ్ళూ, చేతులూ గట్టి, క్రింద

గొప్పవారితో గుసగుసలు-3. కలియుగ చక్రవర్తులు: ||

శ్రీ మిహిరగుల హాణిమహా సామ్రాజ్యచక్రవర్తులుంగారు

కీ॥ శే॥ శ్రీవారణాసి శ్రీనివాసరావు

చ : నాయనా, మేం విదేశీయులం. రాజ్య పాలనకు సానికు లేవ్వరచడం రాజనీతి. అందుకని ఫెరీతబండపరిపాలన కలెడు ముత్తత్రయ కంశీయు వెని నియమించాం. అన్నీ చక్కగా నేకరించుకుని ఎదురుతిరిగా డ్దాయనా!

నే : అతినివైమాళు కెవన్నీ ఏర్పరచలా?

చ : ఏర్పరచకేం? ఏర్పరచిన మా వాణ్ణి బిం దవి పిలిచి సంహరించాడు?

నే : అతని అంగరక్షకు లేమయ్యారు?

చ : వాండ్లంతా మిన్నాల్లేగా?

నే : మావాండ్లంటే?

చ : మీదేశంవాండ్లు : వాండ్లమీ గుండ్ల కట్టుకున్నా దళకు?

నే : అత నెవడో ప్రజ్ఞాపంతుడే?

చ : నెమ్మదిగా అంటావేం! మే మేదో కొద్ది నేవో వచ్చాం—రాజ్యమంతా మంది గదా; పూర్వలోకమానకి నిగ్రుందిగదా? చిరకు మాకా దళ పట్టింది.

నే : తమరు చెప్పిన ఎరసింహువు దేవ రండీ?

చ : ఆయనా? ఆర్యప్రభువు : మగధ రాజ్యాధిపతి,

నే : అంటే గుప్తనంశీయుడా?

చ : (నలుకుతూ) ఆ! ఆవంకం మీ రాజ వంశాల్లో నెన్నదగ్గది. వాండ్లంతా స్ఫుర, ద్రూపులు, పౌరుషవంతులు, యశోవంతులు! వాండ్లు చెయ్యలేని మహాకార్యం లేదు. పేరు పడ్డ కెండ్లో పురుషుడు సముద్రసపుడు దేశా న్నంతా జయించాడు—ఏ కొద్దిభాగమో తప్ప : కెండ్లో పురుషుడు మానాయనగా రీపగరంలో నేర్పరచిన మండలాధిపతిని ఆడువేషం వేసు కొని, పగడిలో సంహరించడమే కాకుండా,

అడాళ్లు, ఎల్లలు ఏశయ్యం? వాండ్ల పోషణ కష్టమిచ్చి అవస కాదా? అందుకని నదీతీరానికి వాండ్లందర్నీ తీసుకెళ్ళి, అందర్నీ గొంతులు గోయించి నదిలో దాకేయించాం!

నే : అబ్బా! (అసహ్యించుకుంటూ.)

చ : అసహ్యించుకుంటున్నావ్! గొంతులు కోస్తూంటే పైకి రక్తం చిమ్ముతూండే అంద మెరుగున్నవాకి కా అసహ్యం తోస్తుందా!

నే : తమయోగ్యులగూడా అట్లా అనం దంగా వుండేదా?

చ : లాకపోతే ఆ పెదలకు చూడవ్వ పెయ్యి ఉస్తాడు?

నే : చితం.

చ : అంటేనా, 'మిరంతా ఫిరోరా లుకునేవి మా కానందదాయకాలు! ఏమగుల ఘీంకారా లెరుగున్నావ్?

నే : చిత్ర మప్సడవ్వడు విన్నా గాని, మా కాలంలో వాటి ప్రభువులకే లాకుంటే, వాటి కేం పూర్తిగా మేపుతారు? అందుకని చచ్చు ఘీంకారా లేస్తూంటాయి! తమకాలంలో మహా గంభీరంగా వుండేవారే!

చ : అస లేమగ యెందుకు ఘీంకరిస్తుంది?

నే : మహా ప్రభో! బ్రాహ్మణుండా కొడుకును! నా కేం చెలుసునని చెప్పను? మన మెందు కరుస్తామా అందు కది ఘీంకరిస్తుం దనకుంటా?

చ : ఏ అగువు పెద్దది, సంతోషంమీదా, భయంమీదా?

నే : నే నంత విమర్శించలేదు స్వామి!

చ : సంతోషంమీ దొక మోస్తరుగా వుంటుంది, భయం దొకమోస్తరుగా వుంటుంది.

నే : అ న్న.

ఆ దేశానికి రాజుల ముగ్ధులు!

నే : తమరాణీగారు, శిష్యులు?—

చ : (నలుకుతూ) వాండ్ల శక్తి త్త బోలోయ్, వాండ్ల నా యశో, ర్మవర్మ నా కండ్లకు ట ముక్కలు ముక్కు ప్లేసి పారేశాడోయ్. ఆ యేమేనో యీవంతుల కారణం.

నే : అగ్గ తూండి. తర్వాత తమ శాఖా లోజు స్థానమందిరంలో కెల్లారని, అప్పటికే ఆక్కడ దాగున్న తమ అనుచరులు తమగొంతు బిసిగి తమర్ని సంహరించా రని అనుకుంటారే?!

చ : ఏవో మృత్యువుకు కారణ ముండొద్దా? దేవుడు తనవీధి నిండ వుంచుకుంటాడా?

నే : అంటే, వేపు గు న్నా న్న మా ఆ తమకు.

చ : తమ కెమిటి? లేం దెవడికి? ఆయ డ్లెండే యివంతా జరుగుతుంగా!

నే : ఆయ నంటారేమిటి?

చ : (చెంపలు వాయిం ముకుంటూ) నాయనా, అసరాగం. ఆమె, ఆ మె లేండ్ అంతా ఎరుగుతుంగా?

నే : ఆ మంటా రేమిటండీ!

చ : దేవుడి పెండ్లా మయ్యా!

నే : దేవుడికి పెండ్లామా? అంటే!

చ : ఓరీ అపవిత్రుడా? దేవుడికిమటుకు పెండ్లా మెద్దా, నీకు, నాకూ వుంటే?!

నే : (స్వ) వీడు పరువే! (ప్ర) చిత్రం. వద్దా మరీ. ఆమె శేరు?

చ : ఓరీ, భండాలుడా!! ఆమె శేరు కూడా అడిగావ్—శ్రీమహాకాలి.

అనుచరులు : హే మహా కా శీ, (గొంతు లిగిస్తూ) గార్భాసురసంహారిణీ! జగత్తేయ మానదిక్యయశోసముద్ధిపనీ! శ్రీచతుస్సముద్ర ముద్రితఫరావలయ మార్తాంధరేజః ప్రకాశ మాన పరాక్రమోద్ధిపితి దివ్యయశః ప్రభావ దురంధర హూణసామ్రాజ్యమహామండల సార్య భామ మిహిరగులా...

చ : (వారిస్తూ) బరేవ్, ఇంత టాపంద్రా, వాడు వచ్చి, బింటాడేమో?

నే : ఏమిటండీ. మీదంతా అరణగోడుగా వుంది నాకు?

చ. ఏం లేదు నాయనా, నాకు వాచంటే అంత భయం!!

నే : (ప్రాణం విసిగిస్తట్లు) అంటే మీరు పిరికిపంద లన్నమాట!

చ : పిరికి అంటే!

నే : అంటే భయలక్షణం!

చ : అ డ్దాటి దేదో యెరక్కుండా యెపడూ యితే రుచరించేవాండుకు వాని

సంఘమున కేది సుఖము, రాక్షసు లెవరు?

ఏ విషయమునైనను నిర్ణయించుటకు సత్యముతో కూడిన స్వామిభవ విమర్శలే ప్రమాణములు. విమర్శ యనగా పరామర్శ ఉపమాన అనుమానాదులతో కూడిన విచారము.

సృష్టియందలి ప్రతిమనుష్యప్రాణియు తనకు శాశ్వతముగా శరీరసుఖములు లభించవలెననియు, కష్టములు తొలగిపోవలెననియు కోరుచుండును. కాని ఆదిభౌతిక ఆధ్యాత్మికములవలన సులభముగా లభించునది తోచు సుఖముగూడ లభించకపోగా దుర్భరసంస్థలకూడ సృష్ట్యాద్యుండి నేటివరకు—అది తొలగించుకొనుట కంత యత్నించినను—పొందుచునేయున్నది.

అందువలన నది తన మనస్సు, బుద్ధి, ఇంద్రియములు, ఆచరణము, ఫలితము—సర్వము అవాఙ్మానసగోచరమును, కానిదియును, అది మధ్యాంతరహితమును, సహితమును, సృష్టి నీతిలయములకు మూలకారణమును కానిదియును, అగు విచిత్రమైన ఏదో ఒక మహాశక్తి అధీనమనియు, అది ఎట్లావించిన తా నట్లావలసినదే కాని కన్ను విప్పట గాలిపీల్చుట మున్నగు స్వల్పాతిస్వల్పకార్యములకు కూడ తన శూత్రము స్వాతంత్ర్యము లేదనియు అనుభవమొక్కవైనకొలది అది గ్రహింపగలదు. ఈ శక్తికే ఈశ్వరుడు, విష్ణువు, అదృష్టము, ప్రకృతి, వికృతి, కాలము, మాత, పిత మొదలగు అనేక నామరూపగుణములు వ్యవహరించబడుచున్నవి.

ఐనను ఈ సృష్టి నియమబద్ధమైనట్లు కన్నడు చుండుటవలనను, అదృష్టవంతుల ప్రగల్భముల వలనను, ఆధ్యాత్మిక ఆధిభౌతిక దుర్భరత్యము వలనను, సుఖసంపాదనకు తనకు కించిత్తుకూడ స్వాతంత్ర్య లేదని ఎరిగియుండియు, యత్నించుటకు దాని కాశయు, అవసరమును అనివార్యముగచున్నది.

ఈ సృష్టి ఒక నాటకమువంటిది. నాటకము నందలి నటకులు తమ ఆలోచనా సంభాషణాచరణానుభవాదులు నిజముగా తమవి కాకపోయినను తమవియే యైనట్లు నటించుట యెట్లు తప్పని సరియో అట్లే ఈ ప్రపంచ మహానాటకము నందును చరాచరములగు సమస్తపాత్రములకు తమ కేవల చేయుటకును ఎంతమాత్రము స్వతంత్రత లేకపోయినను ఉన్నట్లు నటించుట తప్పని సరియగును. ఈ స్వాతంత్ర్య నటననటనగా మాత్రమేకాక సత్యమేయైనట్లు లీ సృష్టి మనుష్య పాత్రల కధికముగా సులభనివార్యముకాని భ్రాంతిని కలిగించుచుండును. దానియొక్క ఈ స్వభావముచేతనే నేని పుడు నాయొక్కయు, సంఘముయొక్కయు సుఖముకొరకు క్రియాపూర్వకమైన బోధకునిపాత్ర నటించుటకు ప్రేరేపించబడుచున్నాను. దాని ఫలితము దానికే ఎరుక.

కష్టనివారణమునకు, సుఖ సంపాదనకు మనస్సున కనేకధర్మము లెప్పటికప్పుడు ప్రతి ప్రాణికి స్ఫురించుచు నేయుండును. నాకు స్ఫురించిన ఈ ధర్మములలో ఈ వ్యాపారంభము నందు వ్రాయబడిన ధర్మప్రమాణముల బరపిడి కాగి సరియని తోచినవానిని తదావశ్యకతలను ఇపుడులేఖించెదను.

సర్వము ఈశ్వరాధీనమని విశ్వసించుటయు, ఆధ్యాత్మిక ఆధిభౌతిక కష్టనివారణకు, సుఖ సంపాదనకు మన స్వామిభవవిమర్శల కాగి సరియని తోచిన ధర్మము నాచరించుటయు ఫలితమున కొర్పు వహించుటయు—అనగా కోరిన కొర్కెలు లభించినపుడు అతిసంతోషము, గర్వము, అవి లభించనివారిని క్షేపించుట, నిక్కరించుట, నిర్లక్ష్యము, దురహంకారము—మున్నగు వికారములను, కోరిన కొర్కెలు లభించనిచో సిగ్గుపడుట, ఆందోళన చెందుట, కలవరపాటు, నిరాశ, విసుగు, క్రోధము, అవలంబించినవారిని చూచి అసూయ మున్నగు వికారములను చెందకుండుటకు యత్నించుటయు మానవులకు సీరశాంతి నిచ్చు ధర్మములని నాయభిప్రాయము. ఇట్టి ఓర్పుకే యోగ మని పూర్వ వ్యవహార నామము.

కాని వీనిని ధర్మము లని (సీరశాంతి నిచ్చునవి) దృఢముగా విశ్వసించునది, ఆచరింపనీని

శ్రీ దత్తకవి పూర్ణచంద్రరావు

అనేకవిఘ్నము లీ సృష్టిలో కలవు. ఈ విఘ్నములను అల్పములు, కఠినములు, కఠినతరములు, కఠినతమము లని నాల్గు విధములుగా భాగించవచ్చును. ముం దల్పములగుర్చి విచారించుము.

స్థూలప్రకృతియు, మనస్సు, వాక్కు, కాయేతులు, ఉదరము, లింగము—మున్నగు మన ఇంద్రియములను కలిగించుభ్రాంతులే ఈధర్మములయందు మనకు దృఢవిశ్వాసము కుదురనీని మొదటి విఘ్నములు. వీనిని తొలగి, చుకొనుటకు ధనజననస్తాదిబహిష్కారము లేమియు అవసరములే దుకనుకను, ఏ తన్నివారణ సాధనలు, సంపాదించుటకు భౌతికవిద్యాధన వయోలింగ దేశకాలపాత్రాది ఎట్టి విచక్షణ లవసరములేక ఎల్లరకు ఎల్ల కేళల అందు బాలులో ఉండునవి కనుకను ఇవి అల్పము లని భావించబడినవి.

ప్రకృతి కలిగించు భ్రాంతి

ఈశ్వరవిశ్వాసము లేనివారికిని, సర్వం మనుష్యాధీనమని భావించువారికిని, మనస్సువలన కాదగిన ధర్మనిశ్చయ ఆచరణలను, స్థూలప్రకృతియు కొంతవరకు స్వాధీనమగుటయు, సుఖములు కొంతవరకు లభించుటయు, ఈశ్వర విశ్వాసము కలవారికి బాధలు దుఃఖములు కల్గుచుండుటయు, ఈ సృష్టిలో కనపడుచుండుట వలన కొన్నిప్రాణులకు 'సర్వం ఈశ్వరాధీన' మను సత్యమునందు దృఢవిశ్వాసము కుదురదు. వారు ఆలోచన ధర్మనిశ్చయ ఆచరణ ఫలిత అనుభవాది సర్వము మనుష్యాధీనమే యని భావించుదురు.

శరీరసుఖముల కోరినంతవరకు మనుష్యప్రాణి సంఘజీవి. సంఘమునందలి ప్రాణులన్నియును కొన్ని నియమములకు కట్టుబడి పరస్పరము సహాయము చేసికొనుచున్నవని ఈ సుఖములు కొంతవరకైనను వానికి లభించవు. 'సర్వం ఈశ్వరాధీన'మని విశ్వసించకప్రాణి సర్వస్వతంత్ర సమరసని అహంకరించినను నియమావసరమునైనను గుర్తించినచో తనకు తాను స్థిర శాంతిని కలిగించుకొననది కాకపోయినను లోకమునకుమాత్రము అపకారముచేసినది కాదు. శరీరసుఖములకొరకు చేయదగిన యత్నమును కూడ చేసినదేయగును. నీతి నిర్ణయించుకొనుటకు, "ఒరు లేయవి యెవరించిన, నరవరయప్రియము తన మనంబునకు అగుతా, నొరులకు నవిసేయకునీకి, పరాయణము పరమధర్మపథమున కెల్లకా" అను పద్యభావమే ప్రమాణము. ఈవ్యాపారంభమున చెప్పబడిన ధర్మ నిర్ణయ ప్రమాణములలో స్వామిభవ మనగా నిదియే.

ఆలోచన విమర్శ ధర్మనిర్ణయాచరణ అనుభవాదులకు మనస్సు మొదలగు ఇంద్రియములు పరిమితశక్తి కలవి. వానిశక్తికి మించిన పని వానిచే చేయించుట, వాని శక్తికి కఠిన పని చేయింపకపోవుటయు అనర్థదాయకములే. కనుక వానిచేత వాని శక్తికి తగిన ధర్మబద్ధమగు పనులు చేయించుట, సుఖకామి గుర్తించవలసిన మరియొక నియమము. కాని 'సర్వం నా అధీనమే' అను అహంకారముకలవారు మానవుని సంఘజీవితావశ్యకతమగాని నియమావశ్యకతమగాని గుర్తింపక స్వేచ్ఛాప్రవర్తనమును, ధర్మబద్ధము కాని స్వాగ్రహణకొరకు ధర్మ బద్ధమైన పరారములను సాగినంతవరకు బహిరంగముగా హరించి అనుభవించుటయు, అది తన ప్రయోజకత్వమునుకొనుటయు ఇంద్రియముల శక్తికి మించిన పనులు వానిచే చేయించుటయు, తగిన పనికూడ వానిచే చేయించక సోమరిగా ఉంచుటయు చేయుచుండుదురు. వీరు సర్వం ఈశ్వరాధీనమను సత్యమును నీత్యవసరమును బహిరంగముగా ధిక్కరింతురు. వాని నంగీకరించినవారిని హింసించుటకు యత్నింతురు. తమ సుఖములకొరకు తోచిన ఆలోచనలను విమర్శించక తోచినట్లు చేయుదురు. వీరు అనుకూల ప్రతికూలఫలితములందు విపరీతముగా వికారముల పొందుదురు. వీరికే రాక్షసు లని పూర్వ

వ్యవహారనామము. వీరిఅహంకారమే దురహంకారము.

కాని తోడి మనుష్యప్రాణులలో ప్రభుమ ద్వితీయ దశలలో నివి అనగా ఇట్టిరాక్షస ధర్మమవలంబించు ప్రాణులును, తగినంత ప్రపంచానుభవము లేకపోవుటవలన ఇట్టి అహంకారము కొంతవరకైనను వహించుటయే ధర్మమని భ్రమించు ప్రాణులును ఈరాక్షసులు పెట్టుబాధలు సహించలేక వానిమండి తప్పించుకొనుటకు యత్నించుచు ఈ రాక్షసచర్యలను ప్రతిఘటింతురు. ఈ ప్రతిఘటనలలో ఒకొకపుడు రాక్షసధర్మావలంబులు తాము కోరిన సుఖములు కోరినట్లు పొందలేకపోగా దుర్భరసంస్థలగుడ పొందవలసినవారగుచున్నారు.

ఇట్టి అనుభవముల తగినంతగా పొందిన ప్రాణులు స్వేచ్ఛా ప్రవర్తన ధర్మము యొక్క బహిరంగాచరణ అపాయకరమనియు, దానిని రహస్యముగా కొనసాగించుటయే ధర్మమనియు భావించి శూద్రవైశ్యక్షత్రిభ్రాహ్మణ సన్యాస వేషముల ధరించి లోకమును మోసపుచ్చి హింసించి తాను సుఖముల పొందుటకు యత్నించుచు. ఈధర్మారంబులు కూక కోరిన సుఖములకోరినట్లు పొందలేరు. హింసల తప్పించుకొనలేరు. ఇట్టి ప్రాణులే చండాలులని పూర్వము వ్యవహరింపబడిరి.

ఈ రాక్షస చండాలులలో చండాలులే లోకమున కెక్కువ ఉపద్రవకరులు. రాక్షసులు తాము లోకమును పెట్టుబాధలు హింసలు బహిరంగముగనే ప్రకటించిపెట్టుదురు కనుక, వాని నుండి ముందుగనే తప్పకొనుటకుగాని ఎదిరించుటకుగాని అపకాశ ముండును. చండాలు రట్లుగాక మారువేషముతో సమీపించి సమయమునకు పొంచియుండెదగు కనుక వీ రెక్కువ ఉపద్రవకరులు. కొందరు తమయందలి చండాలత్వమును గుర్తించలేకనే వర్తించుచుండుదురు. తమయొక్కయు ఇతరులయొక్కయు చండాలత్వముల నెరుగుట కనేక స్థూలచిహ్నములు కలవు. ఈ చిహ్నముల స్వభావముల తెలిసికొనినచో వానిని తొలగించుకొనుట, కొంతవరకు సాధ్యము కావచ్చును. ఆ చిహ్నముల నిపుడు తెలిపెదను.

శూద్రత్వము—చండాలత్వము

సత్యస్వామిభవ విమర్శల ధర్మ నిర్ణయ ప్రమాణములుగా నంగీకరించక, అంగీకరించినట్లు నటించుట—జీవితలక్ష్యముగా సుస్థిరమైన ధర్మము నిశ్చయించుకొనలేకపోవుట, ఆచరించలేకపోవుట, తోడివారికి వికారరహితముగా

బోధించలేకపోవుట, ఐనను ఈ పనులకు తాను సమగ్రుడైనట్లు నటించుట—అనకూల ఫలితములందు అతిసంతోషాది వికారములు, ప్రతికూల ఫలితములందు లజ్జాసం దోహదముగా వికారములు విపరీతముగా పొందుట—ఇంద్రియములచే వాని శక్తికి మించిన పని చేయించుట, వాని శక్తికి తగిన పనికూడ చేయించకపోవుట—ఆరోగ్యజీవితావసరములతో తృప్తిపడలేక భోగములకు అనవసర అభ్యాసములకు దాసుడగుట ఐనను దానిని కప్పిపుచ్చుటకు యత్నించుట—అసందర్భ ప్రలాపములు, మనోవాక్కాయముల స్వేచ్ఛాప్రవర్తనను నిగ్రహించు యత్నమే లేకుండుట, ఉదేకముతోకూడిన అగ్రరహితమైన కేకలు, గంతులు, చేతలు మొదలైనవి చేయుట, వీనికి లజ్జాపశ్చాత్తాదుల పొందకుండుట—మొదలైనవి రాక్షసచండాలత్వములయొక్క ప్రారంభ చిహ్నములు. ఈ చిహ్నములు గ్రభణమున క్యక్తిపరముగను, సాంఘికముగను ఎక్కువ ఉపద్రవకరములు కానటు కన్నడవచ్చునుగాని, వీనిని ఆదియందే నిర్మూలించుటకు యత్నించినచో ఇవి విజృంభించి వ్యక్తిని సంఘమును వికారిత సంకటముల పాల్పెయ్యును.

వైశ్యత్వ నటనము

సంపాదించగలిగిన వస్తువులను తనకు కావలసిన దానికంటె తోడిప్రాణుల దారిద్ర్యమును గమనించక ఎక్కువ వాచుకొనుట, అనుభవించుట, వస్తువుల లోకశ్రీ, తూకము కొలతలలో దగాచేయుట, తన ఆరోగ్యజీవితావసరమునకు వలసిన సహేతుకమైన లాభము కంటె ఎక్కువ తీసికొనుట. ఇవేయియు తాను చేయుటలు నటించుట—మొదలైనవి.

క్షత్రియ చండాలత్వము

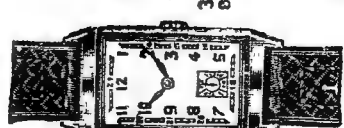
నీతివగులపై అవినీతిపరు లని నేరముమోపి శిక్షించుట—ఆ నేరముల బుజువుచేయుట—అసత్యప్రచారములు, హింసలుచేయుట—ధర్మ నిర్ణయమునందు అనవసర జాప్యముచేయుట—శాసనముయొక్క భావము (Spirit) కంటె భాషకే (Letter) ఎక్కువ ప్రాధాన్యమిచ్చుట—క్రియాశూన్యత్వము—భీరత్వము—క్రియలో నిర్లక్ష్యతకు స్వాగ్రహము—వాక్కులో వ్రాతలో మాత్రము లోకకల్యాణము—దురహంకారము—నిరర్థకబీరదలయం దాసక్తి మొదలగు నవియన్నియు తనయందు చుంచుకొని లేనట్లు నటించుట.

బ్రాహ్మణ చండాల చిహ్నములు

నిరర్థక నిర్లక్ష్యత బాధాకర ఆచార విశ్వాసములకు ప్రాధాన్యము నిచ్చుట—ఇతరుల గ్రంథములను ఉపన్యాసములను తమ భావముల కను

(16 వ పేజీ చూడుడు)

రు. 22/8- ఖరీదుగల రిస్సువాచి ఉచితము
 అది పూజా కన్యేషన్-15 రోజులు మాత్రమే మొదటిసారిగా 10 ఏళ్లకంటె పరలకు యా వారీలను అవధి చేయబడుచున్నాము. అన్ని వాటిని గొప్పవైన పనికనము గలవి. వెల్వెట్ కేసులో, ప్లాస్టిక్ బాండ్ అమర్చినవి. ప్రతిది 3 ఏళ్ల గ్యారంటీ.

నెం. 122 రెక్కం. పేపు,
5 రాళ్ల క్రోం 82/- రోల్టగోల్డ్ రు 38
7 .. మేలి రు 44 రోల్టగోల్డ్ రు 55
15 .. రు 58 రోల్టగోల్డ్ రు 72

నెం. 121 (టాన్యూ లేక వంకర)
5 రాళ్ల క్రోం రు 37 రోల్టగోల్డ్ రు 44
7 .. మేలి రు 48 రోల్టగోల్డ్ రు 58
15 .. రు 80 రోల్టగోల్డ్ రు 75

నెం. 123 ప్లాట్ పేపు 4 రాళ్ల రు 28
7 .. క్రోం రు 35 రోల్టగోల్డ్ రు 48
15 .. రు 37 రోల్టగోల్డ్ రు 60

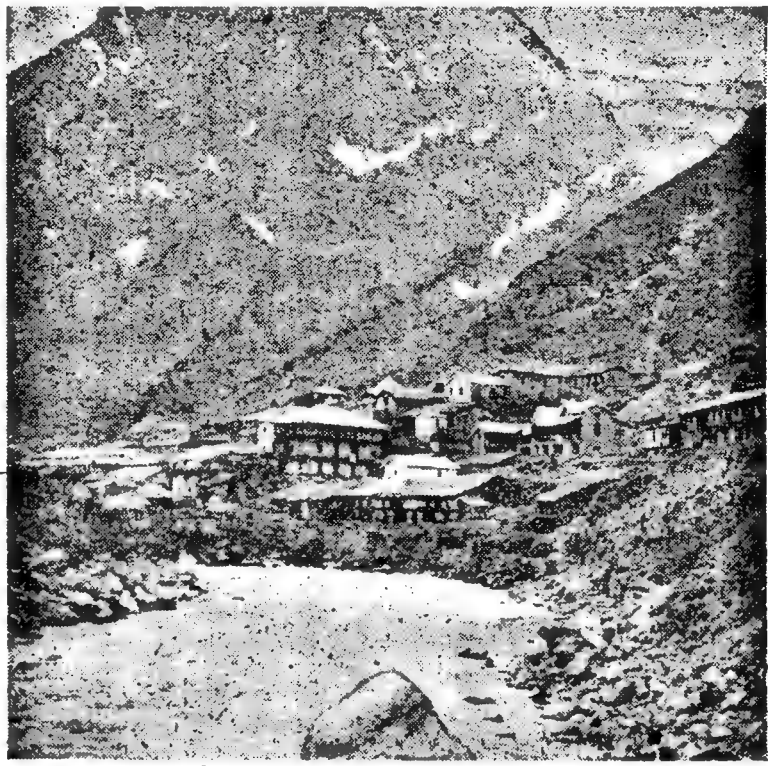

నెం. 124 (18 వైజు)
క్రోం కేసు రు 18-8 రేడియం రు 20
పెంటర్ వెకండ్ రు 22-8 .. రు 24

అలాగరైంపేసు రు. 18/- మేలికం రు 20/- రెప్పు రు. 25/- పోప్టేజి, ప్యాకింగు అ. 12 అదనము. ఒక్కసారిగా ఏ ఏ వారీలకొన్నా రు. 22-8 ఖరీదుగల వాచి ఉచితము.
H. DAVID & CO., Post Box No. 11424, Calcutta.

లక్ష్మణ గుహావద్ద గంగానది

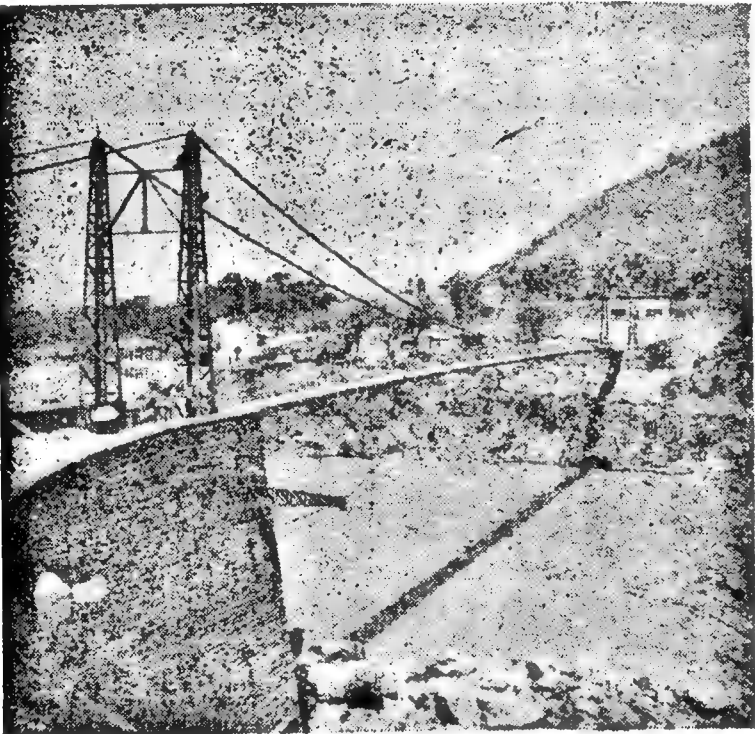

బడనీ నారాయణము-నర నారాయణ పర్వతములు

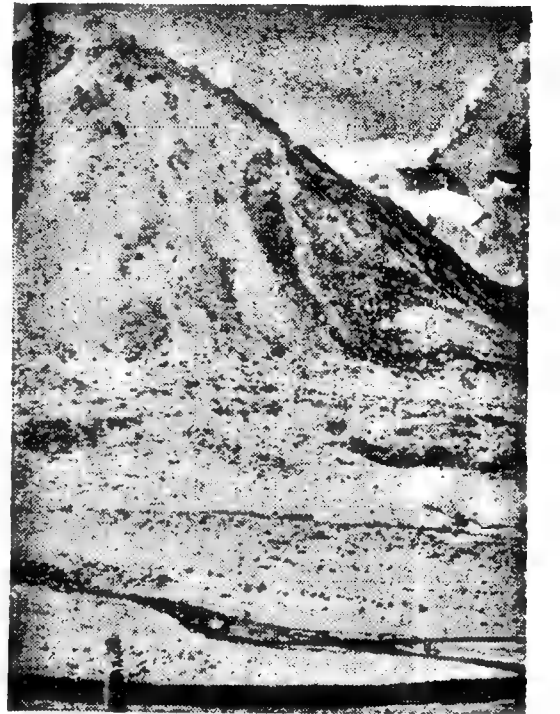
సిమలింగము

బుద్ధ వి

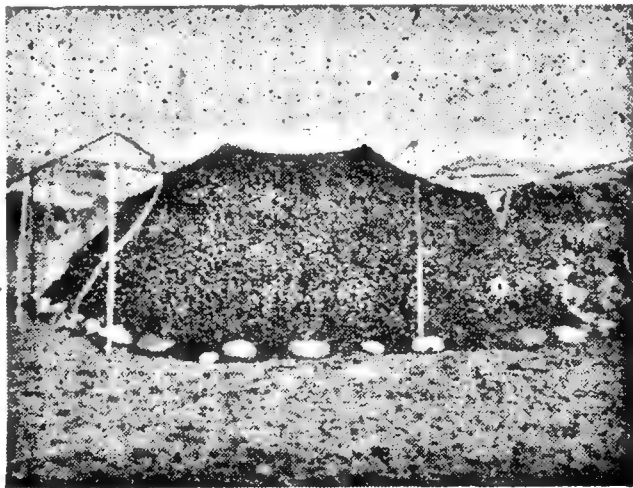

లక్ష్మణగుహాలా సస్పెన్షన్ బ్రిడ్జి

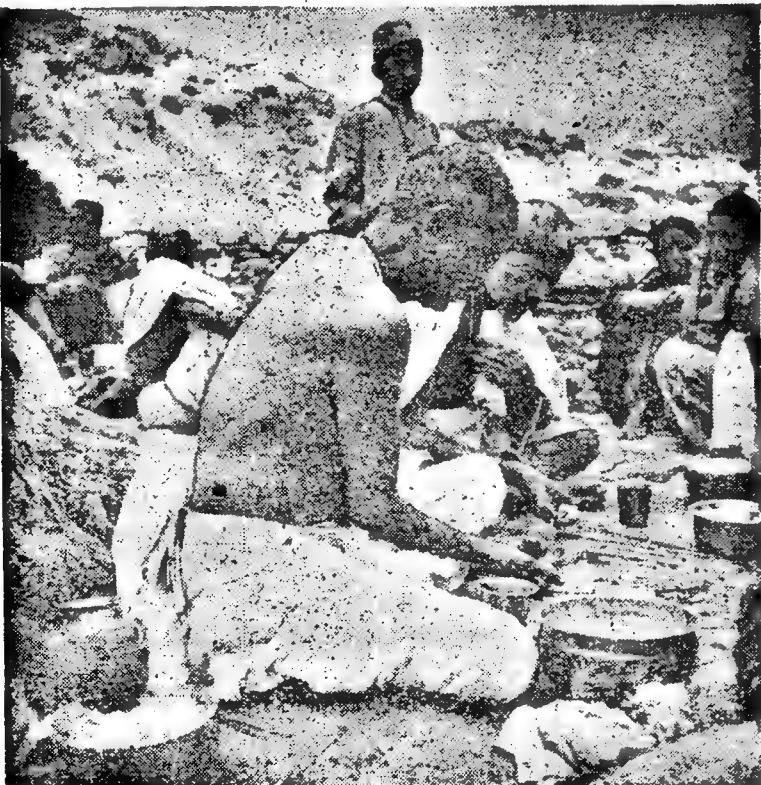
★
అందమైన
హిమాలయ సీమ
★

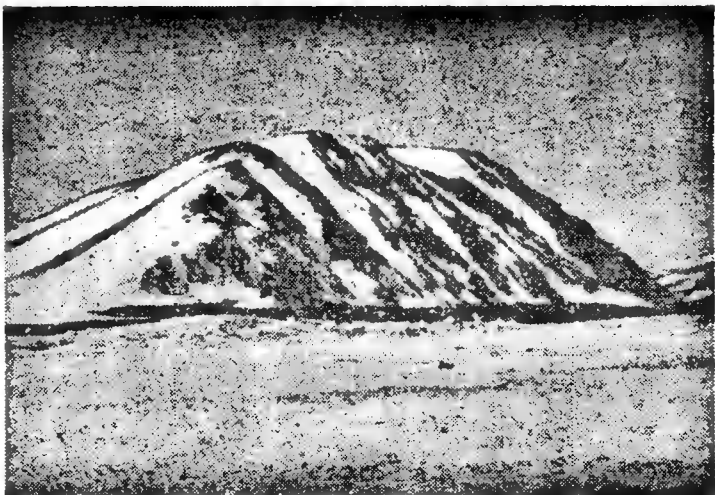
మండార పర్వతము

యాక్కు పెంట్రుకల కంబ్లతో
తయారుచేయబడిన డేరా

బ్రహ్మ కపాలములో పిండ ప్రదానము

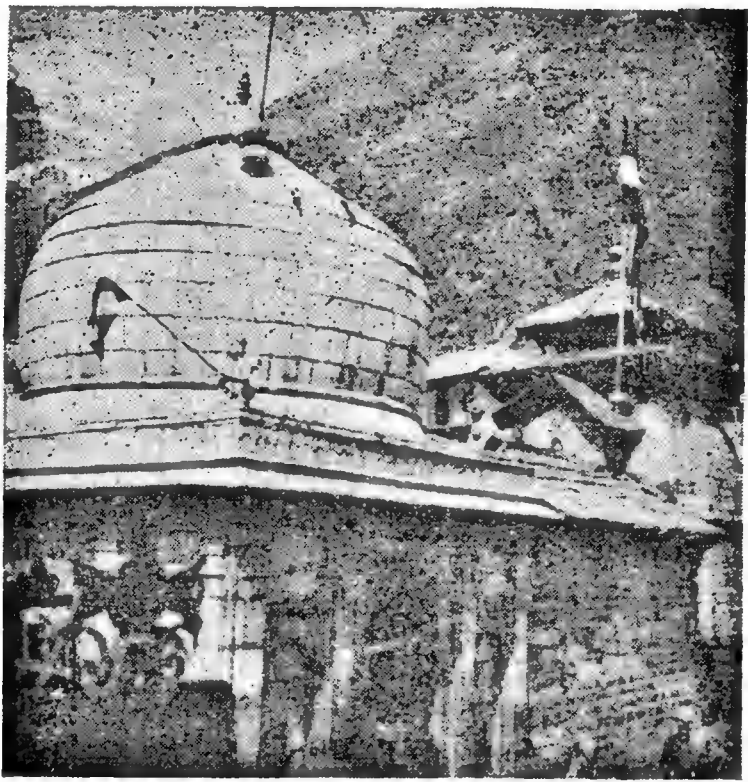
లాచాల్ - రావణప్రాదములోని హంసద్వీపము

గొంబో ఫింగు-రావణ

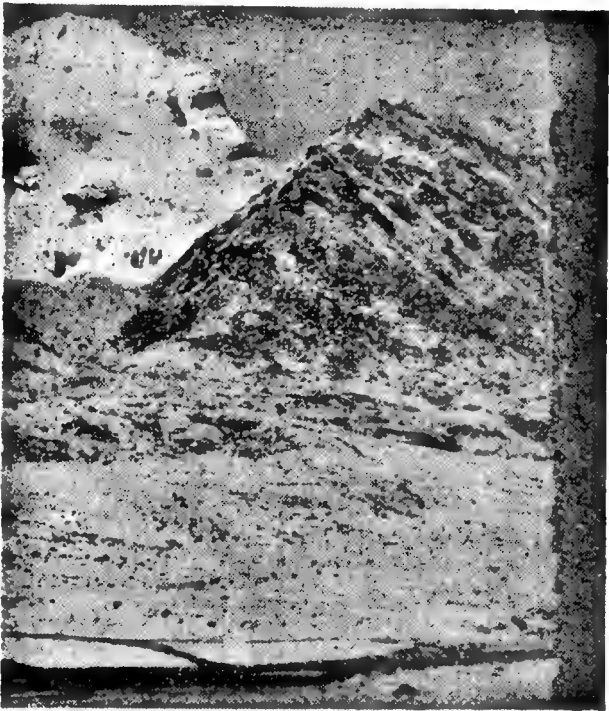
కములాని
గహము

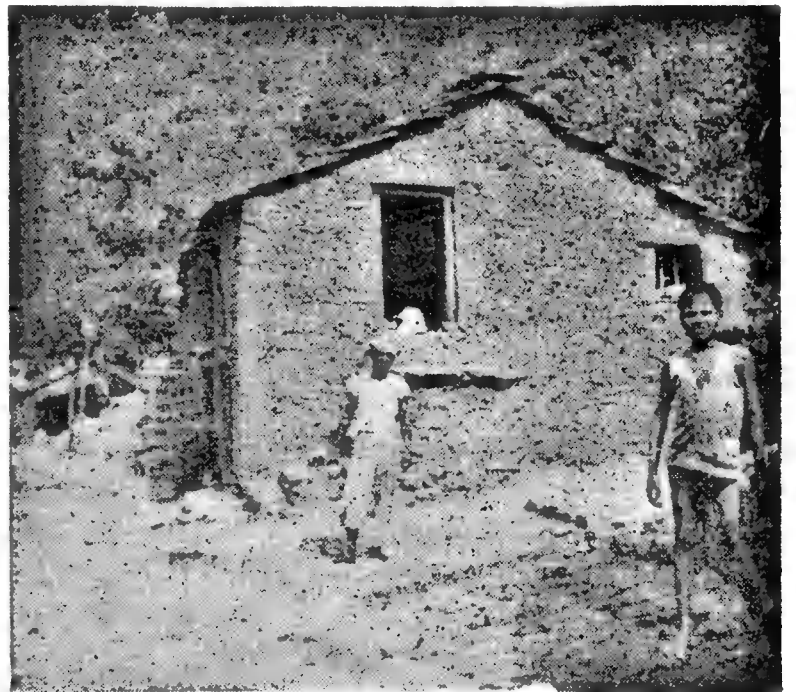
బడరీ నారాయణాలయము

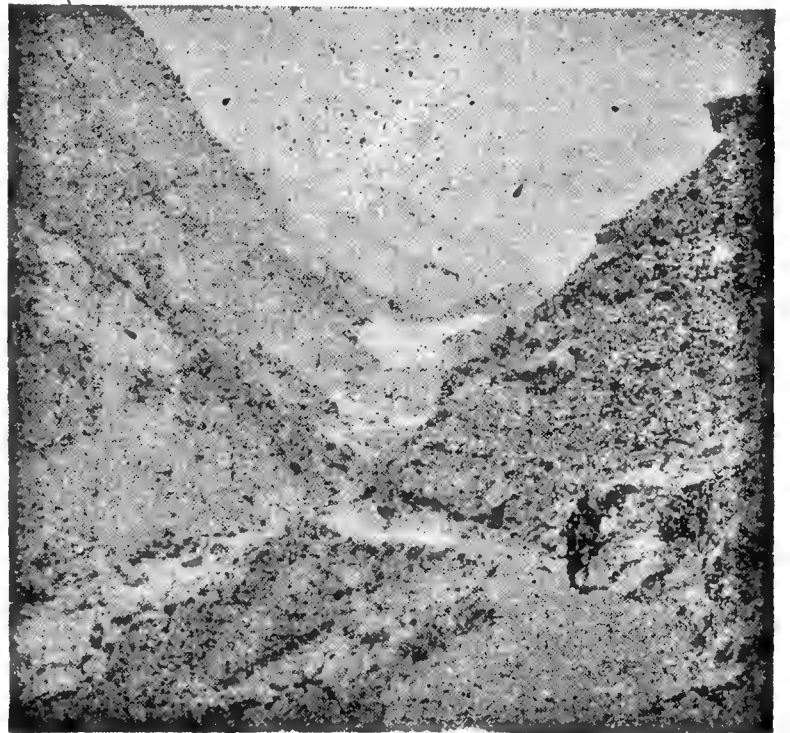
దుల్హా మఠము-ఇక్కడనే కళాద్రూపది పుట్టినది.

శిఖరము

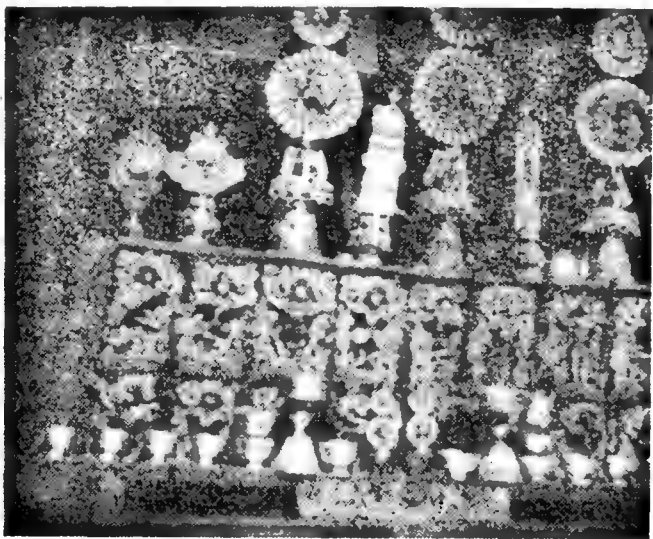
యాత్రామార్గంలోని ఒక చిట్టె

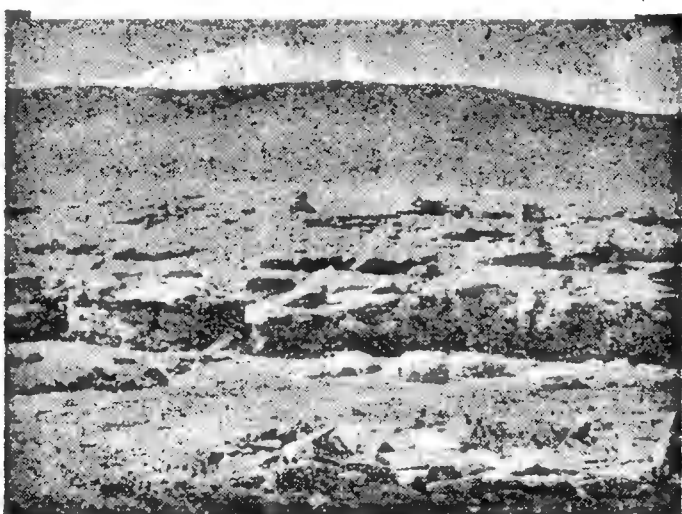
పర్వతముల నడుమ రోడ్డు

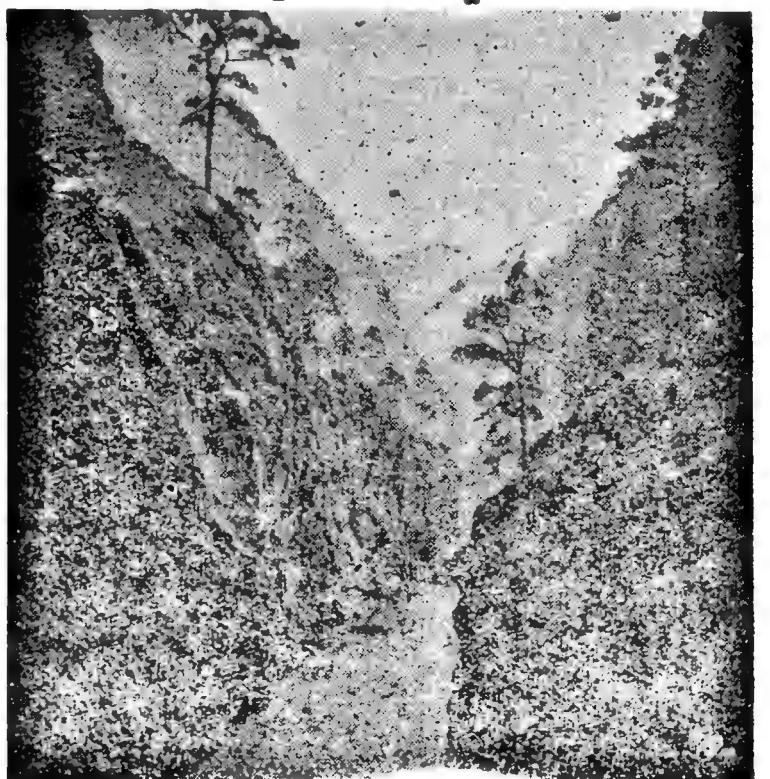
గామరుని కొండ

ఒకానొక పాధువుల మఠములో
కంస రంకుల చెన్నలో చేసిన యంత్రములు

సింగి ఖంబు-సింధునది పుట్టిన చోటు

హిమవత్సర్యతముల నడుమ అల్లనండా ప్రవాహము

వీరన్న అనే నేతగాడు మంగళా పురమనే పల్లెటూర్లో పుండేవాడు. అతడు అతిసీరసంగాను తలపెద్దదిగాను కాళ్లు నన్నంగాను పుడి చూట్టానికి అసహ్యంగా పుండేవాడు. చివరకు మనిషిలో ధైర్యానికి లోపం లేదు. తాను ధైర్యంతో చేసిన పనుల గురించి గంటల కొద్దీ బడాయిలు కొట్టటానికి జంకేవాడు కాదు. "అదృష్టం కలిసివస్తే, నేను యింకా గొప్పవనులు చెయ్యగలిగే వాడిని" అనేవాడు. ఈ కబుర్లు విని నవ్వని వారు లేరు. మొత్తానికి గ్రామంలో కాలక్షేపం కొరకు పనికివచ్చే వ్యక్తిగా తయారయ్యాడు వీరన్న.

ఒక రోజున వీరన్న తన గదిలో మగ్గం దగ్గర కూర్చుని ఒక పంచె నేస్తున్నాడు. యంతలో ఒక దోమ వచ్చి అతని ఎడమ చేతి మీద వ్రాలింది. అతడు పంచె సరిచేసి, నూలుకండ్ల, కుడివైపుకు కొట్టి లోపున, ఎడమచేతిమీద దోమ, కుడిచేతిమీద వ్రాలింది. కుడివైపుకు కొట్టబడిన కండ్ల దెబ్బ తగిలి, దోమ చచ్చి పోయింది. యీ సంఘటన వీరన్న మెదడులో ఎన్నో ఆలోచనలు రేకెత్తించింది. "అవకాశం వుంటే, అదృష్టం కలిసి వస్తే, ఎన్ని గొప్ప పనులైనా చెయ్యగలననే ధైర్యం నాకు మొదటినుంచీ వుంది. యిప్పుడు నేను చేసిన పని బహు కొద్దిమంది చెయ్యగలరు. ఆ విషయం కూడా ఆలోచిస్తే అసంభవంగానే కనబడు తుంది. దోమని చంపటం, కండ్ల విసరటం రెండూ సులభమైన పనులే. కాని రెండు పనులూ ఒక్కసారే చెయ్యటం, వీరుల చేతకూడా వీలు పడే పని కాదు. గురిచూచి బాణంతో జంతువును కొట్టి చంపటం, కండ్లతో దోమని చంపటం కన్నచాల సుభువు." యీ విధంగా ఆలోచించిన కొద్దీ వీరన్నకి, తన నేర్పరితనం తన ధైర్యం వంటి సుగుణాలు పెద్ద పెద్ద వీరులకు కూడా లేవన్న అభిప్రాయం బాగా నాటు కొని తన యందు గురుత్వం ఎక్కువై పోతుంది. "యింక ఎంత మాత్రం వీరన్న అనే పేరు బాగులేదు. 'విజయవీరు'డని వుంటే బాగుంటుందని, యీ సంగతి యిరుగు పొరుగు వారికి తెలియ జేశాడు. కాని వారందరూ ఒక్క పెట్టున నవ్వి, వేళాకోళం చేశారు. వీరన్నకి కోపం ఎక్కువగా వచ్చి చరచరా యింటికి పోయాడు. యింటి దగ్గర కూడా యితనికి ఆ దరంగా ఆహ్వానం యిచ్చే దెవరు? వీరన్న భార్య చక్కగా వుంటుంది. వీరన్న పనులు చూచివిసుగెత్తి పోయిందామె. ఎంత శాంతం వహించినా, అతని మాటంటే ఒళ్లుమంటగా వుంటాం దామెకు. యింతవరకు వీరన్న, భార్య మాటల సహించి వున్నాడుగాని పొరుగు వారి హేళన అతనిలో కోపాగ్ని మరింత మంటలు రేకెత్తిం

బాలానందం

వీరన్న సేనాని

ప్రోరాయానీ స్టీన్

అనుకరణ : శ్రీ నేమాని వీరభద్రరావు

చింది. యీ సారి భార్యను క్షమించలేక పోయాడు. జుట్టు పట్టుకు కొట్టేడు. యిక ఎంత మాత్రం ఆ గ్రామంలో వుండనన్నాడు. 'భార్యని రొట్టి ముక్క చెయ్యమని ఆజ్ఞాపించి తాను ప్రయాణానికి మూటలు కట్ట నారభించేడు. "కండ్ల నడుపుతూ దోమని చంప గలిగినంత వీరుడు, యీకు గ్రామంలో వుండటం ఎంత మాత్రం సమజంగా లేదు" అని తనలో తర్కించుకొని ఒక పట్టణం చేరుకున్నాడు వీరన్న. ఆ పట్టణంలో రాజగారి వసుక్కి పిచ్చెత్తి రోజు కొక మనిషిని చంపే స్తూంది. ఎంతోమందిమావటీలు దానిని లొంగ తీయటానికి ప్రయత్నంచి, విసిగి పోయి, ఎలాగైనా దానిని చంపించే మార్గం చూస్తున్నారు. అది కూడా సాధ్యం కావటంలేదు. యీ పరిస్థితులల్లో వీరన్నకి, చక్కటి ఆలోచన తట్టింది. "యీ వనుగుని చంపటం నాకు సులభం కావచ్చు. ఎందుచేతనంటే— కండ్ల విసరటం, దోమని చంపటం అనే రెండు పనులు ఒక్కసారి నేను చెయ్యగలిగేను. ప్రస్తుతం వనుగుని చంపటం అనే పని ఒక్కటే గనుక, మరింత సుభువుగా చెయ్యగలను." అనుకున్నాడు.

వెంటనే రాజు దగ్గరకు వెళ్లి, సహాయం లేకుండా వనుగుని చంప గలనని ప్రగల్భాలు పలికేడు. రాజు, యితడు పిచ్చివాడేమో అనుకున్నాడు మొదట. కాని నొక్కి చెప్పటం చూచి, ప్రయత్నించ మన్నాడు. ముంగుగానే, ఎంతోమంది యీ పనిలో విఫలయ్యారని తెలియ జేశాడు రాజు. మన వీరన్నమాత్రం జంకలేదు. ఒకబల్లెంకాని బాణంకాని తీసుకోటానికి ఎంతమాత్రం ఒప్పుకో లేదు. "ఏదో ఒక ఆయుధం తీసుకో వయ్యా" అని అందరూ బ్రతిమాలితే "అక్కర్లేదు. దోమని ఎలాగ, చేనితో, చంపేనో, దానితోనే దీన్ని చంపగలను" అని సగర్వంగా చెప్పేడు.

'వీరన్న ఎవరి వశమూ కాని, వనుగుని. ఎలాగ చంపగలడు?' అనే విషయం ఎంతోమంది జనాన్ని ఆకర్షించింది. యిదివరకు ఏనేతగాడూ, యిటువంటి సాహసకార్యం చెయ్య లేదు. వీరన్న, లోపల భయంతోనే ముందుకు సాగాడు. కాని వనుగు విజృం

భించేసరికి వీరన్న నరాలు పట్టు తప్పాయి. తనమూటలు అక్కడ పారేసి అదే పరుగెత్తనారంభించేడు. అందరూ భయపడి ఆస్థలనుంచి వెళ్లిపోయారు. జరిగిన విచిత్ర మేమంటే, వీరన్న భార్య రొట్టెముక్క బహుశమ్మగా తయారుచేసింది. వీరన్న మీద ప్రేమచే చెయ్యలేదు. వీరన్న బాధ పడలేక, రొట్టెలో విషం కలిపింది. ఆ సంగతి ఎక్కడ తెలుస్తుందో అని సుగంధద్రవ్యాలు కలిపింది. వీరన్న తనమూట వనుగు దగ్గర పారేసి పలాయనమంత్రం శతించేడు. వనుక్కి రొట్టెముక్క వాసన బాగావేసి మూటలాగి తినేసింది. అందులో వున్న విషయం నెమ్మదిగా పనిచేసి వనుగు

అందుకు భయపడినట్లు నటించి పరుగెత్తి, తిరిగి దెబ్బ కొట్టేసరికి నేల మీద కూలిపోయింది. వనుగులు అంత పెద్ద జంతువు అన్న మాటేగాని, చాలా పిరికిజంతువులు" అని బడా యిలు కొట్టాడు. యీ సంగతి మెల్లిగా రాజుగారికికూడా తెలిసింది. రాజు కూడా ఆశ్చర్యపడి, "ఎంతోమంది నా సేనానాయకులు, మావటీలు చెయ్య లేనిపని ఒక నేతగాడు చేశాడు. యితణ్ణి నా సేనానాయకుడుగా తీసుకోవాలి" అని అనుకొని "అయ్యా, మీ రెండు కిలాగ తిరుగుతున్నారని ప్రశ్నించేడు. వెంటనే వీరన్న "అయ్యా నా జీవిత లక్ష్యాలు మూడు: 'ఆనందం పొందటం (16 వ పేజీ చూడుడు)

బాలగేయాలు

కోలాట పాటలు

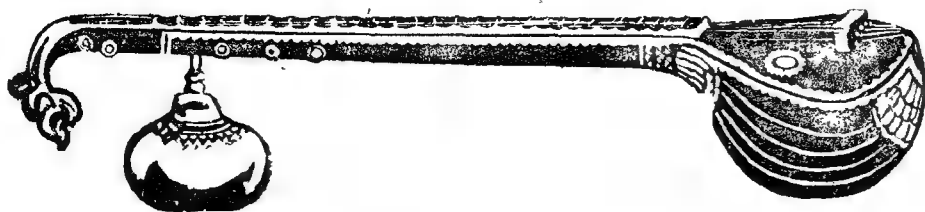
శ్రీమతి పర్వ సీతాదేవి

(సంపాదకురాలు)

ఒక్కవెయ్యి గండపుచక్క ఓ రాచగుమ్మడి
 ఏరాజు పంపినాడే ఓ రాచ గుమ్మడి
 తియ్యాలేదు పుయ్యాలేదు ఓరాచ గుమ్మడి
 తీసి బాట్టు పెట్టలేదు ఓరాచ గుమ్మడి
 మాయవారి అల్లుడట ఓరాచ గుమ్మడి
 మాయల్ల కృష్ణుడట ఓరాచ గుమ్మడి
 గొల్లవారి యల్లుడట ఓరాచ గుమ్మడి
 గోపాలకృష్ణుడట ఓరాచ గుమ్మడి
 మేడమీద రుక్మిణిదేవికి ఓరాచ గుమ్మడి
 కృష్ణమూర్తి పంపినాడే ఓరాచ గుమ్మడి

ఒక్కొక్క ముత్యమ్ము బందారు దాకా
 ఒక్క ముత్యపునరులూ బందారు దాకా
 గంధ మక్షింతలు బందారు దాకా
 అందాలు చిలుకుతూ బందారు దాకా
 ఇంత కోటంత కోటా గౌరమ్మ
 రామూరు పల్లె కోటా
 పల్లెకోటా లెక్కి
 పత్రులూ కోయంగ
 బంగారు గుండ్రవారే గౌరమ్మ
 బాల పేరంటాండ్లమూ.

భారతీయ
ప్రాచీన శిల్ప

సంస్కృతి

**౨. గడ్వాలి సంస్థానములో
ఆలయములు**

(3) రాజ్యపరి ఆనంతకృష్ణశర్మ

అన్నమాచార్యుల రచన: (సం 3 ప 33౯)

శంకరాధరణం - ఆదితాళం

[పల్లవి]

- (1) ,, స స రి గా మా పా స మ రి పా | , స రి పా ధ. స పా ,, ,, , ,
ని మృ రి క త ని టు ల తి రు గ కు జే
- (2) ,, స ప ధి పా గ రి గా మ గ మ ధ పా గా మ ప గ మ రి పా | , స పా గ రి స ప ధ. స పా ,, ,, , , గా మ ప
ని మృ రి క త ని టు ల తి రు గ కు జే
- (3) గ మ రి స స స ప రి గ మ పా స ని పా , మ గా మ ప గ మ రి | స ప స రి గ మ రి గ
ని మృ రి క త ని టు ల తి రు
- పా ధ. స పా ,, , , ప ని ధ ప మ గ
గ కు జే

పముగరి (దిమ్మరి)

[అనుపల్లివి]

- (1) , , సీసీ శా శా , ని ఛా శా శా జప | ఛని సరి సీని ఛా శా గా , మ శా మగ గరిపమ
చిమ్మల ల త్రన శ్రేణి జిలి కిం చు గ్గు ప్పడు
- (2) మగగరి సీసీ శా శా , ని ఛని ఛరి సీని ఛా శా మగగరి | మపఛని సీసీని ఛా , ని
చిమ్మల ల త్రన శ్రేణి జిలి కిం
పాగా , మపఛాప పమగా గరిపమ
చు గ్గు ప్పడు
- (3) మగగరి సీసీని సరిగా మగగరి సరి సీని ఛా శా మగగరిపఛని | సరి , సీసీని ఛా , ని
చిమ్మల ల త్రన శ్రేణి జిలి కిం
పాగా , మపఛాప పమగా గరిపమ
చు గ్గు ప్పడు
- మగగరి (దిమ్మరివలె)

మగగరి (దిమ్మరివలె)

[చరణం]

- (౧) ,, గ మ పా పా పా పా పా పా ప మ | మా ప మ పా సే ధ పా, మ గా, మ పా, మ గా మ ప గా ప మ
పై ని ఉ ద్దా లు మే ట్టి మో త న తు రు ము బె ట్టి
- (౨) గా మ రి గ మ ప ధ పా పా ధ ప పా ధ ప పా ధ ని పా, మ | మా ప మ పా
పై ని ఉ ద్దా లు మే ట్టి మో త
- సే ని ధ ని పా, మ గా, మ ప ధ ప ప మ గా గా ప మ
న తు రు ము బె ట్టి
- గా మ రి గ మ ప ధ పా ప మ గా గ రి గ రి గ మ గ ప గ మ రి పా |, ని స స మ రి గా మా పా, ,, ,
పై ని ము త్తా లు గ ట్టి తిరు గ తు వే
- (౧) ,, మ ప ప మ గా మా పా ప ని ధ ని పా పా |, స స రి గ రి పా ని స ని రి స ని ధా నీ పా
చై ల మ్మే నం ట నీ వు చ క్క ని గొ త్తె త వు
- (౨) ,, ప మ ధ ప ప మ గా మా పా ప ని ధ ని స ని గ రి రి స పా |, స స రి గ మ గ రి పా ప ని గ రి స స ని ధ నీ పా
చై ల మ్మే నం ట నీ వు చ క్క ని గొ త్తె త వు
- ,, స స పా పా, ని ధా నీ పా మ ప | ధ ని స రి స ని ధా పా, మ గా, మ పా
కై వ న్ని త్తా ల వే క మ్మే కా డు క్క
ప గ గ రి ప మ || మ గ గ రి (ది మ్మ రి ప లె)

(అనుపల్లి వి సంగతులు చేర్చుకొని పాడవచ్చును)

ఇష్టే | కింది చరణములు

- (౨) నుట్టెలను గిలకొట్టి - మణులపెండెము బెట్టి
 దిట్ట నడపుల వీధి - దిరుగకువే.
 ఒట్టిగొను చూపుల - జంకెనల గొల్లెలపు
 పెట్టెడు జిక్కుల నిన్ను - బిత్తరిడు కృష్ణుడు ॥
- (౩) చెక్కుల దాకగమ్మారి - చొలిగి నొసల బెట్టి
 దిక్కులు చూచు చూరంత - తిరుగకువే
 గ్రక్కున ప్రీ వేంకటాద్రి - ఘనుడు కౌగిలను
 చొక్కుల బెట్టెడి నిన్ను - చూటకాడు కృష్ణుడు ॥

అఘోరీశ్వర

చిమ్మల = చిమ్మనగ్రోవులు; ఉద్దాలు = చెప్పలు; వల్లవేనీ = వల్లవేనీని = మెడకు తలగువేనీని; జట్టిగొను = పలకు తీయు; జంకెన = బెడరింపు.

ముదిత పాఠములు

మెల్ల నే, చల్ల లమ్మనంట, వర్ణవేసెంజాపు, మెట్టలనే గిలుకొట్టి, జంకున గొర్రెతవు, జిత్తరిండు, చూపుచులంత.

గంధోత్రి సంస్థానములో సున్న గంగోత్రి, జమునోత్రి ఆలయములు విశిష్టములైనవి. గోముఖముదగ్గర, గంగానంది పుట్టుకనుగల వద్ద గంగోత్రి ఆలయమున్నది. భగీరథునియొక్క, భాగీరథియొక్క మార్గచిట గలవు. ఈ ఆలయ శిల్పము నియమర శిల్పమే. ఈ ఆలయమున కనతి దూరమున నొక శిల గలదు. ఈ శిలపై భగీరథుడు తపస్సు చేసినాడని సంప్రదాయము. ఇనటి సమీపమున గల ముసేత్రి ను గ్రామములో నివారిచట నర్చకులు యాత్రికు లే మొసగినను, తిత్తొలసిన నెవరు అర్చకులో వారికే ఆ పనులు దక్కుట వీనికి ఆచారమైనది. ఈ గంగోత్రి ఆలయము హరి ద్వారమునకు 150 మైళ దూరమున గలదు.

దీనికి ఎటువైపు దక్షిణముగా, ఉత్తరకాశీ వద్ద మరొక బ్రహ్మాండమును ఆలయమున్నది. శైవులు సంస్థానము వారు దీనిని నిర్మించుటచే నిది శైవులమందిర మనబడుచున్నది. ఇచటనే మహాత్మరైన విశ్వనాథాలయమున్నది. దీని పెద్దది అష్టపాతునిర్మితమగు త్రిశూలమున్నది. మంచుతో నానరింపజడిన గెండు కొండల మధ్య పవిత్రముగు జమునోత్రికలగు. ఇచట అతి కష్టమువీధి గెండు ధర్మశాలలు కట్టబడినవి. ఇటకు నాలుగు ప్రక్కల నన్న భిక్షులలో పండా లుండురు. యమునానదికి సమీపముగా నీ ప్రదేశే మన ఉష్ణోదకపు ప్రవాహములు (Springs) గలవు. అన్నం వండుతుక తగిన వేడినీరు కూడా ఇచట గలదు.

గడ్వాలో సంధాన ప్రజలు దుర్గ, కాళి.
ఉపాసకులు. ఇచట నీ దేవతల కనేక ఆలయము
లున్నవి. కేదారనాథమార్గమున గుప్తకాళికి
మూడుమైళ్లలో కాళీమత మున్నది. ఇచటనున్న
కాళిని హృదయపూర్వకముగా నుపాసించువారి
కోరికలన్నియు నీదేవదాని ఇచటిరారి విశ్వా
సము. దీనినే సిద్ధపితమనిగూడ యందురు.

గఢ్వాల్ లోని శ్రీనగరమున కైదు మైళ్ళలో
నొక చిన్న కొంపమీద శ్రీ రాజరాజేశ్వరీదేవి
ఆలయమున్నది. శ్రీహిసంగుని ప్రజల కీమే
ఉపాస్థదేవత. దంగవాల్, ఉనియాల్ అను
బ్రాహ్మణులకే ఈఆర్చకత్వమున కిదట హక్కు
గలదు. ఇది మరియొక నిదర్శనము.

తేహ్రా సంస్థానమున చంద్రనదనగిరిపై చంద్ర
వదనీ ఆలయమున్నది. ఈ దేవతకు పూజారులు
లోపలదాచినారు. ఈమెను దర్శించుట కెవరి
కిని అధికారములేదు. ఆ దేవతకు విగ్రహ మున్న
దిక్కుగా తిరిగి ఉపాసించుట ఆచారమై పోయి
నది.

అలకనందా నదీ తీరమున, శ్రీనగరము వద్ద
కంఠమర్దనీఅలయ మున్నది. కంఠుని నాశనమున
కీమే కారకురాలని ప్రతీతి. ఊపనీతులగు నూతన
వటువు లీమే ఆశీస్సుపొంది తీరవలెనని ఇచ్చటి
వారి నమ్మకము. ఈ అలక నందానది క్రావరి
యొడ్డున కిల్లి లేళ్ళరాలయ మున్నది. ఇది శివా
లయము. శ్రీనగరమున కొక మైలులో కమలేశ్వ
రాలయముగలదు. ఈఅలయమునకు చెందిన ఆస్తి
గర్భాలలోనే గాక ఇతరత్రాకూడా యున్నది.
ఇవటనే ఒక పవిత్రప్రదేశమున శ్రీయంత్ర
మున్నది. ఇది సదాఅచ్చాదితము, సురశీతము
ఈయంత్రమున కెవరును పూజల నిట చేయరాదు.
చేసినచో శత్రువుల నని విశ్వాసము వీరికి గలదు.
ఈ సంస్థానమంతయు శాక్తమతాక్రాంతము.
కాశ్మీరమున బయలుదేరి అభివృద్ధి న దిన
శాక్తము, క్రమముగా వ్యాపించసాగి గర్భాల,
తేహీలలో స్థాపరనివాస మేర్పరచుకొనినది.

—పోతుకూచి సుబహ్మణ్యకాశ్రి

బాలానందం

(14 వ పేజీ తరువాయి)

మానవసేవ చెయ్యటం, విజయములను సాధించడం." అని చెప్పేసరికి రాజు తన అభిప్రాయాన్ని మరింత బలపర్చుకొని వెంటనే వీరన్నని తన సేనానిగా చేసుకొని సేనాని కుండవలసిన దుస్తులు ఆయుధాలు యిప్పించేడు. వీరన్న యిటీవల వీరన్న సేనాని అని పిలవబడుతున్నాడు.

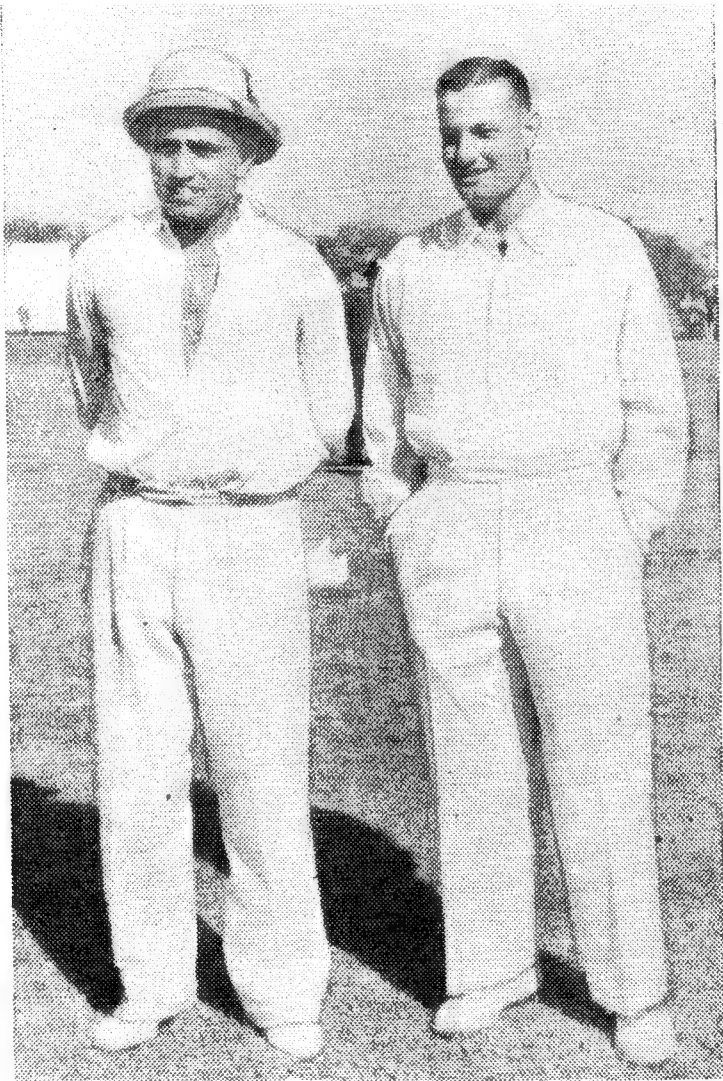
కొంతకాలానికి ఒక గ్రామంలో పులి సంఘటనాందని ప్రజలందరూ రాజుతో ఫిర్యాదు చేసుకున్నారు. వీరన్న సేనానిగారిని, దానిని చంపడం నిమిత్తమై సంఘమని ప్రార్థించేరు. వీరన్న సేనాని యిటీవల గొప్ప శాడుగా చలామణి అవుతున్నాడు. భాండ్లకూడా యితనిని శారించి తిరిగి వచ్చి కాపురంచేస్తాంది. క్రమంగా ముగ్గులు, కండెలు మొదలగు నేత ప్రవకరణాలన్నీ మరిచిపోయాడు. ప్రజలందరకు "మరేమీ భయపడకండి. వీరన్న సేనాని యీ రాజ్యంలో వున్నంతకాలం మీకు ఏ లోటూ రాదు. ఏభయమూ వుండదు" అని చెప్పి ఓదార్చి, రాజకుమార్తెను తన కిచ్చి వివాహం చేస్తానని రాజుగారి తగర వాగ్దానం పొంది, పెద్ద సైన్యంతో పులిని చంపడానికి బయలుదేరాడు వీరన్న సేనాని.

కాని మనవీరన్నకు పులిలోక చూసే సరికి సగంప్రాణాలు పోయాయి. పులి ముందుకు తిరగ్గానే, దగ్గరున్న చెట్టు మీదకే ఎక్కిపోయాడు. కొమ్మల్లోకి పోయి కోతిలా కూర్చున్నాడు. క్రింద పులిమాత్రం 'గాండ్రు, గాండ్రు' మంటూంది. తమ సేనాని, పిల్లిముందు ఎలుకలాగ ఎప్పుడైతే ప్రవర్తించేడో సైనికులుకూడా పారిపోయారు. సైగా యీ సంగతి ప్రజలకి, రాజుకీకూడ తెలియజేశారు. "అలాగే వుండ నీయండి" అన్నాడు రాజు. ఎందుచేత నంటే—యిటువంటివానిని తన కల్లుడు గా స్వీకరించడం రాజుకి యిష్టంలేదు.

వీరన్న సేనాని అదేవిధంగా చెట్టు మీద భోజనంలేకుండా వున్నాడు. పులి కూడా పట్టుదలతో క్రింద కూర్చుంది. ఒకటి, రెండు, మూడు, నాలుగు రోజులు గడిచాయి. నాలుగో రోజునమాత్రం పులి ఆకలిచేత మరింత కోపంగా వుంది. వీరన్నకికూడా ఆకలి దాహం వెయ్యకుండా వుంటుందా? కాని చెట్టుదలతో దీని అంతు చూసేయ్యా లనుకుంటున్నాడు. మధ్యాహ్నం పులి నీరసం చేత పడుకుంది. వీరన్న సేనాని క్రిందకు దిగి రెండడుగులు దూరంలో నిలబడి భయంతో చూస్తున్నాడు. యీ తవరకు పులి ఒంటికన్నులతో చూస్తూనే వుంది. వెంటనే ఒక్కసారి లేచి అరచింది. వీరన్న సేనాని తన శక్తినంతా వుపయోగించి పరుగెత్తి ఎలాగో ఒక కొమ్మని ఎగిరి చెట్టుకొని వేలాడుతున్నాడు. పులి త్వరగా ఆ

చెట్టుక్రిందకే పరుగెత్తుకు వచ్చింది. వీరన్న సేనాని కాలుకీ పులి నోటికి రెండుజానల దూరం వుంది. పులి నోరు తెరుచుకొని కాలు పట్టుకుందామని చూస్తూంది. సమయం కనిపెట్టి, కొమ్మ ఎడమచేత్తో పట్టుకొని, కుడి చేత్తో గట్టిగా తనచేతికత్తి దాని నోట్లోకి విసిరాడు. దైవవశాత్తూ, అది దాని గొంతుకలో గ్రుచ్చుకొని చచ్చింది. పులి నేలమీద పడిపోగానే వీరన్న సేనాని క్రిందకు దూకి పులిని ఒక కొమ్మలో కదిపిచూశాడు. అహా, పులి కదలలేదు. యింకేముంది! తనపై అదృష్టదేవతకు చాలా దయగా వుండనుకున్నాడు. పులితల సరికి రాజు వద్దకు తీసుకుపోయి "రాజా, నీవు, నీ సైనికులూ వట్టి పిరికిపందలు. నాలుగు రోజులనుంచి పులితో నిద్రాహారాలు మాని పోట్లాడి నేటికి విజయం పొందాను. నావంటి వీరుడు లోకంలో

గుజారాల దగ్గరకు ఎచ్చేసరికి కోడి కూసింది. వీరన్న సేనానికి భయం నేసి అరిచాడు. పెళ్లాం మరింత గట్టిగా అరిచింది. మొత్తానికి వారిద్దరూ, తమ స్వగృహం చేరుకుని తలుపులు బిగించారు గాని, వారు వేసిన కేకలకు శత్రువులు లేచారు. నిద్రనుంచి అప్పుడే లేచిన కారణంచేత సరియైన ఆలోచన ఎవరిమట్టుకు వారికే తోందింది కాదు. శత్రువులు మీద పడిపోతున్నారని ప్రతి ఒక్కరూ అనుకున్నారు. శత్రువు లెవరో, మిత్రు లెవరో తెలుసుకోకుండా కత్తులతో నరుక్కున్నారు. వుదయానికి ఒక్కడూ మిగలలేదు. అందరూ యీ ఘటన కార్యం వీరన్న సేనానే చేశాడనుకొన్నారు. వీరన్న సేనానికి యీ సంగతి తెలిసి రాజుదగ్గరకు వచ్చి 'అయ్యా, నాకు యిదెంత పని?' అని తేలిగ్గా అనేసి అర్ధరాజ్యం సంపా

ప్రస్తుతము ఢిల్లీలో ఇండియా, వెస్టు ఇండిస్ దీవులమధ్య జరుగుచున్న క్రికెట్ పోటీలో పాల్గొనుచున్న భారతీయ జట్టు కెప్టెన్ అమర్ నాథ్; వెస్టు ఇండిస్ జట్టు కెప్టెన్ జి. గొడ్డార్డు.

డిండబో డని యిప్పటికీ నీకు బోధపడి వుంటుంది" అన్నాడు. రాజు వీరన్న సేనానికి తన కుమార్తె నిచ్చి వివాహం చేశాడు. యీ సంగతి ప్రక్కరాజుకి తెలిసి పెద్ద సైన్యంతో యుద్ధానికి వెళ్లేడు. ప్రజలందరు వీరన్న సేనానిని రక్షింపమని కోరారు. "ఈ సారి అర్ధరాజ్యం యిస్తాను" అన్న వాగ్దానం రాజు దగ్గర పొంది వీరన్న సేనాని బయలుదేరతా నన్నాడు. కాని తరువాత ఆలోచించగా, ఒక పెద్ద సైన్యాన్ని ఓడించటం, పులిని, ఏనుగుని, దోమని చంపినంత సుఖపు కాదని గ్రహించి అర్ధరాత్రి భార్యను లేపి, తన సంపాదించిన బుగారు, వెండి వస్తువులు మూట కట్టమన్నాడు. యిద్దరూ వారి స్వగ్రామం బయలుదేరారు. శత్రు

దించాడు వీరన్న సేనాని; చక్కగా పరిపాలించాడట. ఎంతో వుదారబుద్ధి కలవాడని, ధర్మాత్ముడయ్యాడని అందరూ చెప్పకొనేవారట. అతని భార్యమాత్రం అతని పాదాలను పువ్వులతోనే పూజిస్తూండేదట.

సంఘమున కేది సుఖము రాక్షసు లెవరు?

(7 వ పేజీ తరువాయి)

కూలముగా దిద్దుట—గ్రంథోపన్యాసాదుల యందు అలంకారాదులకు ప్రాధాన్య మిచ్చి అసలు విషయమును మరుగుపరచుట—త్యాగ వైరాగ్యమూర్తులనిపించుకొనవలయునని వస్త్ర కేశాది బాహ్యచిహ్నములకు ప్రాధాన్య మిచ్చుట—అసందర్భముగా, సమన్వయ శూన్యముగా శాస్త్రములయందలి విషయముల విమర్శించుట—వ్యక్తికిని లోకమునకును బాధాకరమైన

అవసర బాహ్య కర్మలకు ప్రాధాన్య మిచ్చి అమాయకుల స్వార్థముకొరకు మోసపుచ్చుట— వీనిని ధర్మములు కావని ఎరిగియు, వివక్ష నటించుట వాదించుట—ఈ మొదలైనవి.

సన్యాసి వేషము

కాషాయనస్త్రముండవాదులకు ప్రాధాన్యము—అవినీతి ప్రవర్తనకొరకు మోసముతో అమాయకులను శిష్యశిష్యురాల్రుగా చేర్చుకొనుట—అధికతర ఆశ, కోపతాపాదులు ఈ మొదలైనవి.

స్థిరసుఖకామికి సర్వం ఈశ్వరాధీన మని యుండు, నియమబద్ధతాయత్న ముపరమనియును నమ్మి అందు కర్మసంచువారిలో ఐహికముగా కష్టముల పొందువాడును (పోక్రటిస్టు, క్రైస్తవ, ప్రహేళిక, బౌద్ధులు మొలవాదు), సుఖముల పొందువాడును కూడ (అంబరీషుడు, జనకుడు, అశోకుడు, మహామృదు, మొలవాగు) కన్యకాచుండటవలనను, రాక్షస చండాలరలోను కష్టముల పొందు వారును (మారీచుడు, ఔరంగజేబు మొలవాగు), వారియందును ఆ జన్మలో సుఖములనే పొందుచున్న వారును, అలాయుక్తికభిల్లి, రాబగ్గుకైపు మొదలగువారు. కన్యకుచుండటవలనను, నియమబద్ధత మొదట కష్టమైనట్లు, స్వేచ్ఛాప్రవర్తన మొదట సుఖమైనట్లు కన్యకుటవలనను సృష్ట్యభవము తో నంతగా లేని ప్రాణులు స్వేచ్ఛాప్రవర్తన ఇంద్రియనిగ్రహములలో మొదటిది యెక్కువ సుఖదాయని యని భ్రాంతికి లోబడుచుండును. "సర్వం ఈశ్వరాధీన మని మీ సిద్ధాంతము కనుక స్వేచ్ఛాప్రవర్తననే ధర్మముగా స్వీకరించినవో లభించిన ఐహికములను హాయిగా ననుభవించవచ్చును. అవి లభించనివో ఇంతే ఈశ్వర సంకల్ప మనుకొని ఊరడిలవచ్చును. నియమ బద్ధతాధర్మమువలన దొరకిన సుఖములకూడ అనుభవించక వివచుటయు, దొరకనప్పు డోర్పువహించుటయు రెండువిధముల కష్టమే కదా ఫలితము" అని వారి వాదము. కాని స్వేచ్ఛాప్రవర్తకులు తమకు లభించిన సుఖములు చెతులార పాడుచేసికొనుటకు అవకాశము లెక్కువగా ఉండును. వారికి కష్టములయందు మనశ్శాంతి నియమబద్ధతకన్న కన్నంత యెంత యత్నించి నను ఉండుట అసహజము. అట్టి మనశ్శాంతి రాక్షసధర్మ మవలంబించినను వృత్తి, బలల కన్నట్లు మహాభాగవతము తెల్పుచున్నది. కాని అట్టి ఉదాహరణములు బహుఅరుదు. హిరణ్యకశిపు నంతటివాడు లభించిన సుఖముల ననుభవించలేక తన రాక్షసత్వమువలన ప్రహ్లాదునిచే "ప్రాణవాయువుల నొప్పింప"జేసికొనెను. కనుక రాక్షసచండాలత్వములు స్థిర సుఖమునజాలవనియు, 'సర్వం ఈశ్వరాధీన'మను విశ్వాసము, నియమబద్ధతా ప్రయత్నమును, అనుకూల ప్రతికూల ఫలితములందు ఓగ్గును ఆధ్యసించు ప్రాణులే కాలక్రమమున స్థిరసుఖము పొందగలవనియు, నేటిప్రపంచములోను— మనదేశములోను అధిక సంఖ్యాకులు రాక్షసచండాలత్వములే ధర్మమని భావించుచుండుటవలననే ఇంత అశాంతి ప్రబలుచున్నదనియు నా దృఢవిశ్వాసము. ఈ రాక్షసచండాల ధర్మముల స్థిరసుఖము నీజాలవని తగినంత సృష్ట్యభవము పొందిన ప్రాణులయందు మాత్రమే ఈశ్వర విశ్వాసమునకును, నియమావసరమునకును కొంచెము చోటు దొరకగలదు. ఈ చోటు సంపాదించుటకే ప్రాణికి కొన్ని జన్మలు పట్టును. ప్రాణులయందు ఈ బీజములయొక్క దృఢత్వదశలనుబట్టి మానవ సంఘము కూడ, వైశ్య, క్షాత్ర, బ్రాహ్మణ సన్యాసులుగా పూర్వము విభజింపబడినది. కాని బీజములు వేరునుకొనుటకు, దృఢపడుటకు మరికొన్ని జన్మలు పట్టవచ్చును.

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

గుగు పూయ నక్కరలేదు. అయిర్వేద విశిష్ట. తెల్లని రంగును మార్చి కాళ్ళతముగా వెంట్రుకలకు నలుపు విచ్చును. గుణం కానివో. ఔషధ వాసము చేయబడును. తెలుపు కొంపపై యుండిన రూ 2.8.0. మధ్యరకపై యుండిన రూ 3.8.0. పూర్తిగా యుండిన రూ 5.0.0. గమనింపు:- ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ విచ్చు ఔషధము.

Shri Chandra Kanta Pharmacy
No. (127) P.O. Rajdhanavar(Hazariabagh)

విజ్ఞాన విషయాలు :

అవిశోణ కిరణములు, ఫోటో గ్రాఫీ

— 'రాము' —

ఫోటోలు తీయుట, తీయించినట్లు మన కొక వేడుక. చాలా ఆనందించిన దృశ్యములను, కలసికొన్న బంధుమిత్రులను ఫోటోలద్వారా మరీమరీ చూచి సంతోషింపవచ్చును. కెమెరా కన్నుకంటిది. మనకంటికి వస్తువులు ఏవిధముగా కనిపిస్తున్నాయో నగుపడునో, అట్లే అన్నిరంగులతో నుండనట్లు వాటికి ఫోటోలు తీయవచ్చును. చీకటిలో వస్తువులు మనకు కనిపించవు. వాటిపై వెలుగును పడినపుడే వాటిని చూడగల్గెదము. కాని కంటి కనుపడు వెలుగుకు ఏడు రంగుల కిరణములు గలదిమాత్రమే. కానరాని వెలుగురయిన అతినీలవర్ణ కిరణములు, అవిశోణ కిరణములు కెమెరా చూడగలదు. ఈ కిరణములు క్షుప్తపులపై బడినపుడు ఏవిధముగా కనిపించునో ఫోటోలలో చూడవచ్చును.

అవిశోణకిరణముల వెలుగులో నీటి ఆకాశము నల్లగా నుండును. పచ్చని ఆకులు తెల్లగా, నీరు నల్లగా నగుచును. ఈ కారణమువలన దూరములనున్న ప్రకృతి చిత్రముల చక్కగా ఫోటో తీయవచ్చును. మన వాతావరణము భూమి, నీటి ఆవిరి కలిగియుండుటచేత సప్తరంగమయమయిన వెలుగులో కంటితోగాని, కెమెరాతోగాని కొంతదూరమువరకే స్పష్టముగా చూడగల్గెదము. అవిశోణకిరణములకు భూమి, నీటి ఆవిరి అనుపించవు.

భూపటములు (Maps) విమానముల నుండి తీయుటకు అవిశోణ కిరణములెంతయో ఉపయోగించినవి. భూభాగము చక్కగా నగుపడుటయేగాక సరస్సులు, నదులు, అరణ్యములు, భూమిపై విట్టపల్లములు అన్నియు సులభముగా తెలియును. విమానమునుండి చూచినపుడు కంటికి ఒకే విధముగా తెలియువాటి నెన్నింటినో అవిశోణకిరణములు వేర్వేరుగాగుర్తించును. సన్యాసులలో చచ్చినవి, బ్రతికినవి, వాటిలో రక్తములు గుర్తింపగలము. విమానమునుండియే భూమిపై గల వివిధరకముల కలహను, కలుపు

మొక్కల (Weeds)ను, వృక్షముల ఎత్తును, వయస్సును అవలీలగా తెలియనగును. అవిశోణ కిరణముల ఫోటోలలో పట్టుకు వయస్సుక మగు కొలది నలువధికము కలిగియుండును. ఆకులలోని పచ్చపదార్థము (Chlorophyll) ఈ కిరణములకు తెలుపుగానుండుట చేత, కంటికి గుపడిన, చనిపోయిన, లేక రోగబంధురమయిన వృక్ష భాగముల చూడవచ్చును.

యుద్ధకాలములో శత్రువైద్యములు రక్త కరముల వేడుములు వేసి విమానములలో నుండి శత్రుస్థానముల నుక్కేసిండు వారిని తప్ప దాగులలో పడవేయు చుండును. వారున్న ప్రదేశములు ప్రమాసికుల కనుపడకుండ తెల్లని పొగ తెరలు (smoke screens) వాడబడును. మోటారు కాగ్గు, ఇతర శక్తిబడులు పచ్చని కొమ్మల చేత కప్పబడును. గుడారములకు, పరిసరములలోని గడ్డిరంగు పూయబడును. ఇట్టివి అవిశోణకిరణముల ఫోటోలతో గుర్తింపవచ్చును.

చాల రంగులు (Dyes) అవిశోణకిరణములకు పారదర్శకములు (Transparent). అందు వలన వస్త్రమునకు రంగుచాల దట్టముగా నున్నపుడు, బట్ట కేమైన దోషమున్నను, రంగుద్రవము సమముగా నంటకపోయినను కనిపెట్టవచ్చును.

జంతు శాస్త్రములో చాలా కీటకముల శరీర నిర్మాణము పరిశీలించుటకీ కిరణములు తోడ్పడుచున్నవి. చాల కీటకముల దేహమున కొమ్ము పదార్థము (Chitin) ఉండును. ఇది కంటికి నల్లగా ఉండుట చేత కీటక దేహము పరిశీలించుటకు కష్టము కలుగుచున్నది. చిన్న కెమెరాలు నూత్న దర్శినులకు తగినట్లున్నవి. వీటితో నూత్నదర్శని ద్వారా తీసిన ఫోటోలు, కంటితో చూచినప్పటికంటే అధికమున వివరములు తెలుపును. దీనికి ఫోటోమైక్రో గ్రాఫీ (Photomicrography) అని పేరు. ఇట్టి ఫోటోలు అవిశోణకిరణములతో తీసినపుడు

కీటకముల శరీర రచన, శిలాయాపము చెందిన జంతువుల (Fossil animals) పాలునులు, పురాణ జంతువుల (mammoths) వెంట్రుకలు పరిశీలించుటకు వీలు గలిగినది.

కొన్ని జాతులను నిదానము (Diagnosis) లో అవిశోణకిరణముల ఫోటోగ్రాఫీ ఉపయోగపడును. ఈ కిరణములు వాతావరణములోని ధూళిని, లేమను జొచ్చుకొని పొపునట్లే మన శరీరములోని చర్మములోనికి మాంసములోనికి జొచ్చుకొని పోవును. ఉదాహరణకు—చేతి ఫోటో అవిశోణకిరణములతో తీసినపుడు ఫోటోలో చర్మపు క్రింది వాడుల అల్లిక స్పష్టముగా చూపవచ్చును. నాడులు చచ్చి రోగము వచ్చినపు డిట్టి పటమెంతో అపరము.

అవిశోణకిరణముల ఫోటోగ్రాఫీ అపరాధ పరిశోధక శాస్త్రము (Criminology)లో అతిముఖ్యమయిన భాగము. దొంగసంతకాలు (Fingerprints), తుడిపి వేలేలు, దొంగ డాక్యుమెంటు కనిపెట్టవచ్చును. కాలక్రమేణ మన పోయి చదువుటకు కష్టమయిన వస్తుకములును, పత్రములను, అగ్నితో వెయుటల్ల నల్లగా ముట్టబడిన (Charred) వాటిని బహుములభముగా అవిశోణకిరణములతో తీయబడిన ఫోటోలలో చూడవచ్చును.

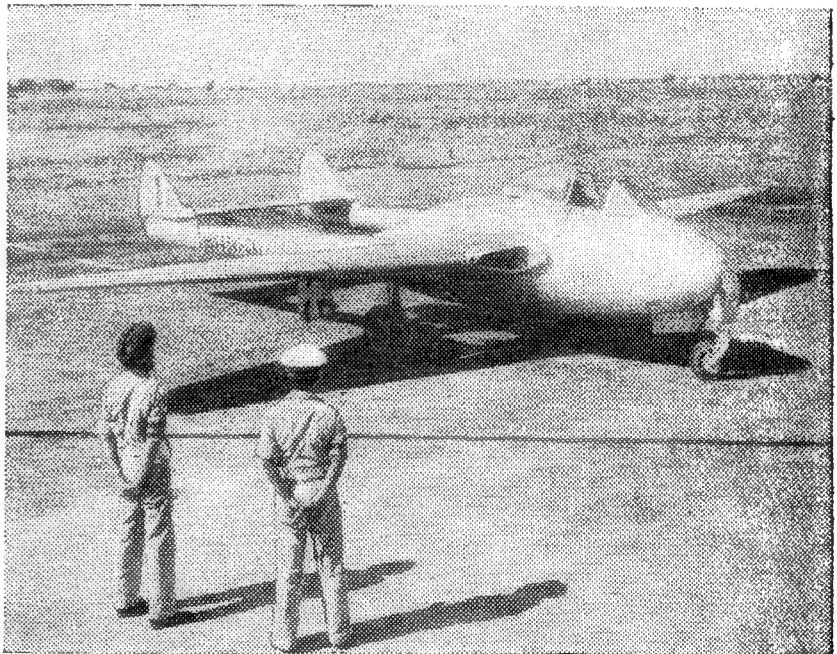
విశ్వము (Universe)లో కంటికి కలిసికొనని అనుపచి నల్ల నక్షత్రము (Black Stars) ఎన్నో ఉన్నవి. ఇవి అవిశోణకిరణముల నుండి

జలుగును. ఈ కిరణముల ఫోటోగ్రాఫీలన ఆ నక్షత్రముల ఉనికిని తెలిసికొన వీలయినది.

అవిశోణకిరణము లన్నపుడు గాఢాంధ్ర కారణముల నూడ ఫోటోలు తీయవచ్చును. ఇది యుద్ధములో అధికముగా బ్లాక్ ఔట్ (Black-Out) ఉన్నపుడు పనికివచ్చినది.

అవిశోణకిరణములు వేడికి (Heat) వెలుగు (Light) కు, కంటికి చెందినవి. వెలుగు రి.వీని వేడి పదార్థములు, అవిశోణ కిరణముల ప్రసరించును. కంటికి చల్లగా నున్నట్లనించు పదార్థములు అవి శోణకిరణముల దృష్టికి అమిత ఉష్ణులు గలవిగా లేలును. ఈ సూత్రము ఉపయోగించి కొలియ (Furnace) ఇంజను, విద్యుత్సాగనములు మొదలయిన వాటి వేడి కొలుపుటకు ఈ కిరణములు వాడబడును.

అవిశోణకిరణములతో ఫోటోలు తీయుట, సామాన్యముగా మనకు తెలిసిన ఫోటోగ్రాఫీ వంటిది. ఎండిల బులు సామాన్య వెలుగురు, ఎక్కు కిరణములు పైబడినపుడు రసాయన వికారము నొందును. అట్లే కొన్ని రంగు పదార్థములు అవి శోణకిరణముల నన మార్పు చెందును. అట్టివేర్వేరినవిగానై, నిశానిగానై అనునవి. అవిశోణకిరణముల ఫోటో తీయుటకు చీకటి అవసరము లేదు. అన్ని ఫోటోల వలెనే సూర్యరశ్మిలోను, కృత్రిమపు వెలుగులలోను తీయవచ్చును. కెమెరాకు కనపడు వెలుగురును నిరోధించే నల్ల నిహిత గాసు ఉంచిన చాలు!

శబంకంటే ఎక్కువ వేగంతో పోగల జెట్ ప్రొజెక్టు రెహాలిటెండు వాంప్రెర్ విమానములు మూడు ఇటీవల ఢిల్లీ చేరినవి. రాయల్ ఇండియన్ విమానదళ విస్తరణకై భారత ప్రభుత్వము వీటిని తెచ్చించినది. ఈ నూతనవిలో ఒకదాన్ని చిత్రంలో చూడవచ్చును.

వివాహము-వయస్సు

(8 వ పేజీ తరువాయి)

మనువు (9-89-90) సవ్యంశబ్దాదు, అన్యోన్యదూరమున వరుడు లగ్నంచకపోతే కన్యక మృతిరకూ తండ్రి ఇంట్లోనే ఉండి పోవచ్చు నన్నాడు. ఇది ఒకవిధంగా నేటి పాశ్చాత్య దాష్ట్యంకరాలు ఎలాకాక కోరిన మాతృత్వరహితానజ్ఞ (Exemption from Motherhood) అని చెప్పవచ్చును. ఈపై మనువు అభిప్రాయాన్నే మహాభారతంలో వేద వ్యాసుడు అంగీకరించినాడు (44-16).

మనువు తరువాత కాలక్రమాన కన్యక వివాహ వయస్సు తిగింపచేసి జరిగింది. శాఖాక్షి గృహ్యసూత్రము ఆషిట్లల బ్రహ్మచర్యము 10, 12 సంవత్సరాలతో అంతమొందుతుంది అని చెప్పినది (19-2). వైఖానసస్మృతి బ్రాహ్మణుడిని నగ్నికనుగానీ, గౌరినిగానీ వివాహమాడవలసిందని చెప్పి నగ్నిక వయస్సు 8 సంవత్సరాలనీ, గౌరీపుష్పవతిగాని 10, 12 సంవత్సరముల కన్యక అని పలికింది. ఒక సూత్రంలో మృతి పర్యంతమా వివాహమాడకుండా ఉంటానికి పైన చెప్పినట్లు మనువు అంగీకరించినా మరొక చోట (9-94) 'మృపుది సంవత్సరాలన్న యువకుడు అందమైన 12 సంవత్సరాల కన్యకను వివాహమాడవలసిందని శాసించాడు. ఆ సూత్రం లోనే పరంపరాగతైన వృత్తలూ, ధర్మాలూ నశించిపోతే నీ తోచినప్పడు 24 సంవత్సరాల వయస్సున్న యువకుడుకూడా 8 సంవత్సరాల కన్యకను వివాహమాడవచ్చు నన్నాడు. పరాశర

స్మృతిలో (ప్రకరణము 8) 8 ఏండ్ల కన్యక గౌరి అనీ, 9 ఏండ్ల కన్యక గౌహిణి అనీ, 10 ఏండ్ల కన్యక రజస్వల అనీ చెప్పిఉంది. 12 ఏండ్లు వచ్చిన తరువాత కన్యాదానం చెయ్యకపోతే ఆమె రజస్సును పిత్తదే. తలు పానం చేస్తారట. ఆమె తల్లిదండ్రులూ, జ్యేష్ఠభ్రాతలూ నరకాన్ని పొందుతారట. యమపరాశరాది గ్రంథాల రజస్వలానంతర వివాహాన్ని పాపకృత్యంగా పరిగణించినవి. క్రమక్రమంగా 'అష్టవర్షా ద్ధవేత్ కన్యా' అనే ఆరోగ్య వీర్పడ్డది. బాల్యవివాహాలు ప్రబలినవి.

రామాయణంలో (అరణ్యకాండ 47-10-11) వివాహవయస్సు కి సీతారాములకు వయస్సు 6, 16 సంవత్సరాలు. కానీ కాటి లగ్నిని అర్ధ శాస్త్రంలో త్రివిధకన్యకు 16 వ ఏట వివాహం చెయ్యటం యుక్తమని కనిపిస్తున్నది.

చైద్యశాస్త్రజ్ఞుడు శుశ్రుతాచార్యులు 25 సంవత్సరాలు వచ్చినతర్వాత యువకుడికి, 12 ఏండ్లు వచ్చినతరువాత బాలికకూ వివాహం చేయవచ్చున్నాడు. వాగ్గుట్టుడు యువకుని వయస్సు 21 సంవత్సరాలకు తగిలించి, బాలికలకు 15, 16 సంవత్సరాలకు పూర్వం సంతానం కలగటం ప్రారంభిస్తే తల్లికి బిడ్డలకి ప్రమాద మున్నాడు.

శుశ్రుతాచార్యుల మతాన్ని అనుసరించి శ్రీజాతిలో ఋతుగర్భం 12 వ ఏట ప్రారంభించి 50 సంవత్సరాల వరకూ ఉంటుంది. 15 మొదలు 45 ఏళ్లవరకూ సామాన్యంగా సంతానాన్ని పొందవచ్చును. అనాటి భారతీయుని విద్యాభ్యాసానికి 25 సంవత్సరాలు పట్టి ఉండటంవల్ల పురుషుని వైవాహిక వయస్సు 25 అని అయిన చెప్పిఉంటాడు. పూర్ణపురుష

యుష జీవనాన్ని వివాహ విభాగాలు చేస్తే 32 సంవత్సరాలు ఉండు. సన్యాసాశ్రమము లేక పోతే బ్రాహ్మచర్య గావ్యధ్య వానప్రస్థులు ఒక్కొక్కదానికి 32 సంవత్సరాలనీ, నాలుగు ఆశ్రమాలు ఉన్నప్పుడు ఒక్కొక్కదానికి వయస్సు 25 సంవత్సరాలనీ శుశ్రుతాచార్యులు భావించిఉంచవచ్చునని ఒక ఆధునిక వైద్య శాస్త్రజ్ఞుని అభిప్రాయం.

పురుషుల మధ్య వైవాహిక వయస్సులో అంతరం ఎంత పెంచవలెననేది మరొక సమస్య. వీరి ఇగువరి మధ్య ఉండే అంతరాన్ని బట్టి కూడా కలిగే సంతానము, సౌఖ్యకరమైన జీవనగూ ఆధార పడి ఉంటుంది. ప్రపంచంలో సర్వసామాన్యంగా అనేకజాతుల్లో పురుషుని కంటే వధువు వయస్సు తక్కువగా ఉంటుంది. ఎక్కడైనా వరునికంటే వధువు వయస్సు అధికంగా ఉంటే దానికి ప్రత్యేకమైన కారణాలు ఉండవచ్చును. అన్న చనిపోయినప్పుడు అన్న భార్యను విధిగా వివాహమాడవలసిన సందర్భాలలో తప్పకుండా వధువు వయస్సులో పరుని మించిఉంటుంది. ఆధునికయుగంలోని ప్రణయ వివాహాల్లో కొన్ని సందర్భాలలోకూడా పరుని కంటే వధువు వయస్సు న పైదదిగా ఉండవచ్చును. సర్వసామాన్యంగా అటువంటి సందర్భాలలోకూడా విజ్ఞులు దానికి ఏదో మానసిక దౌర్బల్య సంబంధమైన సూలకారణాన్ని చెప్పుతున్నారు. ఏదేలేలోనైనా పరుడు తప్పకుండా తనకంటే వయస్సున కొంత తక్కువగా ఉన్నదానినే వివాహం చేసుకోటం ఆచారంగా ఉంటుంది. శుశ్రుతాచార్యుల మతాన్ని అనుసరించి శ్రీలలో ఋతుగర్భం 15 సంవత్సరము

మొదలు 45 వరకూ ఉంటుంది. కాబట్టి వారి ఇగువరిమధ్యా సౌఖ్యకరమైన జీవనమా, సంతానగూ కలుగ. అనంటే 15 సంవత్సరాల అంతరం ఉండేతీరాలై నని అవగతమౌతున్నది. మనువు కూడా ముప్పది సంవత్సరాల యువకుడు పన్నెండు సంవత్సరాల కన్యకను వివాహమాడవలసిందని అన్నాడు. (9-24). అంటే ఆయన మతానకూడా 18 సంవత్సరాల అంతరం ఉన్నదన్నమాట. నేడు భారతదేశంలో జరుగుతున్న వివాహాల్లో సమావరల అంతరం 5 మొదలు 15 సంవత్సరాలు ఉంటాఉన్నది. మహర్షి వాత్సేయి యుడు ఆయన సూత్రంలో (3-1-2) 'త్రైదృష్టిభృతి న్యాయసం' అని చెప్పినాడు. అంటే సభావరుల మధ్య అంతరం తప్పకుండా మూడు సంవత్సరాలైనా ఉండే తీరాల్సిమాట. దీనిని బట్టి 5 మొదలు 15 సంవత్సరాల వరకూ అంతరం ఉండవచ్చును. 'అర్బ అఫ్ లవ్ ఇడ్ ది ఓరియంట్' అనే గ్రంథంలో యాక. కె. బాసు మహాశయుడు భార్యగర్భరల అంతరాన్ని గురించి 'Ten years of age may be put as the safe biologic 'buffer' between marital partners in view of the fact that the senile changes take place earlier in Women than in Men and that feminine charm is always the outstanding asset in the balance sheet of Nuptials' అని వ్రాసి ఉన్నాడు. అంటే మొత్తమొదటి ఏ మతాన్ని అనుసరించి చూచినా మూడు సంవత్సరాలకన్నా తక్కువగాని అంతరం వసూరుల మధ్య తప్పకుండా ఉండేతీరాలై నని అర్థమౌతున్నది.

వ్యవసాయదాయములు : పన్నులు

శ్రీ ఎన్. కృష్ణమూర్తి

దేశములో నెటుచూచిన నోకవిధమును యనం తృప్తి ప్రభలియున్నదను సంగతి లోకవిది తము. పాలితనములలో కనివిని ఎటుగని యఖండిమగు మార్పులు కల్గినను, సామాన్యజనుల జీవితపరిస్థితులలో నే విషమగు మార్పులు గోచ రించుటలేదు. దారిద్ర్యజీవితముకొని వికట హాసములలో మూల్యము, కృశించిపోవుచున్న కార్మిక, కర్షక జనుల జీవితసౌభాగ్యముల పెంపొందించు ప్రయత్నించుటకు బదులు, మన రాష్ట్రప్రభుత్వ మన్యమనస్కులై యుండుట యాశ్చర్యకరమగు విషయము. దేశములోని ప్రతి వస్తువుయొక్క ధరలు యుద్ధమునకు వెనుకటి వానికన్న 150 రెట్లు పెచ్చు పెరిగినప్పుడు ప్రభుత్వ వినియోగములును, యశక్తులవలె మాకీ భావము వహించిరి. పరిస్థితులు కృత్రిమించి రాగాన పడుదాక కేంద్రప్రభుత్వము కార్యదీక్ష వహించలేకపోయెను.

గత 4 వ తారీఖున, ద్రవ్యోల్బణమే దేశము లోని యనర్థములన్నిటికి కారణముగా గ్రహించి, దాని నరికట్టుటకు ప్రభుత్వము 4 నూచనలు చేసెను. (1) సాధ్యమైనంతవరకు, రాష్ట్ర కేంద్రప్రభుత్వములు, తమ తమ ఖర్చులను తగ్గించుకొని, తమకు వచ్చు రాబడుల హెచ్చుచేసి కొనుటకు ప్రయత్నించవలెననియు; (2) వస్తువుల ధరలలోన, జీవితప్రమాణములలో (Cost of living) నింక పెనుగుదలలేకుండు చేయుటకు తక్షమే మార్గము చక్కదిద్దవలెననియు; (3) సాధ్యమైనంతవరకు, ఆరోహణ మానముల ప్రకారము, వస్తువుల ధరలను తగు హద్దుదాక తగ్గించుటకును, వస్తువుల యుత్పత్తి సరఫరాల నభివృద్ధిచేయుటకును ప్రయత్నించవలెననియు; (4) ప్రస్తుతము చలామణిలోనన్న కొనుబడి ద్రవ్యము నే విధముగానైన తగ్గించుటకు మార్గము కనిపెట్టి, వాని నమలుపరచవలెననియు—ఈ నూచనల సారాంశము. ఆర్థికవైతల ధరలలో నీ విషయమందు పూర్తిగ గ్రహింపబడకపోయినను, కొన్ని విషయములలోనైన, వారి నూచనల సంగీకరించినందులకు, కేంద్రప్రభుత్వమునకు కృతజ్ఞులము. కాని ఈ నూచనల నమలుపర్చుట యందు మాత్రము చాల మాంద్యము కనపట్టుచున్నది.

తమ బడ్జెట్లలో నాదాయ వ్యయముల సమ ముగా నుంచుటకు ప్రయత్నించక, కొన్ని రాష్ట్రములలో నాదాయములకన్న వ్యయము లెక్కువదేయు అలవాటుకలదు. అట్టివానిలో నిప్పుడు మన మద్రాసురాష్ట్రముకంటె యని చెప్పవచ్చును. ఇది కరకన్ననో, యిట్టి పరిస్థితు లలో రాష్ట్రములకు, కేంద్రప్రభుత్వము వారి తోషికముల (Subsidies) నందజేయుచుండెడిది. కాని నేటి దేశములోని, అగమ్యపరిస్థితు లలో నిట్టి పారితోషికములను, కేంద్రప్రభుత్వ మివ్వలేమనియు, అదనపు ఆదాయములు కావలసి నదో నదపు పన్నుల విధించుకొనవచ్చుననియు, నూచించుచు, వీలైనచో మద్యపాననిషేధము, జమిందారీల రద్దు మొదలగు సంస్కారములను, కొద్దికాలముపాటు, ఆపుదలచేయుట దేశ సౌభాగ్యదాయకము కాగలదనియు కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు నూచించియున్నారు.

కాని ఈ సలహాల నితరరాష్ట్రములన్నియు పాటించినను, మన రాష్ట్రము పాటించక రాష్ట్ర మంతట మద్యపాననిషేధము నమలుపరచిరి. దాని మూలమన వచ్చు ఆదాయనష్టములను తోకవిధమున తీర్చుటకు ప్రయత్నించక మునుపే జమిందారీల రద్దు బిల్లును చిర్రుకు గొని వచ్చిరి. ఈ రెండవ సంస్కరణములను దేశ మనకు లాభదాయకమే యైనను, ప్రస్తుతము, జమిందారుల కివ్వవలసిన పారితోషికముల నెట్లు సమకూర్చుదలచినదో తెలియదు.

పోనీ, రాష్ట్రములో పరిస్థితులన్నో ఎటు చూచినను దారిద్ర్యజీవిత తాంసకమే అగపడుచున్నది. ఆంధ్రజిల్లాలలోని పరిస్థితులు మరి విషమించియున్నవి. కొద్దిమంది భూస్వాముల చేతులలో కీలుబొమ్మలై కంఠగతప్రాణులై బాధపడుచున్న పీడితజనుల కన్నటికైన మంచి

రోజులు వచ్చునా యనిపించక మానదు. ఇక, వ్యవసాయసదుపాయములుకాని, సరియైన రోడ్లుకాని, నీటి సరఫరా సదుపాయములు కాని, ఆరోగ్యమార్గములుకాని యవలంబించుటకు ప్రస్తుతాదాయములు చాలవని మన మంత్రులు పాటపాడుచున్నారు. ఇట్టి క్లిష్ట పరిస్థితులలో, మద్యనిషేధమునకు బదులు, దేశ సౌభాగ్యదాయకములగు పనలను చేసియున్నచో ప్రభుత్వము ఎడల కృతజ్ఞులై యుండెడివారము. దానికి బదులు రామపాదసాగరుకంటి ప్రాజెక్టుల నెరవేర్చుట కాదాయములు చాల మనుచున్నారు.

అయినదానికై విచారించుట కర్తవ్యము కానేరదు. ఈ సంస్కరణముల కల్గిన ధన నష్టముల నే విధముగానైన, కూడచేయుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించవలెను. అట్టి కార్య దీక్ష గలవారికి, వ్యవసాయదాయములపై పన్నులను విధించినచో మంచి రాబడి రాగలదు.

మన దేశము పూర్తిగా వ్యవసాయదేశమని ఆనాదినుండి పేరుగాంచియున్నది. ఇట్టి దేశ ములో, వ్యవసాయదాయాలపై పన్నులు విధించకపోవు లాశ్చర్యమగు విషయము. ప్రపంచ మందలి యన్ని దేశములందు నీ పన్ను విధింపబడి యున్నది. మన దేశమందు దీవిషయము చర్చింప బడుచున్నదే కాని అవలంబించు బడుట లేదు.

శ్రీ మిహిరగులుడు (10 వ పేజీ తరువాయి)

చ : ఆ వెనక 'గర్భ' విశేషణం మీ దేశాని కొచ్చి నేర్పాగాని, దానిధ్వనే మేం విన్నా! నే : ఎట్లా! ఆహా, ఆమాయకు లన్నమాట! చ : గర్భమంటే మాయా? నే : మా రోజుల్లో అట్లాగే అనువిస్తుంది. చ : ఆహా, యేం పాపులం? ఈ రోజుల్లో యంత యెంత బాగుండేది? నే : మహాబాగుండేది! తమ రేదన్న చింత తమ కుండొచ్చు గాని, తమకంటేవారు రేదన్న కొరత మాకు లేదు. చ : అంటే? నే : యేమీ లేదు! తమవంటివారు, అంటే తమకు మల్లే వాదించేవారు, మాకు కోటాను కోట్లు? చ : అహా! వారికి మేం ప్రభువులమైతే యెంత బాగుండేది!

నే : ప్రభువులమటుకు తమ వంటివారు లేరనా! తమ కట్లాటి శ్రమెందుకని రాజ్యాలు సాగిస్తున్నారు. చ : రాజ్యాలంటా, వందరూ రాజులేనా? నే : రాజశబ్ద మినాడు సార్థమైన ట్టిదివర కన్నదూ కాల్! రంజించేవాడెల్లా రాజైతే యీ రోజుల్లో రంజించలేని వాడు రాజు కాలేడు. చ : ఆహా, ఆహా! మహామంచికాలమాయ్ మీకాలం!! అయితే రంజించడ మంటే మీఅర్థ మేమిటాయ్? నే : మాలర్థ మేమిటి, మీఅర్థ మేమిటి? అందరర్థ మొకటే—స్థూలంగా సంతోషపెట్టడ మన్నమాట. అట్లా చేసేవాడు రాజు.

చ : ఏయే విషయాల్లో? నే : ఒకవిషయ మేమిటి? అన్నివిష యాల్లో. చ : అవివేకులంతా వ్యసనాలంటారే, అవి కూడా ఆ విషయాల్లో నుంటాయా? నే : (స్వ) ఆరి, పీడిమొగం తగలడా! చూద్దాం. (ప్ర) మహాప్రభూ, మహాబాగా అన్నారు, అడిగారు. అవే ప్రధానవిషయాలు—ప్రధానా యేమిటి, అసలు విషయా లవే. చ : (అనందం నూచిస్తూ) బలే, బాగుంది!! అరే, యెన్ని కాలాల్లో మే మెరుగున్నాం, మాముందరికాలా లెన్నిటిని గురించి విన్నాం! మీకాలంకంటి కాల పెన్నదూ లేదురా! వ్యవసాల్లో మేం మాప్రజల్ను సంతోషపెట్టిన డైవ్యరూ పెట్టలేదురా!

కామనకమిమన కార్యదర్శి లేటను సహిత మీ వేన్నులకు క్రమపద్ధతులపై విధింపవచ్చునని సలహా నిచ్చెను. ఎప్పుడు చర్యకు వచ్చినను, ఇట్టి పన్నులను వేయుట అన్యాయమనియో, పన్నుల నేకరించుట కష్టమనియో, అట్టి భూస్వాముల, ఆదాయ వ్యయముల పట్టి తయారుచేయుట కష్టమనియో, నా విషయములయం దువాసీతత వహించుచు వచ్చిరి. కాని యట్టి చర్యలమూల ముననే నిశిత విమర్శలకు తావు కలగజేసి యుండిరి. సామ్యవాదుల విమర్శలపై నాగ్రహము జూపుటకు బదులు వారి విమర్శలలోని సత్యా సత్యములను గ్రహించి, సత్యమార్గముల నానంద మతో నవలంబించిన ఎడల విమర్శకుల కోరిక నూడెంతోకన వారగుదురు. దానికిబదులు, వారిపై నాగ్రహించి తాము దున్నక పంటల ననభవింప జూచు భూస్వాముల నదుపులలోకి తెచ్చుటకు బదులు, పీడిత పరిస్థితులలో ఏ విధమైన మార్పులు చేయుటకు ప్రయత్నించక పోవుట అన్యాయము.

విత్తులకనే పంటకావలెననెడి భూస్వాముల ఆదాయములపై ఆ రోహణ మాన ప్రకారం పన్నులు వేయుటచే ప్రభుత్వమునకు విశేష లాభము, రాబడి సమకూడుటయేగాక, దేశమందలి యనర్థ మొకటి రూపుమాపబడిన దగును. ఈ పన్ను లింతవరకు లేకపోవుటచే పన్నుల నెగుర వేయుదులవాట్లు పెంపొందుచున్నవి. పరిశ్రమ లపై పన్నులు వేసినప్పుడు పన్నులు చెల్లించు

నే : (ఆతురతను నూచిస్తూ) చిత్తం, చిత్తం. కొంచెం తక్కిళ్లు నెలవియ్యనా!

చ : తక్కిళ్లేమిటా! (గొంతు సవరించు కుంటూ, లాలాజలం తుంపురజడి గురుపిస్తూ) అవి జూపక మొస్తూంటే యిప్పుడు నోరూ గూంది! సప్తస్వననా లేవిరా, చెప్ప.

నే : జూదం, వ్యభిచారం, త్రాగుడు, వేట, వాక్యగువ్యం, చౌర్యం, పరనింద.

చ : భేష్ : వాట్లో అన్నిట్నీ ప్రకొపించ జేసి జేగియమానంగా వెలిగించగలిగిం చెదిరా?

నే : (నివ్వరపడి) నాకు తెలిలేదు స్వామీ.

చ : ఇంతేరా నీ తెలివి, ఆలోచనాశక్తి? త్రాగుడు : దాన్ని పునాదిని చేస్తే, జూదంలో వెనకా ముందూ విచారించకుండా పంచెంమీద పంచెం వెయ్యుచ్చు : వ్యభిచారాన్ని కల్తీలేని కామవిషయంజేసి మంచి చెడుగు లేకుండా యిచ్చ మొచ్చినంత కఠినంగా జరుపుకోవచ్చు : వేటలో కడుపుతో వున్న జంతువుల్ను జంపి లోపలున్న వెన్నముద్దలాంటి పిండాల్నూ గించవచ్చు : పరుషంగా మాట్లాడడంలో బండ బూతుల పంచాంగా న్ననర్థంగా విప్పొచ్చు : దొంగతనం పరాయివాళ్లనక మనవాండ్లనక, చివరకు కట్టుకున్న భార్యనక, కన్న సంతాన మనక నిరాశూటంగా జెయ్యుచ్చు : పరుల న్నిందించేప్పుడు ఉన్నవి, లేనివి కలిపి నోటి కడ్డం లాకుండా వదలిచ్చు : ఏమంటావ్?

నే : (స్వ) పీడితాదం చెట్టుకంద బెట్టా, ప్రభువుల్లో పీడివంటి భవే లే డనకుంటా!! (ప్ర) చిత్తం. ఆలోచించేకొద్దీ మహాబాగుంది తమ వర్గన.

చ : అందుకని మే మేం జేమామంటే అంద రికి మల్లే ఊళ్లబెట, నీచవాటికల్లో పెట్టుకుండా బ్రాహ్మణవీధుల్లోగూడా ప్రతి పదోయిల్లు కల్లు దుకాణంగా వుంచాం. దేవాలయం వుంటే దాని గోపుర ద్వారాని కిరువైపులా దుకాణాలు పెట్టించాం.

నే : (ఆశ్చర్యంతో) ఆ దేమిటండీ, దేవాలయాల్లోగూడానా?

చ : మీరంతా అవివేకులాయ్! టేంఉ అక్కడే వుంటారే దైవభక్తి ఫలించడానికేం గావాలి?—ఉండ్రకం, ఏకాగ్రత. నిమతో విన రెండూ కుదిరినట్లు మరొకవిధంగా కుదిరదు. ఆ స్థితిలో దైవదర్శనం జేసుకునేప్పటికి అహం బ్రహ్మస్మి అనేదో బాగా మనస్సు తెక్కు తుంది.

నే : జానంజోయ్. అంగుకనే గాబోలు మాకాలంలో కొన్ని తురకరాజ్యల్లో దేవా

టకు బదులు, అట్టి పెట్టుబడిదారు లందరూ తమ పెట్టుబడులను పరిశ్రమలూండి, వ్యవసాయములోనికి మార్చుకుని లాభము పొందుచున్నారు. కా నివ్వజిట్టి పన్నులు విధించినచో యిట్టి దుర్లభాటులకు తావుండదు. ఇట్టి పన్నులు విధించుటచే ప్రజలందరు కు నూ సమాన న్యాయము జరుగగలదు. మరియు దీనివల్ల విశేష ముగా ఇదికరకు చలామణిలోనున్న కొనుగోడి ద్రవ్యము, యిప్పుడు ప్రభుత్వాధీనమునకుగావున, ద్రవ్యోల్బణము నరికట్టుటయేగాక, నితరదేశసౌభాగ్యదాయకములగు పనులయందు వినియోగించుటకు ఆదాయము తోడ్పడును.

ఈ రకపు పన్నుల నిదికరకే అస్సాము ప్రభుత్వము 1939 సం॥ లో ఆమోదించియుండెను. ప్రస్తుతము సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వ మీ పన్నులను వేయుటకు నిర్ణయించి రాబోవు ఎసెంబ్లీలో బిల్లు రూపమున చర్యకు తీసుకువచ్చుటకు నిశ్చయించిరి. కాని మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వము నీ నిర్ణయమునకు వచ్చినదో తెలియుటలేదు. విడా కుల చట్టము, బహు భార్యానిషేధచట్టము మొదలగు అనవసర విషయములను చర్చించుట కున్న యుత్సాహము నిట్టి ముఖ్యవిషయములందున్నట్లు కచ్చుడదు.

దేశసౌభాగ్యమే తమ లక్ష్యమనియు, గైతరు కూలీల అభ్యుచ్చితయే, తమ కర్తవ్యమనియు ప్రతినచేసి, ప్రజల ఓట్లపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వమై న్న మనమంత్రు లిప్పటికైన, గైతరుకూలీల పరిస్థితు బాగుచేయుటకు పూనుకొనుదు రని, సమయము వచ్చినపుడే, అదనపులాదాయములను నేకరించు కొని దేశసౌభాగ్యదాయకములగు సంస్కరణలను చేయుదురనియు ఆశించుచున్నాము.

లయాల కెదురుగా నో ప్రక్క నోకల్లు దుకాణాలు, మాంసపు కొట్లా వుంటాయ్.

చ : నిజంగా, ఆహా వాండ్లవల్లో మాశిష్టు లోయ్. నీవు అప్పుడప్పుడు చెప్పేది చూస్తే మేమీ కాలంలో లాకపోతిమి కదా అన్న చింత పేదొస్తుంది.

నే : చిత్తం. తమ రాజ్య మెం తుండే వండి?

చ : ఎట్లా నీకు తెలిసేట్లు చెప్పేది? పార సీకం పడిమటిహద్దునంచి ఉత్తరాన కశ్యప సముద్రం (కాసియన్) దాకా, దక్షిణాన హింమానసముద్రందాకా గీత గియ్యి జంటమీద. కశ్యపసముద్రపుగీతను తూర్పున కాశ్మీరందాకా పెంచు. అక్కణ్ణుంచి ఉజ్జయినిదాకా గీసి పడ మరముద్రందాకా పోనీ, అదీ మా సామ్రాజ్యరూ దాన్ని మేమంతా చూడ్దాం. చూద్దా మను కుంటుండగా (వణకుచు—నెమ్మదిగా) యోకో ధర్మడి కా మాయరోగ మొచ్చింది.

నే : చిత్తం, గొప్పదే. తమకు సైన్య మెం తుండేది?

చ : ఎప్పుడూ ఒక కో టుండేది. అంగ రక్షకులే అట్లు వుండేవాండ్లు.

నే : వాండ్లందరికీ శేతనాలా?

చ : చాదస్తూడా, వేతనా లే రాజ్య మియ్యి గలదు? వాండ్లక్క డుంటే అక్కడి ప్రజలే వాండ్లను భరించాలి. ప్రజలు తోడ్పడకుంటే దోచుకుతినమని ఆజ్ఞ.

నే : దాని కంతా సంతనావిధానం?

చ : సంతనావిధాన మేమిటి? ఇంటికి పది మంది నప్పగించడం—వాండ్లు తిన్నతర్వాతనే యింటివాండ్లు తినడం.

నే : బాగుంది.

1-యోధుడు : చక్రవర్తి శిఖామణి, తండ్రిగారి సభ.

చ : మరిచా : వెళ్ళివస్తాం. మంచినాశవ్. నీ వెప్పుడు కావాలంటే, అప్పు దొస్తాం.

(జయధ్వానాల్లో నిష్క్రమిస్తాడు.)

నే : (ఆశ్చర్యంతో) ఆరి పిళ్ల నిల్లువునా పాతెయ్య! చరిత్రలో నన్న క్రొవ్యా లన్ని టికి, కుతంత్రా లన్నిటికి మెరుగు బెట్టారే పిండ్లు? దుర్విధానాలన్నిల్నీ తీర్చిదిద్దారే!! కాలంలోవాండ్లు పిండ్లతో నెట్టా వేగా రబ్బా?!! యోకోధర్మవర్మ నెంత పొగడి పూజ చేస్తే దేశానికామహాసౌభావుడి ఋణం దీర్తుంది? కాలచక్రగమన మెంత విపరీతం! (గుండె కొట్టు కుంటూ) ఎంత విపరీతం, విపరీతం!.....

(నిష్క్రమిం)

సంస్కృత సాహిత్యము

కాళిదాసు : కావ్యకమనీయత

[శ్రీ బసిరెడ్డి ఈశ్వరరెడ్డి]

మహాకవి కాళిదాసును గురించి అతని మహాత్మ్యపుస్తకము గురించి అధునికులు ఎన్నో విధాలుగా తులనాత్మకంగా విమర్శించిరి. కొందరు అతనిని శృంగారరసపారంగతుడనీ మరికొందరు సరసకవిత్వచో విలాసుడనీ భూషింతురు, కవిసామాన్యమైన యీ మామూలు గురుజాలకే, కాళిదాసును పెద్దగా పొగడడంలో అరం లేదు. కాళిదాసు యొక్క అంతరార్థాన్ని, అతని విలక్షణతలను నిర్వాహాన్ని అతిస్వల్ప సంఖ్యాకులే గుర్తించి యుందురు. ప్రాచీన కవులు కేవలం "ఉపమా కాళిదాసస్య" అనే ఒక్కమాటతో కాళిదాసవిషయకమైన విమర్శకు యిత్రీ చెప్పివేరి.

సంస్కృత సాహిత్యంలో కాళిదాసు ద్వారానే వచయుగ స్థాపన జరిగినది. అతని సమయంలో కవులు అందరూ కవితాకన్యను ఆశ్రయదాతల మనోరంజనకున్నా దీర్ఘసూరసరసకున్నా చమత్కార పదబంధ ములకున్నా వినియోగిస్తూ "రసే సారః చమత్కరః" అను వాక్యాన్ని సాధికము చేయుచుండిరి. కాళిదాసు రాకతో సంస్కృతం నవతైత్తన్యాన్ని పొందినది. కావ్యబంధము లన్నియూ సజలిపోయినవి. ప్రకృతితో రాగాత్మిక సంబంధాన్ని, ఆత్మీయతనూ అతడు పొందెను. అచేతనమందు చేతనత్వాన్నా రోపించి, యితడు సృష్టి యంతటనూ వాస్తవికప్రేమతో చిత్రించెను. అందువల్లనే కాబోలు యితడు ప్రకృతి చిత్రణలో అనితర సాధ్యమైనంత సాఫల్యాన్ని పొందగల్గెను. మేఘ సందేశంలో అచేతనాన్ని సచేతనంగా సృష్టించి ప్రకృతి ప్రాధాన్యాన్ని పరిగణించినందువల్ల యితన్ని మనం నేటి రహస్యవాదమునకు ప్రేరేపకుడనవచ్చును. కోరితే భావకవి మని కూడా పిలువవచ్చును.

సమదృష్టియే యతని ముఖ్యగుణము. ప్రతి రసంలోనూ మునిగిపోతూ తామరారు పై నీటివలె చరిస్తాడు. ప్రియతమ భుజాలింగితులై సురత క్షణాన్ని పోంది సుఖించే మత్తకాశిమలనే గాక కృషి ఫలమంతా నీడే నంటూ ప్రీతితో మేఘుని వైపు జూచే జనపదసభపులకు కూడా యితడు మరువలేదు. యిత మధురంగా పల్లప్రజలకు, వర్ణించిన ప్రాచీన కవి యిత డొక్కడే యనవచ్చును. ఒక్క డాదాహరణ చూడుడు: "త్వయాన్యోత్తం కృషిఫల వితి భ్రూమిలాస్మాన్ భ్రష్టైః, ప్రీతిస్త్విగ్ధైః ర్జనపదసభా లో చ వైః పీయమానః, సద్యః సీరోత్కంఠాసురభిః క్షేత్ర మారుహ్య మాం కించిత్ప్రశ్నాత్ ప్రజలఘ్నగతిః భూయ ఏవోత్తరేణ"

ఈ మహాకవియొక్క మేఘ సందేశము భావాలరాశి యనవచ్చును. యిత విపులమైన భావజాలము మనకు ఏ గ్రంథంలో నా కనిపించదు. కావ్యంలోని పై మెరుగులకే ఉద్బిత్తబిద్బిబ్బయ్యే అరసికరసి కులకు యందులో ఏ రసమూ గోచరించదు. పెళ్ళాంకోసం మేఘంతో మొలపెట్టు కోవడమా? ఎంత హాస్యకరమైన విషయం? కానీ మన హృదయంలో నిజమైన భావుకత ఉంటే, సహృదయత్వం, మానసస్యభావపరిచయం ఉంటే మనం కూడా యత్తునివిలాపమునకు సహానుభూతిని పొందగలము. ముఖ్యంగా పూర్వమేఘము విరహంలోని ఉల్లేఖకాంతుకున్నా వైపరీత్యానికన్నీ నిదర్శన మవచ్చును. విరహాని యొక్క ఆశక్యతనూ, ఆకాంక్షలనూ యించి సునివేతంగా ఎవ్వరూ వర్ణించలేదు.

అతని శాకుంతలములో ముఖ్య రసము శృంగారమైనా అందులో గౌరంగా అన్ని రసాలకున్నా స్థాన మున్నది. "మర్త్య లోకంలో స్వర్గాన్ని, పుష్పంలో ఫలాన్ని చూడ

వలెనన్నచువ్వు, శాకుంతలా నే నే చదునము" అను శాలీ విమర్శకు మనం గమనించవలెను. శాలీమహాకవి యొక్క కవిత్వ పూర్ణమైన ప్రశంసకు యుచ్చుట ఉల్లేఖితే అసంభవం కాదను కొంటారు "Wouldst thou see springs blossoms and fruits of its decline, wouldst thou see by what the souls enraptured feasted fed, wouldst thou have this earth and heaven in one sele name combine I name thee Oh Shakuntala! and all at once is said."

శాకుంతలంలోని నాలుగవ అంకం ముగిసి పరిగింత పెద్దంది. శకుంతల పతివద్దకు వచ్చిన మైతే విరాగి కణ్వుడు కూడా ఆ శాల్మి నిలుపుకోలేడు. లేళ్ళుకూడా వర్షులు తిన్న. తాను పెంచిన లలిలకు కూడా కేకంతల విడువలేను. సతులు భర్తల గృహాలకు వెళ్ళే దృశ్యంలో గెండు కేలేండలాటికి యిప్పటి కన్నీ యిసుగులైనా కేడం లేదు. యీ దృశ్యం యింకెన్నెండో వర్షైనా ముగ్ధస్పర్శి

నాయకుల కామోద్దీపనకు చేసే వారు. మూడికోసం పూర్వీకులు వర్ణించారని తామూ వర్ణించడంతో, అతి పేలవంగా శృంగార వర్ణనలుండేవి. రఘువంశంలో ఆశ్రమ వర్ణన, కుమారసంధాన, కేదేసంహారాల్లో ప్రకృతి ప్రేమకు సాక్ష్యములనవచ్చును. కేవలం మూడి కోసం, పెద్దలు లక్షణ గ్రంథాల్లో ఆహుించా రని యితడే విషయాన్ని వ్రాయలేదు. పూర్వీకుల మామలనూ, కావ్యరీతులనూ, యితడెప్పుడూ అచకరించలేదు. మేఘ సందేశాన్ని అంతరహితంగా నవలివేయడం యితని వాచస్పత్యంత్రావ్యానికి తార్కాణము. పూర్వం ఏకకీ అంతరహితంగా కావ్యాన్ని వ్రాయలేదనవచ్చును. ఆనాడు ప్రహసనాలకు ఏకొద్దిమందియో రచించినారు. నున కాళిదాసుని మాళవికాన్ని మిత్రనాటకము ప్రహసన మనవచ్చును. నాటి రాజుల విషయ వాంఛ, యువకులై పడే పడు పాట్లు రాణుల రీభసాలూ యీ నాటకం వ్యాసా మనకు తెలియును. విదూషకుడు తార్కుడు కాదుగానూడా ఉండేవాడేమో. మాలవి కాన్ని మిత్రము "అతని ప్రథమ నాటకము

ఇటలీ రిపబ్లిక్ వారి కోత్నక సందర్భంలో ఢిల్లీ లోని ఇంగ్లీషు కాలనీస్ డీ కరోబియో నివాసంలో ఇటీవలే జరిగిన ఒక విందులో గవర్నర్ జనరల్ రాజాజీకి ఆమె స్వాగతమిస్తున్నది.

గానే ఉండగలదు. పురాతన భారతీయసంస్కృతి, సంపూర్ణాంతు యిన్నెండైనా చెక్కుచెదరలేదు. యీ విషయం శకుంతల ద్వారా ముఖ్యంగా చతుర్థాంకం ద్వారా తెలుసుకొనవచ్చును. యీ అంకంలోనే వాదకులు పాత్రలతో సమైక్యరసానుభూతిని పొందుదురు. అందుకే పూర్వం "కావ్యేషు నాటకం రమ్యం, నాటకేషు శకుంతలా, తత్రాపిచ నభుగోఽంకః..." అన్నారు.

ఇతడు ఏ రసాన్ని చిత్రించినా అందులో సరవకుడై ఆ విషయంలో తనకంటే యితరుడు చచ్చాతో న భవిష్యతి అనుపించు శక్తి యతని కున్నది. కరుణారసమన్నుడై యితడు, కుమార సంధానంలో శతీశవి వైధవ్య దుఃఖముతో మన హృదయాల్ని ద్రవీభూతించేసి పాశకులతో కూడా "నవనైగవ్య మహ్య వేదవమ్" అనిపించ గలిగినాడు. ఆధునిక సంఘ సంస్కారుల్లో ఎవరైనా విభవా ప్రీతి వ్యాద యాన్ని ఇంత గాఢంగా అపారవేదనా భరితంగా చిత్రించగలరా? అని నా సందేహం.

ప్రకృతి చిత్రణలో యతని కున్నంత ప్రేమ పరవశత్వం మరే కవికినీ లేదని చెప్పవచ్చును. కుమార సంధానంలో ప్రథమంలోనే అత్యంత విశదంగా హిమాలయాన్ని వర్ణించడం, మూడి వాడులైన కవులకు అప్రస్తుత మనిపించవచ్చు. ఆ కాలంనాటి అనేకులు ప్రకృతి వర్ణన నాయుకా

హాస్యప్రధానమైనా శృంగార రసం కూడా యందులో ప్రధానమైన రసము. హాస్యానికి శృంగారానికి యీ నాటకంలో చక్కని సామంజస్య మున్నది. మానవులలో నీ కుళ్ళును బయటబెట్టడానికి ప్రహసనం అత్యుత్తమమైన సాధనము. కాళిదాసే గాక ప్రతిరచయితా తమనాటకాల్లో శాధులకు చరచిండదానాల్లో సంతోషించే నీచులుగా వర్ణించినారు. ఆనాడు శాధమతస్వంసానికి సాహిత్యం కూడా సాధన మయినది.

అతని రఘువంశం కావ్యాత్మకమైన చరిత్ర. ఇది చరిత్ర (History) అనడానికేమీ సందేహము లేదు. ఇందులో క్రమక్రమం వంశచరిత్ర వర్ణింపబడినది. యీ కావ్యంలో కవిత్వాను విన్నవానిలో లేక యథార్థ విషయాన్నే వర్ణించి యుండును. అజమహారాజు యొక్క అపజయము, తుదకు వంశం నశించి పోవడం కూడా వర్ణించినాడు. యీ కావ్యంలోని భాష సరళమైనా భావములు మాత్రం అత్యుత్తమ మైనవి. ఆకాలంనాటి అనేక సరిసిక్కులు ఆచారవ్యవహారాలూ రఘువంశంలో తెలుప బడినవి. వీవో ఒక మహారాజును పొగడడానికి ఆ కావ్యం వ్రాయలేదు. పొగడడానికి వితే యిత గ్రంథం యితహాసనూ అక్కరలేదు. ఒక రాజును యింద్రుడు చంద్రుడు అనివర్ణిస్తే సరిపొయ్యేది. రఘువంశంలో కాళిదాసు తాను అల్పజ్ఞుడనని వ్రాశాడంటే ఆశ్చర్య పడవచ్చురలేదు. యిత మహాకవి యిత విన గ్రుడు, విసిక్కుడు కావడం ఆశ్చర్యకారణమైనా అతని సామ్యతవంటి నిరాశంబరం నుంచీ నేటి కవులు గుణపాతం నేర్చుకొన వలసి యున్నది. అతడు తన కళైగతివిషయ చిత్రణలో ఎక్కడా ప్రగల్భాన్ని చూపించ లేదు. కృత్యసూర్యప్రభవో వంశీ, మందః కవియతేః ప్రార్థికంటి సద్యాలు అతని ఉత్తమగుణాల్ని చిరసాయిగా చాటగలవు. భాష సరళమైనా భావప్రకటనకు అటంకము కలుగలేదు. ఇతిహాస మైనా కావ్యతత్వం చెడలేదు. యిదే రఘువంశ రమణీయత. యిదే కాళిదాసు కళానైపుణ్యం. ఇట్టి గ్రంథాన్ని భారతరకు పతనీయంగా నియమించడమెందుకో నాకు అగతం కాలేదు.

ప్రతి మహాకవి సాహిత్యంలో ఒక కొత్త శైలిని, కొత్త భావాల్ని సృష్టిస్తాడు. యిది సామాన్య కవులకసాధ్యమైనది. వెయ్యి యేళ్ళాల్లో కాళిదాసుయొక్క రచనలు తక్షణం తెలిసికొనవచ్చును. అతని శైలిలో ఆకర్షణ ఎక్కువ, అసహజత్వం తక్కువ. శృంగార రసాన్ని అత్యంతగాఢంగా వర్ణించినా అల్లలముటమాత్రం స్పృశించ లేదు. ప్రతి కావ్యం లోనూ సత్యానికి, సుందరానికి శివమునకూ సమన్వయం చేశాడు. చాలామంది కవులు సత్యాన్ని సౌందర్యాన్ని ఆరాధిస్తారే కానీ, శివత్వం లోకకళ్యాణం పై దృష్టి బహుకొంది మందికే ఉన్నది. పాశ్చాత్యుల రచనలు బీభత్సంగా ఉండును. మేకోస్పియరు నాటకాలు హత్యలు, అత్యాచారములతో నిండి యున్నవి. మన భారతీయుల దృష్టి అమంగళం. వైపు పోనే పోదు. అందుకే అమంగళ పరిహారానికి కిరాతార్జునీ యాన్ని భారవి అనీ-శివుపాలవధను మాఘమనీ, తారకాసురవధను కుమారసంధాన మనీ పేరుపెట్టినారు. యిరవయ్యో శతాబ్దానికి కూడా ఆదర్శంగా ఉండేఉత్తమ నాటకాల్ని శాత్రుత్వంగా మానవుని హృదయాన్ని స్పందింప జేయు కావ్యాలకు రచించి ప్రాచ్యులకూ పాశ్చాత్యులకూ ఒక ఉత్తమ సంధాన ముపించిన కాళిదాసు ఋణం భారతీయులు తీర్చుకొనజాలరు. అతని రచనలు నిత్య నూతన మైనవి. ఏ కాలమందైనా ఆదర్శంగా మనగలిగినవి. కాలానికి అతీత మైనవి. అతడూ కాలాతీతుడు. యీ కవి పుంగవుని కావ్యాలకు దేశ భాషలలో ఉత్తమ పండితులచే అనువదంప జేస్తే మనం అక్షేపప్రజలకు కాళిదాస సాహిత్యపరిచితులుగాను కాళిదాసు విషయమై మన కర్తవ్యాన్ని నెరవేర్చినవారుగాను అవుదుము.

తాజ్ మహల్ బీడిలు
REGISTERED TRADE MARK
Syed Kader, Pensioned Havildar, Beedi Merchant
Pension Line, Washermenpet, Madras.
మెసర్సు నయ్యద్ బాదర్,
వావర్ మహాపేట, మద్రాసు 21.

జీవులభూత భవిష్యత్తులను జ్యోతిషికులు చూడ గల రసి ప్రతితి, అట్టితరి, నిశానమయ విని ర్మల నీలాభ్రాన్ని చూచిన ప్రతిజీవియు కొంత వరకు జ్యోతిషుడని చెప్పవచ్చును. ఏమంటే, తల కైకెత్తి తారాగణాన్ని ఆలోకించినప్పుడు, ఆ తుణుకునండి శతకోట్ల సంవత్సరాలవరకు గతించిన యావత్ కాలవాహినిని అజ్ఞాతంగా, ఏక మహారాష్ట్ర పీఠీస్తున్నాడు. గ్రహగతులను చూస్తూన్నప్పటికీ జ్యోతిషం చెప్పలేని సామాన్య వ్యక్తివలె, ఈ ప్రేక్షకుడు పైతం తా నాలో కించిన దృశ్యంయొక్క గూఢార్థాన్ని అవగాహన చేసికోలేకపోతున్నాడు. కాని, భూత కాలాన్ని వివిధపరిమాణాలుగల ఖండాలుగా విభాగించి—ఉదాహరణకు 41, 81, 17, 32, 41, 200, 380, 20,00,00,000 సంవత్సరాల పరిమాణాలు—అయాసంవత్సరాల క్రితం గతించిన తుణాల నన్నిటిని సుమారు తేకకాలమండే ఉద్భవములుగా జీవి చూస్తున్నాడన్న సత్యం మాత్రము నిర్వివాదమైనది. అయితే, ఆ మహా తృప్తిపరిశీలనయొక్క ఆంతర్యాన్ని గ్రహించు సామర్థ్యం ప్రతిజీవి లేదు. యథార్థమేమంటే, ఆకాశగర్భాలలోనికి దృక్పాతాన్ని పంపిన ప్రతిజీవియు గతించిన కాలగర్భాలను పైతం అనారాధ్యంగా శోధిస్తున్నాడు. ఉద్భవములు ధైర్య ప్రతిజీవి యు యావత్ భూత కాలాన్ని పఠించిన చాపవిధంగా చూడగలుగుతున్నాడు; తన యిష్టానుసారంగా, ఏదోఒకవిధంగా మాత్రమే. భూతభవిష్యత్తులలో భూతకాలాన్ని ఆలోకించు సామర్థ్య మున్నదను మాత్రాన ప్రతి ప్రేక్షకుని సగంతు జ్యోతిషునిగా పరిగణింపవచ్చునా?

పై ప్రశ్నకు 'లేదు' అను సమాధానం చెప్పవలసివస్తుంది. కాలమునకు ఆకాశమునకు గల సంబంధపరంగా 'భూతము', 'భవిష్యత్తు', 'వర్తమానము' అని పదముల ఆధారాన్ని నిర్దిష్టంగా నిర్వచించాలి. ప్రాపంచిక విషయాలలో సంబంధించినది జ్యోతిషము. జ్యోతిషికుని కేంద్ర విభూమి. జీవరాసులగుర్ని, అందులో ముఖ్యంగా మానవునిగుర్ని, మానవసంఘాలగుర్ని మానవ జాతిని సమైక్యంగా సమీకరించు వివిధశక్తుల గుర్ని తర్కించు జ్యోతిషికుడు ఉపగ్రహ సహిత గ్రహపరిశీలనకు సూర్యునికి దూరమై గల ప్రాబల్యాన్ని, తారకాప్రచోదనల బలాన్ని గణిస్తాడు. మొత్తంపై గ్రహసౌరతారకా ప్రచోదితమైన భూమిలో పైరుపంటలు వర్షాతపాలు ఏ సంవత్సరమం చెల్లుంటాయో, సాంఘికంగాను, రాజకీయంగాను ఏజాతి ఎటు ప్రవర్తించు నూచిన లున్నవో, లోకవ్యవహార పరిణామ మెట్లు నూచితమైనదో విశదీకరిస్తాడు. అది అత్యంతవశ్యకము. కిటక పక్షి మృగాదు లలోకన్న మానవజాతిలో జీవనస్ఫర్గ (Struggle for Existence) విపరీతమగ్గ మవలంబించింది. నాగరికతా బంధాల జక్కిన మానవుడు 'బలమున్నవారిదే రాజ్య'మను ప్రాథమిక ఆటవిక నూత్రాన్ని ఆమోదించు మనోధైర్యాన్ని ప్రదర్శింపలేకపోతున్నాడు. మానవునికి స్వతస్సిద్ధమైన బహు స్వాతంత్ర్యాలగుర్ని ఒకవంక గంభీరోపన్యాసాలిస్తూ, వ్యక్తిస్వాతంత్ర్య ప్రతిష్ఠాపనకే యుద్ధమొనరిస్తున్నామని ఘోషిస్తూ, తేరోకవంక మహాపట్టణాలను గూఢమూషి, శత సహస్ర జీవులను భస్మం చేయు బాంబులను రాక్షసంగా ప్రయోగిస్తూ మరణహోమాల్లో విధ్వంసం చేస్తున్నాడు. సర్వమానవ సౌభ్రాతృత్వము తీగపై మృదుమధురగానం చేస్తూ, వెను వెంటనే మతకత్తు జాతిపై పమ్యాది కఠోరనాదాలచే కల్లోలతాతావరణాన్ని కల్పిస్తున్నాడు. ఇది దుస్సహము. ఈ విషమపరిస్థితిని విశాల హృదయంతో ఎదుర్కొనకుంటే మానవజాతికి భవిష్యత్తు లేదు. తారాగ్రహ-మానవ సంబంధాలను మాతృతరంగా విమర్శించి, మదాంధుడై ఆత్మ వివాదానికి దాదాతీస్తూ మానవునికి, వాని కభ్యుదయమార్గాలు చూపు బాధ్యతను జ్యోతిషికులు వహించాలి.

కాలము, ఆకాశము (Space) అననవి ఒకదాని కొకటి సంబంధించని రెండు సత్యములని సామాన్య అభిప్రాయము. కాలవాహిని ఒక అనవరతప్రవాహము. ప్రతివస్తువు కాలంలో ప్రభవించి, కాలంలో యథార్థి పరిణామ మొంది, కాలంలోనే లయహతుంది. కాలము

గతావలోకనము

శ్రీ వసంతరావు వేంకటరావు

దయాదాక్షిణ్య తరుగదు; మంచి చెడుగులని, బాలవృద్ధులని, సభననిర్ధనులని విభేదాలు పాటించదు. చేతనాచేతనములలో నేడిగాని కాలాన్ని అతిక్రమించలేదు; దాని పరమావధి వివాదమే! ఒక గ్రహంపై నివసిస్తూన్న మనం, అట్టి కాలాన్ని, మన సౌకర్యానికై 'భూతము', 'వర్తమానము', 'భవిష్యత్తు' అని మూడు భాగాలు చేసి వ్యవహరిస్తున్నాము. వర్తమాన మత్యంత స్వల్పము. వర్తమానం నిరంతరంగా భూత కాలంలో చేరుతుంది; గడియారం టిక్కు టిక్కు మంటూంటే తుణు వెంటడి తుణు అనారాధ్యంగా భూతకాలమహారణ్యంలోనికి తిరోగమిస్తుంది; ఆ తుణాలను తిరిగి సంపాదించు సామర్థ్యం మనకు లేదు. అనంతమైన భూతకాల మొకవంక, అనంతమైన భవిష్యత్తొక వంక వర్తమానాని కున్నాయి. అనంతభూత కాలంనుండి అనంతభవిష్యత్తులోనికి కేరమానం ద్వారా నిరంతరయాత్ర సాగిస్తున్నాము. యథార్థానికి, భూతభవిష్యత్కాలాలను గుర్తించి హింకే వర్తమానంయొక్క ప్రయోజనమేమో! ఈ కాలభాగాలలో నేడికాని మనందర కొకే యరం స్ఫురింపజేస్తుంది. మనలోకం కాక అనేక లోకాలకాశాలలో ఉన్నాయి. మన వర్తమానభావము ఏ యితర లోకవాసియొక్క వర్తమానంతోనైనా సరిపడునా అని ప్రశ్నించు కొన్నప్పుడు కొంత విషమిస్తుంది. ఒక్క భూలోక సంఘటనలలోనే జ్యోతిషమున్న జ్యోతిషికునికి బాధలేదు; వాని దృష్టిలో భూత భవిష్యత్ వర్తమానములు నిర్దిష్టమైన కాలభాగములే. కాని, ఆ సంఖ్యాకంగా నన్న నక్షత్ర లోకాలకు మానసికయాత్ర గావించి, అంజవైనా జీవులుంటే, వారు దూరదర్శినికంటే యంత్రాలతో భూలోకాన్ని చూస్తూ సంభాషించుకొనుచుండగా విన్నామనుకొంటే, ఈ క్రింది సంభాషణలో నేడైన సంభవించుట కవకాశ ముంది:

1. మొదటి విజ్ఞాని: ఏమి జనసమాహము! పెద్ద దండాన్ని ధరించిన గోచితారాయడు సముద్రముఖంగా బయలుదేరుతుంటే ఈ అట్టహాస మేమిటి?

రెండవ విజ్ఞాని: ఔను. ఇదంతా ఉప్పు చేసికోడానికి మానవుని కున్న హక్కును సాపించడానికి!

(గాంధీజీ దండీప్రయాణంగుర్ని)

2. మొదటి విజ్ఞాని: ఈ మానవుని ప్రవర్తన దుర్జ్ఞేయంగా నుంది. త్యాగంతో వాతావరణాన్నే మార్చేడు!

రెండవ విజ్ఞాని: ఆహా! ధర్మానికి అహింసకు బద్ధుడై మానవహృదయంలోనే పరివర్తనం కలిగించేడు.

(బుద్ధునిగుర్ని)

ఏండ్లక్రితం సంభవించిన దండీ ప్రయాణ ఘటనను చూచి, 25 శతాబ్దాలక్రిందట జీవించిన గౌతమబుద్ధుని చూచి, ఈ సమయంలో పరలోక వాసులు ప్రసంగించుకొంటున్నారన్నది మన కసంగతంగాను, విపరీతంగాను కనిపించవచ్చును. అదంతా మనకు గతం; ముందే వెన్నుడు కాల గర్భంలోనుండి రాబట్టలేని గతం; కాని, ఆ విజ్ఞానులకది వర్తమానమే! దండీప్రయాణ సన్నద్ధుడైన గాంధీమహాత్ముని కొందరు, ధర్మ ప్రబోధబద్ధుడైన బుద్ధుని మరికొందరు ఈ సమయ మండే చూస్తున్నారు. అంటే, భూవాసులవలె వారుకూడా భూతకాలంలోనికి చూస్తున్నారు.

జీవుల గతావలోకనము చూచు సామర్థ్యం స్వయంకృపిచే సంపాదించిన జ్యోతిషికులవలె, ఈ విధముగా భూతకాలాన్ని పీఠీంచు శక్తి మనం సంపాదించినదికాదు; అది కేవలము ప్రకృతి

దత్తము. విశ్వప్రకృతిలో అంతర్భూతమైన దన వచ్చును. ఆకాశమందు విక్షిప్తమైయున్న బహునక్షత్రలోకాలలో దేనియందున్న జీవి యేని ఆకాశాన్ని చూచినప్పుడు, విధిగా గతాన్ని ఆలోకిస్తున్నాడు. ఒక సానం నుండి తేరోక సానానికి పోవుటకు కాంతి కొంతకాలం తీసికుంటుంది. ప్రతిసెకను 1,86,000 మైళ్ల దూరం చొప్పున ప్రయాణంచేస్తుంది. ఈ వేగం ఊహా తీత మాటచేతను కాంతి ప్రయాణించు దూరాల పరిమాణం మిక్కిలి మాటచేతను, వాటి కను వైన కొలబద్దనొకటి విజ్ఞాన రేఖాటచేసేరు. అది 'కాంతిసంవత్సరం'; సెకనుకి 186,000 మైళ్ల వేగంతో గమించు కాంతి ఒక సంవత్సరంలో పోవుదూరాన్ని నిర్దేశిస్తుంది. కాంతిసంవత్సర పరిమాణాన్ని సులభంగా కనుగొనవచ్చును. కాంతి వేగాన్ని—186,000 మైళ్లు—సంవత్సరంలోగల సెకనుల—60 X 60 X 24 X 365—సంఖ్యచే గుణించగా లభిస్తుంది. ఆ గుణకారం వల్ల వచ్చు సంఖ్య సుమారు 6 లక్షలకొట్టు అనగా, ఇప్పుడొక జ్యోతిషి వెలిగిస్తే వానిచుండి ప్రసరింపబడే కాంతి కిరణం ఒక సంవత్సర మయేనికి 6 లక్షలకొట్టు మైళ్ల దూరములో నుంటుంది. ఆ సంవత్సరంలో ఈ 6 లక్షల కొట్ల మైళ్ల ప్రయాణం చేసింది

ఆకాశమందలి నక్షత్రాలు బహుమధువు. జాబితా చేత నక్షత్రాలతారాభాలు కొంతవరకైన నూహించుకొనుటకై నక్షత్రాల లక్షణాల కాంతి వత్సరాలలో చెప్పుకొనవలసిన అవసరం కలిగిందని గమనించేము. మన కణిసమీపంగా నన్న ఆల్ఫా సెంటారి (Alpha Centauri) అను తారయొక్కదూరం 25 లక్షలకొట్లమైళ్లు, లేక 41 కాంతివత్సరాలు. కొన్ని లక్షలమైళ్ల నిడివి గలిగి మహాగ్రంగా మండుచున్న ఆ గొళం నేడొక వెలుగుచుక్కవలె కనిపిస్తుంది. అయితే నేడా నక్షత్ర మెట్లుందో అల్లుమాత్రం మన కది కనిపించదు; 41 సంవత్సరాల క్రిందనున్న దాని స్వరూపాన్ని ప్రేక్షకుడు నేడు చూస్తున్నాడు. ఏమంటే, ఆనాడా తారనుండి బయలుదేరిన కాంతికిరణాలు ఈ 41 సంవత్సరాలలో విరామంలేకుండా 25 లక్షలకొట్ల మైళ్లదూరం ప్రయాణంచేసి, ఈనాడు భూమిని చేరుకొని, ప్రేక్షకుని కంట్లో జొరవడి, ఆ నక్షత్రం యొక్క ఉనికిని తెలియజేస్తున్నాయి. ఈ విజయదశమినాడు చూచినవారికి 1944 జూలైలో నన్నదాని స్వరూపం గోచరిస్తుంది. 1944 వ సంవత్సరాంతానికి ఆ తారయొక్క మహగడ నెరిగించు చిహ్నం లేవియు లేనివిధంగా అది విచ్చిన్నమై దహింకొందము; మండి నాశనమై అంతర్ధానమైన దహింకొందము. కాని, 1949 మార్చి నెలాఖరువరకు రేయివెంటడి రేయి నా తారను మనం చూస్తూనే యుంటాము; దాని ప్రసారం యొక్క చిత్రపటాలను తీస్తున్న ఖగోళపదార్థ విజ్ఞాని యొక్క పటాలలో దాని రశ్మి యొక్క ముద్ర గోచరిస్తూనే యుంటుంది. ప్రతితార చరిత్ర మిట్టిదే; తార నశించిన పిదప అది దృగ్గోచర మాయండు కాలపరిమాణం మారుతూంటుంది. ఏ తార గానిండు, దాని వర్తమానస్వరూపం మన మెరుగము; ఎంతకాలం క్రిందటి స్వరూపాన్ని పూర్వం చూస్తున్నామన్నది దాని దూరంతో సంబంధించినది. ఈనాడాకాశంలో చూచిన తార, నిజంగా ఇప్పుడక్కడున్నదని చెప్పలేము.

తారాభూటంలో నుజ్జ్వలతరమైన సిరియస్ (Sirius) అను, తార 81 కాంతి వత్సరాల దూరంలో నుంది. ఈ విజయదశమినాడు దానిని చూచినవారికి దృగ్గోచర మయే స్వరూపం 1940

ఏప్రిల్ నాటిది. నక్షత్రలోకాలలో మేధావంతులైన జీవులున్నారనుకొందము. మన దూరదర్శిని కన్న విశిష్టమైన యంత్రాలను భూమిపైవు త్రిప్పి, భూమిలో సంభవిస్తూన్న సంఘటనలను ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నారనుకొందము. ఈ విజయదశమినాటిరాత్రి నక్షత్రవాసు లందరూ తమతమ యంత్రాలను భూమిపైవు కేంద్రీకరిస్తే రనుకొందము. నక్షత్రవాసులతో గోచరించోదృశ్య మేమంటే, దసరాపండుగల సందడి కాదు, శాంతిభద్రతల రక్తజారమై మనవారు మోదరాబాదులో ప్రవేశించుచున్న దృశ్యం గాదు; తార కొక ఘటన గోచరిస్తుంది. ఆల్ఫా సెంటారివాసుల కనుపించునవి గతి మహా సంగ్రామంలో బాంబుల కేలుకి కెల్లబడిన మహాగ్ర జావీలలు, భూమి వివాదాలు. సిరియస్ వాసులకు గోచరించేవి ఆరంభదశలో నన్న రెండవ ప్రపంచ మహా సంగ్రామ దృశ్యాలు. మొన్న మొన్న చూచిన గాంధీమహాత్ముని దండీప్రయాణం గుర్ని మార్కా శ్వర్యాలలో చిక్కినూంటారు. 18 కాంతి వత్సరాల దూరంలోనున్న ఆల్టయరు (Altair) వాసులు. 34 కాంతి వత్సరాల దూరమందున్న పోలక్సు (Pollux) నక్షత్రవాసులు మొదటి ప్రపంచ మహాసంగ్రామాన్ని పీఠీస్తూ మానవ శ్రూరత్వానికి చిక్కు తాతుంటారు. భీకరాన్ని జ్వాలల వెలిగింపుచు పరితప్తమానదవ్యనిస్సా రంతో భగ్నమైన వెసవియస్ (Vesuvius) అగ్నిపర్వతాన్ని చూస్తూ (1906) ఆ ఆగ్నేయోద్ధారంలో బడి భస్మమైన జీవుల దుర్గతి తపిస్తుంటారు 41 కాంతివత్సర దూరంలోనున్న బూటీస్ (Bootes) రాశిలోని ఆర్క్యుట్యురస్ (Arcturus) నక్షత్రవాసులు. 200 కాంతి సంవత్సరాల దూరంలోనున్న బెటిల్గూస్ (Betelgeux) నక్షత్రానికి మానసికంగా యాత్ర గావించిన పక్షమందు కైకార్పు, సింధియా, హోల్బాల్డు, భాకెన్లేల సహాయంతో పీష్యాబాలాజీ బాజీ రావు ఉత్తరహిందూస్తాన్లో పెక్కుభాగాలు స్వాధీనం చేసికొని పోలిస్తుంటే అనామధ్యమే అద్వానీ అను ఆఫ్ఘను ప్రభువు ప్రారంభించిన (1748) దండయాత్రను వారిస్స డాలోకిస్తుంటారు. 380 కాంతి సంవత్సరాల దూరంలో నన్నవృష్టిరాశిలోని జ్యేష్ఠానక్షత్ర (Antares) లోకానికి మానసికంగా పోయినట్లయితే శ్రీకల్వణ దేవరాయలు పిదప రామరాయల కాలంలో ఊర్లును లేకపై తిల్లికోట యుద్ధములో రామరాయలను చంప (1565) యుద్ధానంతరం కొంతకాలంవరకు మహమ్మదీయ పైనికులలో దేశాన్ని కొల్లగొట్టి, రమ్యపూర్వాలను గూర్చి, ప్రజలను హింసిస్తూన్న దృశ్యాలు మొన్న మొన్ననే (1768) చూచినట్లు సంభాషించు కొంటూన్న జ్యేష్ఠావాసులను వినగలము. 20 కొట్ల కాంతివత్సరాల దూరంలోనున్న సెయ్యి లాలో ప్రవేశించి, అందలి బృహత్ యంత్రాలతో భూమిని చూచినట్లైతే భూతలంపై పక్షులు కనిపించవు, మనుష్యులు గోచరించరు, సక్రమ ద్రవ్య తిరిగి కనిపించదు, నిర్ణాతుకంగా భూతలంపై తిరుగాడు సరిసృపాలు మాత్రమే దృగ్గోచర మయేవి; అప్పటికి పక్షులు జన్మించలేదు, మానవులు దృగ్గవించలేదు.

మానసికవేగం అనంతం కాబట్టి ఈ నక్షత్ర యాత్రానంతరం లిప్తలో స్వస్థలం చేరుకొని ఆల్ఫా సెంటారి, సిరియస్, ఆల్టయరు, పోలక్సు, ఆర్క్యుట్యురస్, బిటిల్గూస్, అంటారిస్, సెయ్యిలాలోకాల వివిధ అనుభవాలను సమీక్షించినప్పుడు, ఒక లోకంనుంచి ఏరెం డితర లోకాలవారి వర్తమానకాలభావము ఏకీభవించదన్న సత్యం స్పష్టమౌతుంది. ఒకే తుణాన్ని విహవియసు పర్యవర్తనాన్ని తత్సంబంధమైన వివాదాన్ని ఆర్క్యుట్యురస్ వాసులు చూస్తూండాగా, మొదటి ప్రపంచమహాసంగ్రామాన్ని పీఠీస్తున్నారు పోలక్సు లోకవాసులు; మొదటి ఆఫ్ఘను దండయాత్ర నాలోకిస్తున్నారు, అంటారిస్ లోకజీవులు. ఇట్లు, ప్రతిలోకవాసులకు, మనవలెనే ఒకవిధమైన భూతభవిష్యత్ వర్త

లోకమధ్యమైకోసం ఐక్యరాజ్యసమితి అనేక ఉపసంఘాలను ఏర్పాటుచేసింది. వాటిలో ఒకటి వైజ్ఞానికటాం. ఈ కటాం లోనా శ్లంఠా అసాగ్యులు; ఆకలిస్తే పేనులు తెక్కు పెట్టగలరు. వీరిలో మృత్తిక అనే ఆంధ్రయుడు, చంద్రశేఖర్ అనే భారతీయుడు, క్లెవర్ట్స్ అనే అమెరికావాడు ఈయన శాస్త్రంలోకి ఎక్కారు. ఈ త్రిమూర్తులూ మొదటయిన శాస్త్రానికశాస్త్రజ్ఞుడు; రెండవవాడు ఆర్థికశాస్త్రజ్ఞుడు; మూడవవాడు సాంఘికవిజ్ఞానపరిశోధకుడు. మూడవ ప్రపంచయుద్ధానికి దారితీస్తున్న వర్ణవైషమ్యాలను శోధించి, కారణాలను విరూపించి, సుష్ట తర్కించటానికి సంకల్పించారు.

ప్రస్తుతం పలువిధమైనవిజ్ఞాన ప్రజలను ఆకర్షించి పిడిస్తున్నవి. యానాగల్ అగ్రజ్యులకు సరిపడదు. తెలువాళ్ళకు సర్వవాళ్ళకు సాధ్యమగుదు. సుస్థి ములకు సాంఘికములకు సెలమి పొసగుదు. పెట్టుబడిదారులయినా వైకార్మికులు మండి పడతారు. పనివాళ్ళనుమాత్రే యజమాన్లు అనుహించుకుంటారు. బ్రాహ్మణులంటే ఆ బ్రాహ్మణులకు జ్యేష్ఠం. కమ్యూనిస్టులంటే కాంగ్రెసు వారికి కంటికం. కాంగ్రెసువాళ్ళంటే సాంఘిక మహాసభవాళ్ళకు కడుపుమంట. ఉన్నవాడంటే లేనివాడికి కుర్చీ. లేనివాడంటే ఉన్నవాడికి నాడెం. ఈవిధంగా జాతివిభేదాలు. వర్ణవైషమ్యాలు. కులవిభేదాలు ప్రపంచమంతటా మారవున్న హింసించి పీల్చి పీల్చిచేస్తున్నవి. పీల్చి గొడవ ఏమిటో తెలుసుకోవటానికి బయలుదేరారు ఈ యువరు యువమంతులు.

ఈ త్రిమూర్తులు శాస్త్రజ్ఞులారే పంథా మనాయగా నూచించారు. అది వైకో-ఆనా లినిస్ నూత్రాన్ని ఆకర్షిస్తుంది. ప్రస్తుతం అములులో ఉంటున్న జాడ్యాలు, ముఖ్యంగా గొప్పవారికి సంబంధించినంతవరకైనా, మానసిక సంఘర్షణల సంప్రాప్త రుపుతున్నవంటి. పుట్టక నుంచి ఇప్పటివరకు మానసికపరిణామాన్ని పరిశీలించి, ఉద్దేశాలను, కోర్కెలను, భావాలను, నాటిని ప్రతిఘటించిన సంఘటనలను పరిశీలించి, ఆంతరంగంలో ఆణగర్హింపించిన వాంఛలను తెల్పి ఎత్తి, సంగతి సందర్భాలన్నీ వ్యక్తికి అరటి పండు ఒలిచిపెట్టినట్లు విశదీకరించబంపట్ల ఈ మాయకోగాలు మాయం అవుత వని శాస్త్రజ్ఞులు నిరూపించారు. అనేకప్రకారం వ్యక్తులకు బదులు వర్గాలనే తీసుకుని, సరిపడని వర్గాలను నుగించి వారు ఏవిధంగా ఎందుకు ఆనకుంటారో ప్రత్యక్షంగా తెలుసుకుని, యాకర్షకవిషయాలను విపులంగా వివరించినట్లుంటే వర్ణవైషమ్యాలు సూచకపదాలు కాగలవని ఈ త్రిమూర్తులు సిద్ధాంతీకరించారు. ప్రపంచ శాంతికి ముగ్ధులైనాగ్ధులైనా తీర్మానించారు. ప్రముఖు పుష్టైలలో ఉండే

కులాసా కబుర్లు :

వర్గవైషమ్యాలు

శ్రీ జి. యన్. సూరి

వెళ్ళి ఉపాలను తొలిచి, తరిచి, సులిమి, ఎరిగి, విశదీకరించి, ఒకవర్గంలోవాళ్ళు మరొక వర్గం వాళ్ళను బాగా అంటే బాయి అనేట్లు చేయటానికి బయలుదేరుతున్నారు. సమస్తశాంతి వ్యయము పూనుకున్నప్పుడు వాళ్ళు కుదరకపోతే బోగిజే చుకట్టెట్టు.

సాంఘిక సుస్థితి వర్ణవైషమ్యానికి చెందిన బాటి కాళ్ళక్రమం ప్రకారం ఈ యుగ మంత్రయం మనశోకానికి తప్పక వచ్చితిరుతుంది. అటు పాక్షిసానులో శేకరించిన సాక్ష్యాన్ని చింతకెట్టుకుని ఢిల్లీలో నుకాంవేసి హిందూ ప్రముఖులకు ఆహ్వానాలు పంపిస్తారు. గవర్నరు జనరల్ కాబట్టి రాజాజీ ఒకటవసాక్షి ఆవుతాడు. రాష్ట్రపతి పట్టాజీ రెండవసాక్షి. ముఖ్యమైన మాజీసాక్షి ద్వితీయవగుడు పటేల్. హిందూమహాశక్తి తెల్లవన ఏ మహారాష్ట్రాధ్యక్ష నాగ్దసాక్షి ఆవుతాడు. నాబ్బర్ తారాసింసు అయినవాక్షి. ఇతరసాక్షులు తక్కిన వర్గాల నుంచి ఎరులు చేరుతారు. ఉదయపక్షం రాన్యాటలూ బల్లగాఉండే ఊర్లో పరిశీలించి, ఎకరి ఆకరతుకలను నాడు గమనించే బల్లు ఒక ప్రజాశక్తికు ప్రకటిస్తారు. పత్రికలు ప్రతిరోజూ ఈ ప్రజాశక్తికు ప్రాధాన్యం ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. నిరహారికాగ్ధుల ప్రోగ్రాముల సమయంలో వాటికి బదులు ఈ ప్రజాశక్తికు ఆలోచించియా లేడియోవాళ్ళు ప్రసారం చేస్తారు. గొప్పగొప్ప వక్తలు ఉపన్యాసా లిస్తారు. నవలాంటి సామాన్యప్రజలకు ఊపిరి తిరుగుంగా చేసి బోగం కుదిరింగాకా ఉండవలెతారు.

దీపం ఉన్నప్పుడే ఇల్లు సక్కుపెట్టుకోవచ్చును మనపెద్దలు. ఈలాంటి సదవకాశాలు ఆరుకున్నప్పుడల్లా లభించవు కాబట్టి మనంకూడ ఈ త్రిమూర్తులను ఆశ్రయిస్తే మంచిది. వాళ్ళు ఊర్లో వచ్చినప్పుడు ఏక్షిణశోంఢో నిరవిహారం చేస్తున్న కులవైషమ్యాలకు పరిష్కరించమని వారిని అర్థించటం మా విద్యుక్తచక్రం. ఇంత కంటే క్లిష్టమయిన సమస్యలను ఆవృతకే పూరించినట్లు ఈ మేధావులకు మి యా గిన్న సుసుస్థితి కట్టక పండితులకే లభితుంది. మా మంత్ర ప్రతిజ్ఞావాం.

ఈ విజ్ఞాన ప్రాచీనమయిన శాస్త్రానిక విజ్ఞాన ప్రాక్షే కుంపెట్టుట ఆంధ్రోగ్ధ అన

తుందికాబట్టి తంతు ఏవిధంగా పెరుగుతుందో ఐప్పుడే ఊహించుకోటం యుక్తమైన విషయం. మొదటిసాక్షి చెట్టిమొడిలిగారు. త్రిమూర్తులు ప్రశ్న లగటానికి ఉపక్రమిస్తారు.

ప్రశ్న : మీరు బ్రాహ్మణులూ, ఆ బ్రాహ్మణులూ?

జవాబు : ఆ విషయం ముఖ్యమై పట్టే సర్వజ్ఞులైన మీరు తెలుసుకుంటారుచున్నాను. నేను ఆ బ్రాహ్మణులూ నేనే బ్రాహ్మణులూ ను సగౌరవంగా నుచి చేస్తున్నాను.

ప్ర : అనాదినుంచి ఇక్కడ ఉన్న బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణులు కారా?

జ : ఎన్నటికీ కారు. బ్రతుకు తెరువులకోసం ఉత్తరాదినుంచి వచ్చిన ఆరుగ్ధులు వాళ్ళు.

ప్ర : కట్టేలేని జాతులంటూ ప్రపంచంలో శేషే గా మాటలలోకి శాస్త్రజ్ఞులంటారే మరి, మీరింత నిష్కర్షగా ఎట్లా చెప్పగలరు?

జ : ప్రపంచంతో గాకు ఈ విషయంలో సంబంధంలేదు. అక్షరాణి మేము బ్రాహ్మణులం.

ప్ర : మీరూ బ్రాహ్మణులూ కేదం ఏమిటో తెలుస్తారా? ఆకారాలవల్లమట్టు మా కేవల కనబడలేదు.

జ : అనుభవం వాలకందున మా కళ్ళు తోచవచ్చు. ఉత్తరక్షిణాంధ్రవ్యత్యాసం ఉన్నది.

ప్ర : మీ ప్రత్యగ్ధులు యజ్ఞోపవీతాలను చేసుకుంటారు గదా?

జ : మాలోకూడ కొందరు చేసుకుంటారు. (బయటనుంచి సిగ్గుసిగ్గు అను కేలు)

ప్ర : వాళ్ళు తాకాహంబూ?

జ : తాకాహంబులు మాలోనూ అధికంగా ఉన్నారు. మా ప్రత్యగ్ధులలో నవనాగిరీలైన వాళ్ళు తాకాహంబులు కాని వాళ్ళుకూడా ఉన్నారు.

ప్ర : పండుగలు మీకు ఉత్సాహాలకూ ఒక తేనా?

జ : పండుగలు ఒకతేనాని, సరభుకోటలలో కేదం ఉన్నది.

ప్ర : మీరూ పేగ్గులూ ఒక్కటిగానే ఉంటున్నారే?

జ : పేరులికరలు నావి వేరు; వారివి వేరు.

ప్ర : మీరు వారు ఒకేదేవుణ్ణు సుకుంతుతారు గదా?

మానకాలభానా నున్నాయి. మనకు గతించిన కాలభాగమే వేరొక లోకశీవులకు వర్తమానము. అన్యలోకశీవులకు భవిష్యత్తుకూడ కావచ్చును. భూలోకమం నొక ఘటన వాటిల్లు సమయమున భూతలం కండి బయలుదేరిన కాంతి జగద్వ్యవహార, ఆ ఘటనయొక్క విశేషాలను లోకంనుండి లోకాని కెరిగిస్తూ ఆకాశయాత్ర గావీస్తాయి. ఈ కిరణ వాహకహాలు, వాటి అనంతయాత్రలో తాకిన లోకాల నన్నిటిని ఒక దానినెంబడి ఒకటిచొప్పున హెచ్చరిస్తూ, భూలోకవిశేషాన్ని ఆ లోకులకు తెలియజేస్తూ పురోగమిస్తాయి.

ఇట్లు, ఆకాశంతో సంబంధం లేని కాలము ఆర్థహీనమాతుంది. ప్రతిలోకానికి ఒక ప్రత్యేక కాలాకాశనట్టం (frame of space-time) గలదు. ఒక సంఘటనను ఒక్క కాలపరంగా గాని, ఒక్క ఆకాశపరంగాగాని చెప్పినప్పు ధర్మముండదు; ఆ లోకానికి నిర్దితమైన కాలాకాశపరంగా వర్తించాలి. ఒక కాలాకాశనట్టంలో వాటిల్లిన ఒక సంఘటన శాశ్వతంగా జగదులో నివసిస్తుంది; వివిధ కాలాకాశ చక్రాలలో నున్న శీవులకు వివిధకాలలో వ్యక్తి మాయండునే, కాని, ఆ సంఘటనకు నాశనంలేదు. కాని, ఒక కాలాకాశనట్టంలో వాటిల్లిన సంఘటన ఏ ఇరర కాలాకాశ నట్టంలోనన్నవారికి వ్యక్తంగాను. అనగా, భవిష్యత్తులోనికి మాయ సామర్థ్యం మనకు ప్రకృతి ప్రసాదించలేదు. శ్యాతీషికునికి గల సంబంధం యావత్తూ మన కాలాకాశ నట్టంతోనే; కాబట్టి, భూత భవిష్యత్ వర్తమాన కాలవిభాగాలు మన కందర

లోకాలే. భూలోకవ్యవహారాలకు సంబంధించి గతవరక, కాలవిషయమై, మన ఆశీప్రాయాలు నిర్దిష్టమైనవే; వేరొక కాలాకాశనట్టం కలిగి విహరించినప్పుడే చిక్కచుకుతుంది.

విశ్వ నుం తా ఒకే మాడం (unit) గా చూచినప్పుడు మన సంప్రదాయ భావాలలో వైషమ్యం జరిస్తుంది. విశ్వము విస్తరిస్తున్నదని భూగోళ పదార్థ విజ్ఞానుల అభిప్రాయము. మనకు కూరంగా వచ్చు నెయ్యిలాలన్నీ ను న నుండి అవక్రమిస్తున్నాయి. నెయ్యిలాల మారంతో పాటు నాటి అపకరముగ వేగంకూడ అధికమౌతుంది. కూరలో నేయ్యిలాల అధికతర వేగంతో అపక్రమిస్తున్నాయి. 20 కోట్ల కాంతి వత్సరాల మారంలోనున్న నెయ్యిలాల యొక్క అపక్రమణ వేగం కుమారు 25,000 మైళ్ళు; అది వర్షల మార్గాన్ని పోయినచో ఒక్క నెయ్యిలాల భూమినిమట్టి రాగలదు. వేగతమమైన విమానం 2 కోజులలో కాని భూప్రదక్షిణం చేయలేదు. దీనివలన నెయ్యిలాల అపక్రమణ వేగాల నూహించుకోగలము. అంటే, ఈజుజానికి నెయ్యిలాల సాననిలంబంబంబంబున్నాయి.

సౌరత్రైశ్యమువరకు సిరియస్ నక్షత్రత్రైశ్యము 26 కెల్లనియు, కెప్టోనక్షత్రత్రైశ్యము 15,000 కెల్లనియు, బీటాకంబారి నక్షత్రత్రైశ్యము 8000 కెల్లనియు విజ్ఞానులు చెప్తారు. ఇ చెప్పటిమాట అనుప్రశ్న సార్థకంగా వేయవచ్చును. ఈ త్రైశ్య విస్తృతి నేటిదే కాదు. ఒకానొకకాలంనాటిది కాదు. 8½ సంవత్సరాలక్రిందటి సిరియస్ స్వరూపాన్ని నేడు చూస్తున్నాము. కనుక, సిరియస్ యొక్క జ్యోతిర్విశ్వవిస్తృతి 8½ సంవత్సరాల

నాటిది; కెప్టో నక్షత్రం యొక్క జ్యోతిర్విశ్వవిస్తృతి 500 సంవత్సరాల క్రిందటిది; బీటాకంబారియొక్క జ్యోతిర్విశ్వవిస్తృతి 800 సంవత్సరాలక్రిందటిది. ఈజుజాన్ని సిరియస్ ఎంత జ్యోతిర్విశ్వంగా చూచుదంటే మన మెరుగము; ఆ విషయం 8½ సంవత్సరాల చిరునాత చెప్పగలము. ఇట్టి విషయనితి ప్రతితార కలిగియుంది. అనగా, ఒకతారయొక్క జ్యోతిర్విశ్వవిస్తృతి ఇప్పుడింతో అవి తేప్పట సత్యమా? ఎంత మాత్రము కాదు. అట్లే, ఈజుజాన్ని ఒక నెయ్యిలాల అంత మారాన చూచుచు చెప్పగలమా? దాని స్థానాన్ని నిర్ణయించగలమా? అదీ సాధ్యంగాదు. ఒకకోటి కాంతి సంవత్సరాల మారమందున్న నెయ్యిలాలయొక్క కాంతి భూముఖంగా వస్తున్న కోటి సంవత్సరాలలోను ఆ నెయ్యిలాల భూమినుండి అపక్రమిస్తూనే ఉంది. నేడు భూమిని చేరిన దాని కాంతినిబట్టి ఆ నెయ్యిలాలయొక్క స్థానాన్ని గుర్తించినప్పుడు, ఒకకోటి సంవత్సరాలక్రింత అది ఆకాశంలో గొప్ప స్థానాన్ని నిండా గుర్తిస్తున్నాము. ఈ విధంగా, నక్షత్రాల వర్తమాన స్వరూపాలను గాని, స్థానాలనుగాని మన మెరుగము; అంగీకరించవలసివస్తుంది. ముగ్ధుని వర్ణపటగ్రాహకాదియంత్రాలు జగత్తుయొక్క వర్తమాననితి తెలిగించవు; కొంత యంత్రకాలంక్రింద జగత్తుట్లున్నదా గ్రహించుట కడతాక మాయతవు. ఈ ఉపకరణాలతో పరిశీలించినప్పుడు ఒక్కొక్క నక్షత్రం ఒక నిర్దితకాల పూర్వమెట్లుండెదో తెలిసికొంటున్నాము. యథార్థానికి, విశ్వం

జ : మాది నిష్కామమైన నిష్కల్మషభక్తి ప్ర : విద్యాభ్యాసం ఇద్దరికీ ఒకటేవిధంగా ఉంటుందా?

జ : ఇన్నాళ్ళూ అట్లాగే ఉండేది. ఇప్పుడే మేల్కొంటున్నాము.

ప్ర : సహపంక్తి భోజనాలు రిషిదాలా?

జ : మాలో ఆచారసంతులు వారితో సహపంక్తికి ఒప్పుకోరు.

ప్ర : అయ్యా చూడండి. మీరు ఇంతవరకూ ఇచ్చిన సమాధానాలను బట్టి ప్రచుర్యాలకు హేతువు కనపడడంలేదు. మన మాకు తోచిన కారణాలను కలవిస్తారా?

జ : చిత్రం. మనవిచేస్తారు. మతిమిని, దేవుడిని మా ప్రత్యగ్ధులు ముమ్మలను గుప్పెట్లో ఇన్నాళ్ళూ ఇరికించుకున్నాను. మాలో వ్యక్తి పుట్టినది మొదలు చచ్చేవరకు ఏవిధంగా వాళ్ళ మీద ఆధారపడుతున్నాడో గమనించండి. పుట్టిన మరుక్షణంలో పంచాంగం పుచ్చుకుని మా ప్రత్యగ్ధి తయారవుతాడు. మీన మేహాలు తెక్కువేసి కాంతులు చేయిస్తాడు. అన్న ప్రాశనకు, అక్షరాభ్యాసానికి, పెండ్లికి, నీమంతానికి, బారసాలకు అన్నిటికీ ఆయన సిద్ధం కావలసిందే. అంతటితో పోదు. చచ్చినప్పుడే గాక తరువాతకూడ ఏటేటా ప్రత్యక్షం. ఇల్లు కట్టటానికి ఆయన అవమతి, పొరుగుదొడ్డి ప్రయాణం కాంటూనికి ఆయన అనుమతి, పొలంనుట్టటానికి ఆయన ముహూర్తం, పంట సార్వటానికి ఆయన ముహూర్తం. మందు పుచ్చుకోటానికి మంచిరోజు, మారు కొట్టుకోటానికి మంచిరోజు. ఈవిధంగా సతీదానికి ఆయనతో నిమిత్తం ఉండేట్టు కట్టుదిట్టాలను ఏర్పరచాడు.

ప్ర : ఇవన్నీ మీకు ఇష్టంలేకపోతే విసర్జించవచ్చును గదా?

జ : ఉగ్రపాలతో నూరిపోసినవి అంత తేలికగా పోతాయా?

ప్ర : సరేగాని, మరేమైనా ప్రత్యేకంగా చెప్పదలారా?

జ : ఉద్యోగాల విషయం...

ఇంతవరకూ విన్నతరువాత ఐక్యరాజ్య వైజ్ఞానిక మండలి బాపతు ముగ్గురు యదీమంతులు ఉలిక్కిపడి లేస్తారు. ఏవో గవర్నరుగారి టీ పార్టీకి వేళ అయిందని మిగతా సాక్ష్యానికి నాయదా వేస్తారు. ఇంతలో, దేశాన్ని ఆపరించిన పరిస్థితులవల్ల దక్షిణదేశీయోఉన్న కుల ప్రచుర్యపరిష్కారం ప్రస్తుతం పనికిరాదని, పడేశ్ పాటు బుట్టదాఖలుచేసి ఉంచాలని, ఢిల్లీ నుంచి అమాత్యశేఖరులు అజ్ఞాపిస్తారు. కథకంచికి పోతుంది. మనం ఎక్కడికి పోతామా ఏమి చెప్పగలం?

యొక్క వర్తమాననితి మన మెరుగము; తెల్లీ కొనుక్కట్టి లేదు.

ఈ యశ క్రతవల్ల శ్యాతిషికుని కిబ్బందిలేదు ఆకాశమూర్తముల ప్రసారంవల్ల మన భూమి ప్రదింపవోబడుతుంది. వాటి యభివ్యక్త స్థానాలకు, వాటి ప్రసారంవల్ల భూలోకవ్యవహారాలలో నాటిల్లు మార్పులకు గల సంబంధాన్ని శ్యాతి షికుడు వివరిస్తాడు. ప్రసారప్రవోదనలు అనుభవానికి వచ్చినప్పుడు నక్షత్రాలు ప్రత్యక్షంగా ఆస్థానాలలోనే ఉంటాయి. గ్రహలవిషయమై ఈ చిక్కింతగాలేదు. వాటినుండి వచ్చేకాంతి భూమిని చేరుకోడానికిస్తే కాలం తీసికోదు. కాని, విశేషక్షిగల యంత్రాలతో ఆకాశగర్భాలను శోధించు ఖగోళశాస్త్ర విజ్ఞాని తన దృష్టి నెంతదూరం పంపితే గతంలోని కంత సమకకు చూస్తున్నాడు. జగచ్చిత్ర వివిధంగా నన్నదన్నప్పుడది వర్తమానజగచ్చిత్రం కాదు. వివిధ భూతకాలాలకు చెందిన వివిధభాగాల నొక్కసారి చూస్తున్నాము. ఇదే గతవలోకనము.

గవోక్యేట్
అన్నివిధాలకు గొప్పలలో గొప్పము
ఈశ్వరపర్యవేక్షణమండ్రె

తెలుగు మన్నీలలో రెడ్డిభూమిలు ఒకదాని ములు గలవారు. క్రీ. శ. 1330 దశ సంవత్సర ప్రాంతమున నోరుగల్గునందలి కాకతీయ చక్రవర్తులు నామరూపక్రియలు లేకుండాబోయిన తర్వాత ఈ రెడ్డిమన్నీలు ప్రాముఖ్యమునకు వచ్చిరి ఇద్దరారములు తెల్లలును భాషాపాపకులే యనదగును

కాకతీయ చక్రవర్తులలో గణపటవాడను ప్రతాపరుద్ర చక్రవర్తియొద్ద దొల్ల గోమట్టి ప్రోలయరెడ్డి సేనానిగా ఉండి యావల రెడ్డి సామ్రాజ్యము నెలకొలిపి క్రీ. శ. 1320 లో 'అద్దంకి' రాజధానిగా బరిపాలన మొనర్చిన ఇతని తర్వాత రాజ్యమునకు వచ్చిన వాడు ప్రోలయవేమారెడ్డి ఇతడు కొండవీడు, కొండపల్లి, ధాన్యవాటి వంటి ప్రదేశములలో నిలువని నాల్గు దుర్గముల గట్టించి శివ తే. త్రిముల లో మిథుల బ్రసిద్ధిపెందిన శ్రీశైలమందలి 'పాతా' గంగకు పెట్టు తోర్పులుసేసి నాడు—

“శ్రీశైలాగ్రాత్పృథ్వీ పశి
ప్రాప్తపాతాశంగా,
సోపానాని ప్రథమ పదవీ
మారురక్షా శృకార”
“రాజ్యం వేమ స్సుచిర మకా
త్వృజ్య పామాద్రి దానో
భూమిదేవైర్ము మురభృజో
భుక్తశేషా మభుంక్త”

అను శృంగారదీపిక వ్యాఖ్యాన ప్రస్తావనోక్తములబట్టి తెలియనగుచున్నది పెదకోమటి వేమరచించిన “అమరు శతకము”న కి శృంగార దీపిక వ్యాఖ్య ప్రోలయవేమ సాస్థానమున లాల్ల మహాదేవ కవి యను సంస్కృతపండితుడుండినట్లు—

“యః కర్ణాటకసంగరాధిపమహా
సానే సువర్ణాయితో,
యో నిత్యం నికషాయితో నృపగృహే,
వేమఖ్యుపఖ్యోతుః
క్రిమల్లోల్లట భట్ట శిష్య ఇతి యో
లోలాఖ్యయా క్రూయతే,
శ్రీ వేమనయకేఖర స్పహి మహా
దేవో విపశ్చి నృహాకా.”

అను వచన మనగత మొనర్చుచున్నది. ఈ లాల్ల మహా దేవభట్ట 'కొల్లూరు' (తెనాలి తాలూకా యందలిది) వాస్తవ్యుడు ఈ రెడ్డి మన్నీడు బహు పరాక్రంబుల బండితులను, గవి శేఖరులను గౌరవించి సత్కరించిన వాడు. చిదలువాడ యెఱ్ఱాప్రెగడ మహాకవిని దన యాస్థానమున నంచుకొని వలయమందలి మణివోరె మెలంగిన వాడు. ఇతడు క్రీ. శ. 1350 దశ సంవత్సరము దాక బాలించిన తర్వాత నవవారానికి రాజ్యమునకు వచ్చి క్రీ. శ. 1350 దశ సంవత్సరము నుండి క్రీ. శ. 1366 వఱకు బరిపాలించె. ఇతని కాలమున శాసనముల వ్రాయుటయందు నుకలుడైన “బాలసరస్వతి” యను నతడుండెను. ఆనపాతారెడ్డి కేసిన దాన ధర్మముల నతి నిపుణతతో గీర్వాణభాషలో నభివర్ణించిన వాడీతడే! ఇయ్యనపాతారెడ్డి క్రీ. శ. 1366 వ సంవత్సరమున జనిపోయెను వీని యనంతర మితని కుమారుడు కుమారగిరిరెడ్డి యప్రాప్తవ్యవహారదళ (Minority) యందుండటచే ననవేమునకు రాజ్యము సంక్రమించినది ఇయ్యనవేమనే ధర్మవేము డనియెదరు ఇన్వల్లభుని కాలమున ద్రిలోచనాచార్యు డను సంస్కృతపండితుడు శాసనముల వ్రాయుచుండెడివాడు. క్రీ. శ. 1383 వ సంవత్సరమునవఱకును ధర్మవేముడు పరిపాలించెను. ఆవల కుమారగిరి రాజ్యమునకు వచ్చి కొద్దికాలము పరిపాలించెను. ఇతనికి జన్మ కుమారుడు గలడు కుమారగిరి సనిపోవునాటికి బుడుతనికి అప్రాప్తవ్యవహారదళ (Minority) వదలనందున కుమారగిరి యనంతరము పెదకోమటి వేమారెడ్డి యను నతడు సింహాసనమునకు వచ్చెను. ప్రోలయ వేమని తమ్ముని మనుమడై యితడు. ఇతని కాలమున సంస్కృతాంధ్ర భాషలు రెండును అభివృద్ధి పెండెను. ఇతడు గొప్ప విద్వాంసుడు. వీనినే వీరనారాయణు డనియు నందురు. ఇతని విద్యత్సవకు విద్యదీశాను లచ్చెరువంది “సర్వజ్ఞచక్రవర్తి” యని యీతని బిలుచుచుందురని—

“చూడామణి ర్మృపాతాం
దుర్మధపరిపంథిభిరదంభోశిః,

నాట్యకళోజ్జీవన మొసంగిన

కుమారగిరిరెడ్డి

శ్రీ కోన వేంకటరాయశర్మ

సర్వజ్ఞచక్రవర్తి

“పెదకోమటి వేమభూపతి వ్యయతి”

అన్న శ్లోక ముద్ఘాటించుచున్నది

ఇతని యాస్థానమున గద్యకవి సార్యభాను డన్న విరుదయు గొన్న వామర భట్ట భాను డన సంస్కృత కవియు, దివిజ కవివరు గుండేయల్ దిల్లరన దెబ్బలి న శ్రీనాథ కవిసార్యభాము డును గలర పెదకోమటి వేమ కాల గుండలి కాక శాసన గు శ్రీనాథమహాకవి విద్యాధికారి యనియు, 2 మా గ్రంథ క్రయనియు వాకొలుచున్నది ఇమ్మహాకవి శ్రాత్పటణము (ఓంగిలు తలూకా యందలిది-వారిదితటము) వాస్తవ్యుడు పెదకోమటి వేమరచించినవానిలో ‘అమరుశతక సు’నకు రచించిన “శృంగార దీపిక” యను వ్యాఖ్య డక్షిణాకళ మంతన బ్రసిద్ధి గాంచినది. కుమార స్వామి ‘సాహిత్య చింతామణి’ యను ౧౭౦ కాండ గ్రంథము విరచించెను ఇయ్యది యలంకార శాస్త్రమును గూర్చిన గొప్ప గ్రంథము. హుని సప్తశతపద్య నొక వ్యాఖ్యానమును పెదకోమటి వేమారెడ్డి రచించెనని—

“హాలః ప్రాకృప్రశీం
గాదా కోపే ర్యగృప్తి సంప్రతితు
సోఽయం వేమనృపాలః
తస్యాపి శతక మహార త్వారం”

అను శ్లోకముంబట్టి విదిత మగుచున్నది ఇంతియకాక ‘సంగీత చింతామణి’ యను నొక గ్రంథమును, వీరనారాయణచరిత మను భాణమును ఇతడు రచించెను వామనభట్టు విరచించిన ‘వీరనారాయణ చరిత’మును నాఖ్యామి కను పెదకోమటి వేమారెడ్డియే రచించెనని యందురు. కాని యది సరికాదు వామనభట్టు పార్వతీపరిణయము, శృంగార భూషణ భాణము అను గ్రంథములన, రఘునాథాభ్యుదయము, నలాభ్యుదయము—అను కావ్యములన, వేమభూపాల చరిత్ర యను గద్యప్రబంధమున, శబరత్నాకరము, శబరచంద్రిక,—అను నిఘంటువులను విరచించెను

శ్రీనాథ కవిసార్యభాముడు సుప్రసిద్ధ కవులలో యశస్వీలకుడు అతని యొరవడియే తరువాతివారికి బజ్జబంతియైనది. ఇక్కవి సార్యభాముడు తెలుగున వృత్త నైషధము, కాశీఖండము, భీమఖండము—అను గ్రంథముల రచించినాడు హుని సప్తశతీ, మరుత్తరాట్టరీత్ర, పండితార్థాద్యచరిత్రము లగపడుటలేదు ఇతర స్వతంత్ర గ్రంథములలో శివరాత్రి పూహాత్మ్యము, హరవిలాసము, రామాభిరామము లను నవి సుప్రసిద్ధములు.

పెదకోమటి వేమారెడ్డికి సచివోత్తముడుగ విలసిల్లిన మామిడి సింగనామాత్యుడు (సత్రైవల్లె తాలూకాయందలి ‘బలిశేపల్లి’ వాస్తవ్యుడు.) జ్యోతిషమున గొప్ప విద్వాంసుడు కావుననే క్రీ. శ. 1418 దశ సంవత్సరమున ‘సోమ సిద్ధాంత’మును జ్యోతిషగ్రంథ వ్యాఖ్యను రచింప గల్గెను కోమటివేమని రాజ్యము క్రీ. శ. 1420 దశ సంవత్సరముతో నంతమందినది కొండవీడు రెడ్డిమన్నీల సామ్రాజ్యము క్రీ. శ. 1424 వ సంవత్సరముతో దుడుడుట్టినది. కాబట్టి యీ సామ్రాజ్య ముత్పన్నమైనవిదప వామన భట్టు ఏమయ్యెనో తెలియరారు. కాని శ్రీనాథ కవిసార్యభాముడు మాత్రము రాజ్యహేంద్రవరము (Rajahmundry) సేరికొనినట్లు లగపడుచున్నది.

కాలివాస కవిత్రయమునకు వ్యాఖ్య రచించిన కాటయవేమడు కుమారగిరిరెడ్డికి బావ ముఱవి ఇక్కవారగిరి మల్లంబికా భర్త యని క్రీ. శ. 1428 వ సంవత్సరమునాటి యీతని కలువచేరు కావనను—

“శ్రీమత్కాటయభూపతే ర్భజభృతో
చప్తా ప్రతాపోన్నత
పాత్రో వారము హేయ్యస్య తియి
శ్రీకాటయోర్విభాః
జామాతా ప్రభు గన్న పోతనృపతే
నెమక మానస్యో
యశాశ్చ నీత్య కుమారగిర్యభివృ
స్థాస్య పతి సైవతస్”

అని యుండుటవలన తెలియనగుచున్నది. ఇతని తల్లి కాటయ వేమ కౌమాత్య. కాటయ వేమడు మంచినబల్లిములు గలవాడు ఇతని యున్నతినట్లు, బాహుబల దర్శములబట్టి కుమారగిరిరెడ్డి మంత్రిగా నేర్పాటుసేసెకొన, రాజ్యమున శాంతిభద్రతల నెలకొలిపి, సర్వతో భద్రముగ నినిచివరులకయ రాజ్యహేంద్రవరము (భాగము)ను గాటయవేమన కొంగున క్రీ. శ. 1424 వ సంవత్సరమున పెదకోమటి వేమభూపాలుని తంయుడను రాచవేమన చనిపోయినతర్వాత గడ్డిరాజులు గతించిరి కాటయ వేమడు స్వతంత్రుడయి పరిపాలనను నెఱపెను. వీరందరును భాషాపాపకులే! శ్రీనాథ కవిసార్యభాముడు వీరభద్రారెడ్డికి గాశీఖండమున, అతని సచివోత్తముడగు పెండపూ డన్న మంత్రికి భీమఖండమును గృతి యొసంగెను. రెడ్డిరాజుస్వల యేల్బడిలో భాషాభ్యుదయము నకు గోహదయ నేయబడినది ప్రతిపరిపాలకుడును దన శక్తికొలది భాషాపాపకులు బాటు వడియెను కాటయవేమారెడ్డి వ్రాసిన శాకుంతలమునకు కుమారగిరిరాజీయ మను వ్యాఖ్యను ‘వసంతరాజీయ’మును యత్నము గ్రంథమును కుమారగిరిరెడ్డి రచించినాడు

“సునీనాం భరితాదీనాం
భోజాదీనాం చ భూభూజారి,
శాస్త్రాగ్ని సమ్యు గాలోచ్య
నాట్య వేదార్థ వేదినామ్”
“ప్రోక్తం వసంతరాజీన
కుమారగిరిభూభూజా
నామ్నా వసంతరాజీయం
నాట్యశాస్త్రం యదుత్తమమ్.”

రాజ్యమున శాంతిభద్రతల నెలకొలిపిన కాటయవేమని బావముఱవియగు కుమారగిరి తన పరిపాలన మంతెను బూర్తిగా గాటయవేమని యధీన మొనర్చి తన కాలమునంతయు భాషా సంసేవమునకును, వసంతోత్సవముల జరిపించుటకును వినియోగించెను ‘వసంతరాజీయము’ను రచించుటచేతను, వసంతోత్సవముల జరపించుటవలనను ఈ కుమారగిరిరెడ్డి వ సం తరాజని ప్రసిద్ధిపెందెను

శ్రీనాథ కవిసార్యభామునిచే హరవిలాసమును గృతినందిన యవచి తిప్పయనెట్టి (కొండ వీటి వాస్తవ్యుడు) గుంగంధకాలను బరికించుచుండెను. ఈ గుంగంధకాలయందే కుమారగిరిరెడ్డి వసంతోత్సవముల జరిపించు ప్రతినంతవత్సరమున వసంతోత్సవముల నత్యంతవైభవముగ కుమారగిరిరెడ్డి జరిగించుచుండెననియు, నవచి తిప్పయనెట్టి తదుత్సవనిర్వహణమునకయి పలయు సంబారద్రవ్యముల జాగ్రత్తపెట్టి సరఫరా (Supply) చేయించుండెననియు శ్రీ నాథ

కవిసార్యభాముడు వ్రాయుచున్నాడు హరి విలాసమునుబట్టి కుమారగిరిరెడ్డి యే కాలమున జేరిల్లినదియు నిర్ధరింపవచ్చు విజయనగర చక్రవర్తులలో నొకరుండెను హరి హర రాయల యొక్కయు, ఫిరోజుషహాయొక్కయు సమకాలీనుడే యీ కుమారగిరి

“యో నాట్యజన్మనః పూర్వం
రంగవిఘ్నోపశాంతయే
కుశిలవాః ప్రభుర్వంతి
పూర్వరంగ ప్రకీర్తితః”
(ముల్లినాథవ్యాఖ్య, మాఘకావ్యము, ద్విపరిచ్ఛేదము, 8)
“మదనేన మదనాపి
ప్రేరితా శివలక్ష్మిసా
యో త్సుకాఽభిసరేత్ కాంతం
సా భవేదభిసారికా”

(విక్రమార్జునియను, కాటయ కుమారగిరి రాజీయ వ్యాఖ్య)

“సృతాతపత్రిక కభిక్షక్తవాసాః
పుష్పార్చిత శృందనచర్మితాంగః,
విప్ర శృణ్వా వాక్కృతభోజనశ్చ
తదాతి దృష్ట పతే సర్వసిద్ధిం”
(కుమారగిరి రత్నావళి వ్యాఖ్య ప్రతాపరుద్ర యముపై)

“యద్య ప్యక్ష్యా భూయాంః
పూర్వ రంగస్య నాటకే,
తేషా మవస్థాం కర్తవ్యా
నాందీశ్వర ప్రియా”

(ప్రబోధచంద్రోదయముపై నాదిండ్ల గోపవీరచితి చంద్రిక యను వ్యాఖ్య.)
ప్రోక్తం వసంతరాజీయే—

“నూదనే పాత్రితేదానాం
తిత్సృభావారమాచనే
యాగీతి సో ధ్రువా తుల్య
సంవిధానవిశేషతే
ప్రావేశిక్యాక్షేపికేచ
తథా ప్రాసాదీతచ

నైష్కామి కాంతిరీ చేతి
తాసాం లక్షణ ముచ్యతే”

“ప్రవేశసూనికాదౌతు

గ్రువా ప్రావేశీ మతా,
ప్రసంగమభ్యే న్యాధనాస్య
క్షేపా దాక్షేపికే మతా,
ప్రాసాదీతు పాత్రాణాం
వ్యాకులానాం ప్రసాదనాత్,
నిష్క్రమనూచికాయాం తే

గ్రువా నైష్కామికే భవేత్;
విషాదే విస్మృతా శ్రోధే
ప్రమాదే సంధ్రమే మదే
దోషప్రచ్ఛాదనాదౌచ
గీయతే యాతు సాంతకే—ఇతి”

(నాదిండ్ల గోపన ప్రబోధ చంద్రోదయముపై వ్రాసిన చంద్రిక యను వ్యాఖ్య)

ప్రశంసనీయమును నిట్టి యుత్తమగ్రంథమున రచించి లోకమునకు మహాపకార మొనర్చిన కుమారగిరిరెడ్డి కుతిపాత్రు డనక తప్పదు.

నారసింహలేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. పేహము, ఏకాక, విత్తత్వ, కృత్వవత్తమును హరించి బలమును కాంతిని వీరవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 ఈ దర్శి రు. 8-4-0 పోస్టేజి 10 అ.
పి. సి. పి. డి.కంపెని. పెరిడేషి-నెల్లూరు జిల్లా
క్రాంతి - 7 సీనుమొదలి పిడి, చుద్రాను.

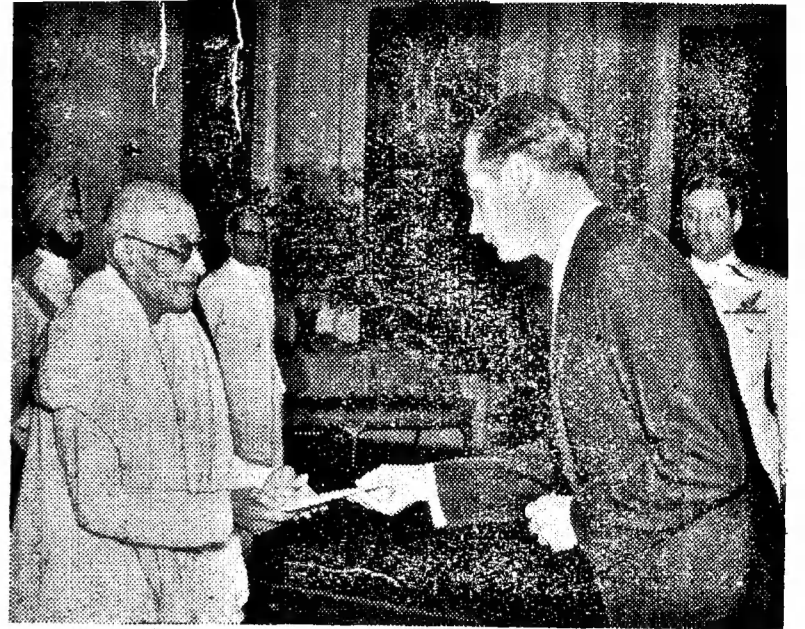
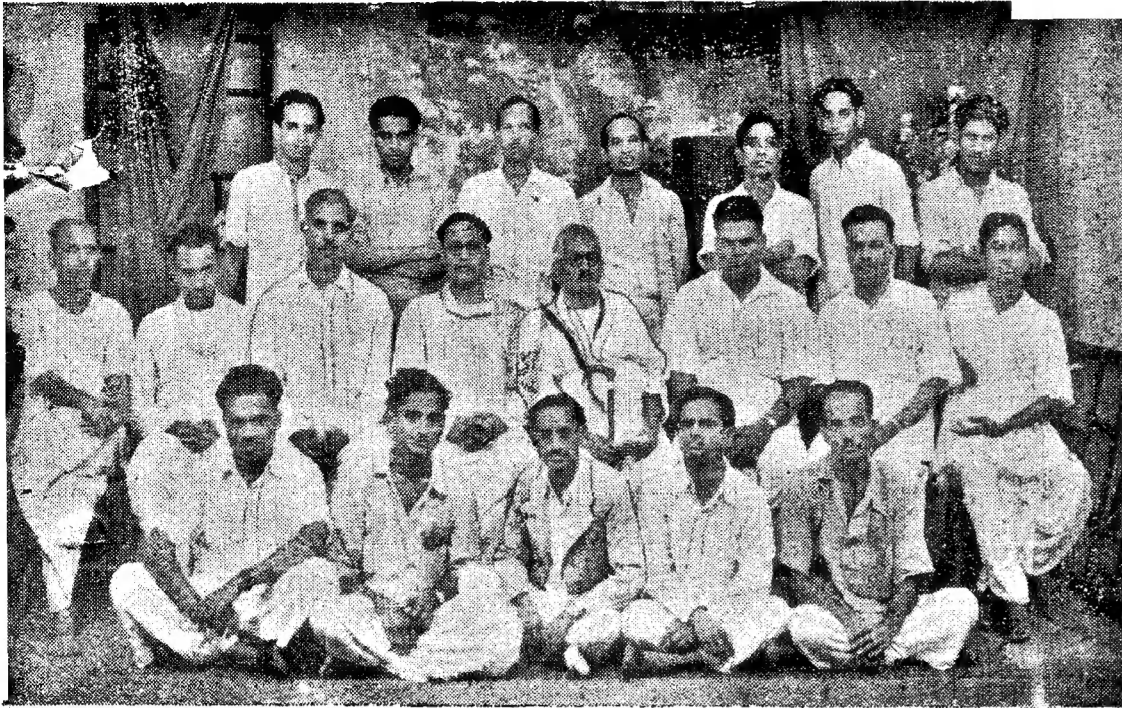
నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

రంగుపూయనక్కరలేదు ఆయుర్వేదచికిత్స తెల్లని రంగును మార్చి కాక్రకముగా వెంట్రుకలకు నలుపు నిచ్చును. గుణం కానిచో, డబ్బు వాసుచేయబడును. తెలుపు కొంచెమై యుండిన రు. 8-0-0 మధ్యరకమై యుండిన రు. 8-8-0 పూర్తిగాయుండిన రు. 8-0-0.

గమనింపు:— ఇది మెదడుకు కంటికి మంః పోషణ నిచ్చు ఔషధము

Kesh Ranjan Aushadhalaya,
M. 63. P. O. Raniganj (Burdwan)

చిత్రలేఖనాలు

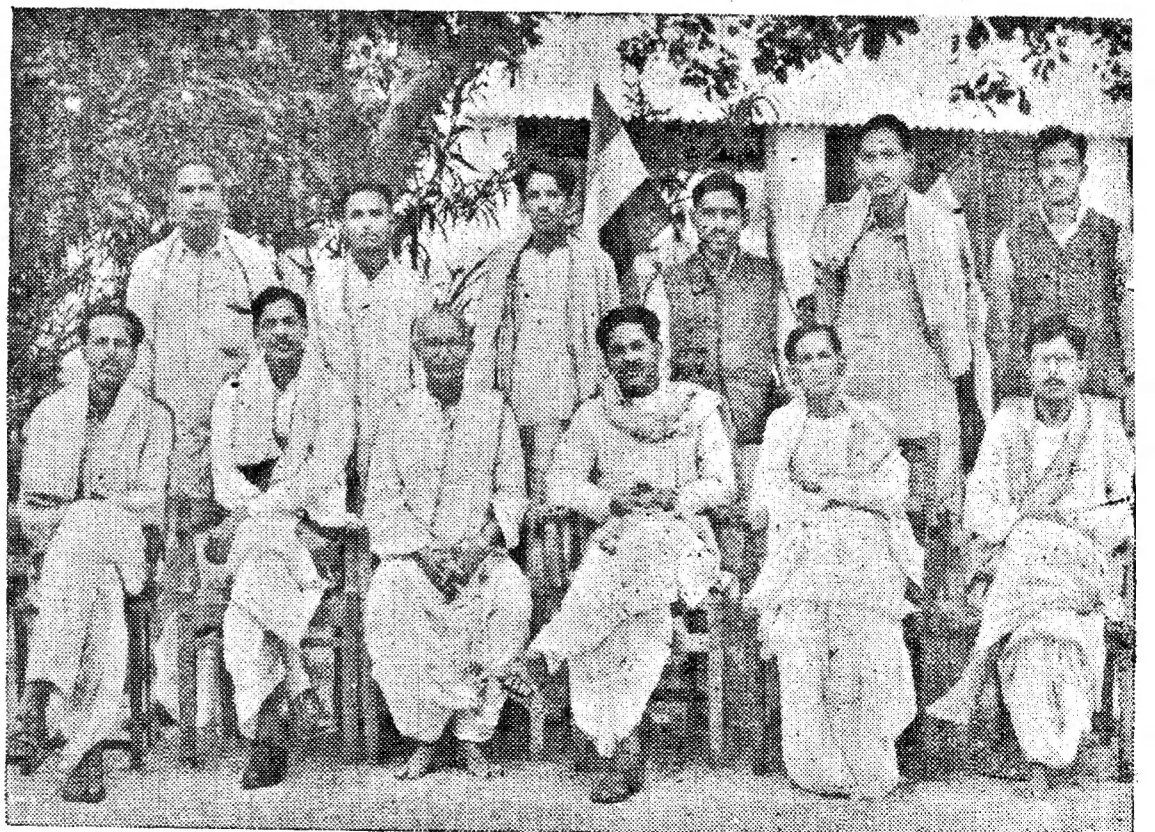
వాయుసేనాచార్య ద్వారం వెంకటస్వామినాయుడుగారికి విజయవాడ హిందూస్థాన్ సంగీతమండలివారు తమ జ్ఞాపక వార్షికోత్సవములో సన్మానపత్రం సమర్పించినపుటి చిత్రము

అధికారపత్ర సమర్పణ
ఇండియాలో స్వీడిష్ రాయబారిగా నియమింపబడిన గవర్నర్ ఫ్రీక్ జారింగ్ తన యోగ్యతాపత్రములను గవర్నర్ జనరల్ రాజాజీకి సమర్పించుచున్న దృశ్యం

బందరు బజారుల్లో అతివృష్టి ఆగడం

లింబాయి పత్రికారచయితల సంఘంవారు సర్దార్ వల్లభ్ బాయి పటేల్ ను సత్కరించుటకు క్రిందటి నెల 29 తేదీన వింధు చేసిరి. వింధు అనంతరం ఉపప్రధాని ఇష్టగోష్ఠిగా మాట్లాడుతూ ఉన్నారు.

గతవారం అనంతపురంలో సమావేశమైన రాయలసీమ మహాజనసభ కార్యవర్గము కూర్పున్నవారు ఎడమనుండి (1) శ్రీ డి. రామన్నగారు, కార్యదర్శి, ఆహ్వానసంఘం (2) శ్రీ కందుల ఓబులరెడ్డిగారు, ఆం. రా. కాం. కార్యదర్శి, (3) శ్రీ పల్నూరు రామచంద్రయ్యగారు, ప్రారంభకులు, (4) శ్రీ యం. కె. వి. రెడ్డిగారు, సభాధ్యక్షులు, (5) శ్రీ కె. వి. శేషారెడ్డిగారు, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు, (6) శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డిగారు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు ఉపాధ్యక్షులు.

గతవారము 8, 9 తేదీలలో బందరులో కురిసిన కుంభవృష్టికి ఉల్లోని రోడ్లన్నీ జలమయమైపోయినవి. ఒక్క రెండు రోజుల్లో 16 చుక్కలవర్షం కురిసింది.

శ్రీమద్భగవద్గీత

వ్యాఖ్యాత : శ్రీ కాశీ నాథుని నాగేశ్వరరావు గారు

ఐదవ ముద్రణము

సంస్కృతమూలము, తెలుగున టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ

వివరణములు గల 400 పుటల గ్రంథము గీతాధ్యయన

కరులకు మిక్కిలి ఉపయుక్తమైనది

ఖద్దరు బైండు

వెల రూ 4-0-0 లా.

తపాలాఖర్చు రూ. 0-9-0

పోస్టుబాక్సు 212,

ఆంధ్రగ్రంథమాల

మదరాసు 1.

తెలుగు మెఱుగులు

గ్రంథకర్త. వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు

తెలుగుదనము, తెలుగుసంప్రదాయాలు, తెలుగుభాష అవతరించిన విధము, తెలుగు తేటదనము, తెలుగు కవితా పారమ్యము, ప్రాచీన గ్రంథాల పలుకుబడికి మనపై చెల్లుబడి, విలక్షణమైన మన అరసున్న చరిత్ర, వింత వింత నిఘంటువులు, మన గ్రంథాలలోని గ్రంథాలు, అవీ ఇవీ, ఇంకా తెలుగులో ఉన్న ఎన్నో మెఱుగులను చూపెట్టుచున్న వ్యాసముల సంపుటి. శాస్త్రీగారి పాతిక ముప్పయి సంవత్సరాల సాహిత్య కృషి ఇందులో మూర్తీభవించియున్నది. ఆంధ్రాభిమానముగల వారందరు అవశ్యము చదువవలసిన గ్రంథము. ప్రతులకు త్వరపడవలెను.

వెల ౨ రూ.

తపాలాఖర్చులు ౭ అణాలు.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, పో. బా. 212, మద్రాసు

ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వము

ప్రథమ ద్వితీయ సంపుటములు

ప్రథమ సంపుటమునందు డిమిట్ గ్రామ ఆకృతియందు ౬౦౦ పుటలు గలవు. ఇందు 'ఆ' నుండి 'అధ్యర్థ' వరకును గల విషయములు గలవు. త్రివర్ణ పటములు ౮, ఇతిరపటములు ౧౨౫, వివిధ విషయములు ౪౦౦ కలవు.

రెండవ సంపుటమునందు డిమిట్ గ్రామ ఆకృతియందు ౬౦౦ లకు మించిన పుటలు కలవు. 'అక్ష' మొదలుకొని 'అశ్వశి' వరకు గల విషయములు గలవు. త్రివర్ణ పటములు ౧౦ వానిలో ౨ అమరావతీ స్తూపము నమకు ౨ అనాహతస్థూపమును చెంది నవియు, ౬ దేశచిత్రపటములును గలవు ఇవిగాక మరి ౫ సాదా దేశపటములు కలవు. ప్రాచీనాంధ్రాల కళాసంపదను వ్యక్తముచేయు అమరావతీస్థూపమును గురించిన గొప్ప వ్యాసమునందు అమరావతీ శిల్పమునకు సంబంధించిన హోమ్స్ బొమ్మలు రమారమి ౧౦౦ ను, వేమభూషాడుల వెల్లిడించు బొమ్మలు ౫౦ వలకును గలవు. మరియు అభి నయమును వ్యాసమున భిరతశాస్త్రమునంశలి వేణు వేణు హస్తములను సూచించు బొమ్మలు ౫౭ ను 'అనాహతము' నందు మట్టుకొడుల చిత్రములును గలవు ఇట్లు ఆయా వ్యాసములకు చెందిన చిత్రములు మొత్తముమీద ౨౫౦ కి పైగా నున్నవి. వివిధ విషయముల సంఖ్య ౪౦౦ వరకు నందును. సంపుటము చక్కని స్వదేశీ చక్కముతోడను బంగారు రేఖలతోడను సంపుష్కరము. ప్రతి సంపుటమున ౬౦౦ పుటలుండును.

ప్రతి సంపుటము వెల రూ. ౧౦.

పోస్టు ఖర్చులు : రూ. ౧-౪-౦.

రైలు వ్యాపార దగ్గర చోట్ల ఖర్చులు అ. ౧౨.

మేనేజరు,

ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము,

నెం. 7, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు.

గాంధీ మహాత్మని

ఆత్మకథ

రెండు సంపుటములు

[చతుర్థ ముద్రణము]

శతావధాని వేటూరి శివరామ శాస్త్రీగారి అనువాదము

ఖద్దరు బైండు

ప్రతిసంపుటము పోస్టేజితో సహా వెల రూ. 5-9-0

ఒకేసారి 2 సంపుటములు పోస్టేజితో రూ. 10-12-0

